

SUOMEN PANKKI

66. VUOSIKIRJA 1985

ISSN 0355-5925
Helsinki 1986
Ornamentum

SISÄLLYS

Vuoden 1985 taloudellinen kehitys	
Maailmantalous ja Suomen vientimarkkinat	4
Kotimainen talouspolitiikka	5
Kysyntä ja tarjonta	5
Työllisyys	7
Hintakehitys	7
Ulkomainen ja kotimainen rahoitus	8
Keskuspankkipolitiikka	
Rahapolitiikka	11
Rahapolitiikan pääpiirteet	11
Korkopolitiikka	13
Kotimaassa liikkeeseen lasketut joukkovelkakirja-	
lainat	14
Suhdannepoliittiset erityistalletukset	16
Erityisrahoitusjärjestelyt	17
Valuuttapolitiikka	18
Kansainväliset valuutta- ja rahoitusmarkkinat	18
Kotimaiset valuuttamarkkinat ja valuuttapolitiikka	20
Valuuttakurssipolitiikka	20
Ulkomaiset pääomanliikkeet ja termiinimarkkinat.	22
Valuuttapoliittiset toimenpiteet ja määräysten	
muutokset	24
Järjestelyt maksusopimusmaiden kanssa	25
Suomen Pankin tase ja tuloslaskelma	
Ulkomaat	27
Rahoituslaitokset	29
Julkinen sektori	30
Yritykset	30
Liikkeessä oleva raha	31
Muut tase-erät	31
Setelinantotase	31
Suomen Pankin nettotase	31
Tuloslaskelma	32
Suomen Pankki ja kansainväliset järjestöt	
Kansainvälinen valuuttarahasto	34
Kansainvälinen järjestelypankki	36
Maailmanpankkiryhmä	36
Muu kansainvälinen yhteistyö	37
Raha- ja valuuttapoliittisia toimenpiteitä 1985	39
Kuviot	
1. Kansainväliset suhdanteet ja suhteelliset työvoima-	
kustannukset	4
2. Kysynnän ja tarjonnan tase	6
3. Työttömyysaste ja kapasiteetin käyttöaste	7
4. Kuluttajahinnat ja vaihtotase	8
5. Rahoitustasapaino	9
6. Kotimaisia reaalkorkoja	10
7. Pankkien luotot ja varainhankinta	10
8. Pankkien kassavarantotalletukset	12
9. Liikepankkien päivämarkkina-asema	12
10. Korot	14
11. Erityisrahoitusjärjestelyt	17
12. Tärkeimpien valuuttakurssien muutokset	18
13. Eurotalletusten korot	19
14. Markan ulkoisen arvon kehitys	21
15. Suomen Pankin valuuttavaranto	23
16. Velkaantumiskehitys	24
17. Suomen Pankin tase	27
Taulukot	
1. Suomen Pankin tase kuukausittain	44
2. Vaihdeettava ja sidottu varanto	48
3. Suomen Pankin soveltamia korkoja	48
4. Kotimainen clearingliike	49
5. Liikepankkien keskuspankkiasema ja keskuspankki-	
rahoituksen kustannukset	50
6. Suomen Pankin päivämarkkinat	51
7. Setelinanto	52
8. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat	53
9. Setelinvalmistus ja setelinpoisto	54
10. Setelit ja metallirahat	55
11. Avistamyyntikurssit vuosittain	56
12. Avistamyyntikurssit kuukausittain	58
13. Suomen pitkäaikainen ulkomainen velka ja saaminen	62
Tilintarkastajien kertomus	63
Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1985 lopussa .	64
Suomen Pankki vuoden 1985 lopussa	64

VUODEN 1985 TALOUDELLINEN KEHITYS

Taloudellinen kehitys jatkui vuonna 1985 verraten tasapainoisena. Tavaroiden ja palvelusten viennin määrä kasvoi vain vähän, sillä etenkin metsäteollisuuden vienti alkoi suhdannevaiheelle tyypilliseen tapaan heiketä vuoden mittaan. Kotimaisen kysynnän vilkastuminen piti kuitenkin bruttokansantuotteen kasvun 3 prosentin tuntumassa jo neljäntenä vuonna peräkkäin. Vuoden jälkipuolella kokonaistuotannon kasvu hidastui selvästi viennin vaimenemisen vuoksi. Työllisten määrä lisääntyi vuonna 1985 noin prosentin. Työvoimaosuuden kasvun johdosta työttömyysaste kuitenkin nousi hieman. Ulkomaankauppahinnat kääntyivät vuoden aikana laskuun, joka keskeisesti edisti kuluttajahintojen nousuvauhdin vaimenemista 5 prosenttiin vuoden aikana. Myös kotimaisten kustannusten nousu hidastui, mutta työvoimakustannukset nousivat edelleen nopeammin kuin Suomen kilpailijamaissa. Inflaation hillitsemiseksi talouspolitiikan linja pidettiin suhteellisen kireänä.

MAAILMANTALOUS JA SUOMEN VIENTIMARKKINAT

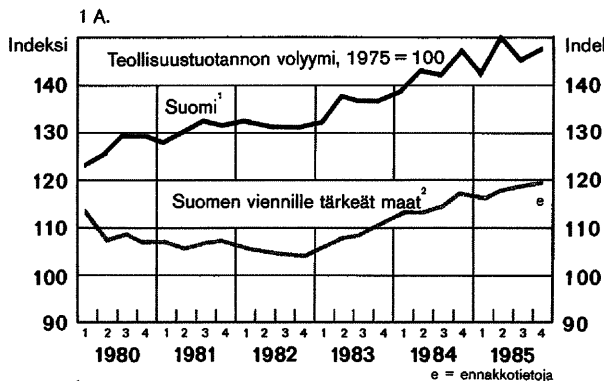
Tuotannon kasvu hidastui yleisesti vuonna 1985 (kuvio 1.A). Yhdysvaltain tuotannon kasvua vaimensi vahvan dollarin heikentämä hintakilpailukyky. Dollarin kurssi alkoi kuitenkin laskea vuoden 1985 alkupuolen huipun jälkeen. Suotuisasta vientikehityksestä huolimatta kotimainen kysyntä jatkui Euroopassa heikkona, mikä hidasti kokonaistuotannon kasvua. Myös työttömyys pysyi suurena.

Suomen viennille tärkeiden maiden tuonnin määrä keskimäärin lisääntyi noin 6 % vuonna 1985.

Inflaation hidastuminen jatkui läntisissä teollisuusmaissa, mikä johtui siitä, että raaka-aineiden tuontihinnat alenivat ja talouspolitiikka hillitsi edelleen kysyntää. Myös työvoimakustannusten nousu pysyi hitaana ja yritysten kannattavuus kohentui. Kansainvälinen korkotasolaski suunnilleen inflaatiota vastaavasti. Reaalikorot pysyivät korkeina.

Kuvio 1.

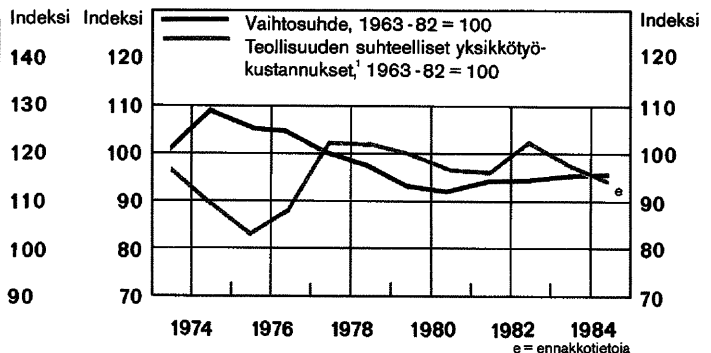
KANSAINVÄLISET SUHDANTEET JA SUHTEELLISET TYÖVOIMAKUSTANNUKSET

¹ Laskettu työpäiväkorjatusta sarjasta.

² Indeksi ko. ostajamaiden vientiosuuksilla painotettuna.

1 B.

¹ 14 maata / Suomi, samana valuuttana.

KOTIMAINEN TALOUSPOLITIikka

Vuoden 1985 alkaessa taloudellinen tilanne oli Suomessa verraten hyvä. Jo muutamia vuosia valinnan suhteellisen nopean ja tasapainoisen kasvun odotettiin jatkuvan. Yleensä tyydyttävän tilanteen pahimpana uhkana pidettiin inflaatiota, joka oli edelleen nopeampaa kuin kilpailijamaiden hintatason nousu. Tämän arvioitiin vaarantavan Suomen kilpailukyvyyn pidemmällä aikavälillä. Kotimaisen talouspolitiikan keskeisenä tavoitteena pysyikin inflaation hidastaminen vähintään samalle tasolle kuin kilpailijamaissa.

Finanssipolitiikassa pidettiin inflaation vaimentamisen lisäksi tärkeänä valtiontalouden rahoitus- aseman vahvistamista ennen seuraavaa suhdan- netaantumaa. Finanssipolitiikka rajoittikin edel- leen kysyntää koko vuoden, joskin vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tiukka finanssipolitiikka ilmeni muun muassa veroasteen nousuna. Netto- veroaste nousi — osittain mm. työttömyysturvau- distukseen liittyvistä teknisistä syistä — noin pro- senttilyksikön runsaaseen 23 prosenttiin. Valtionta- louden nettoraholtustarve supistui ja oli vajaa pro- sentti bruttokansantuotteesta. Valtion velka suh- teessa bruttokansantuotteeseen aleni hieman ja oli 14 % 1985.

Myös rahapolitiikassa jatkettiin suhteellisen kir- reää linjaa inflaation hillitsemiseksi. Vaikka sekä peruskorkoa että etenkin päiväkorkoa laskettiin vuoden 1985 aikana, reaalin korkotaso pysyi in- flaation hidastumisen takia korkeana. Päiväluotto- ja peruskoron suurehkoa eroa supistettiin. Rahoit- usmarkkinoiden asteittaiseen vapauttamiseen tähtääviä toimenpiteitä jatkettiin lieventämällä pankkien antolainauksen keskikorkosäättelyä ja poistamalla vuoden lopussa antolainauskorkojen yläraja.

KYSYNTÄ JA TARJONTA

Tavaroiden ja palvelusten viennin määrän kasvu vuonna 1985 jäi ½ prosenttiin (kuvio 2). Tavaroiden lännenvienti supistui markkinoiden hidastuneen kasvun ja heikentyneen kilpailukyvyyn vuoksi. Osal- taan tähän vaikutti myös se, että vuoteen 1984 oli ajoittunut poikkeuksellisen runsaasti raskaan me- talliteollisuuden vientitoimituksia. Idänvienti sen si-

jaan kasvoi nopeasti, sillä parina edellisenä vuon- na tässä kahdenvälisessä kaupassa syntynyt ali- jäämä lisäsi vientimahdollisuuksia. Palvelusten viennissä sekä projektivientitulot että rahtitulot vä- henivät. Myös matkustustaseen alijäämä lisääntyi.

Dollarin arvon alenemisen johdosta etenkin met- säteollisuuden vientimahdollisuudet heikkenivät. Vientimäärät eivät lisääntyneet lainkaan puutava- rateollisuudessa ja paperiteollisuustuotteidenkin viennin kasvu hidastui selvästi. Metsäteollisuuden, ennen kaikkea sahatavaran ja selluloosan, venti- hinnat laskivat huomattavasti vuoden 1985 aikana. Tämä kuvasti osaltaan raaka-aineiden maailman- markkinahintojen alenevaa suuntaa. Metsäteolli- suuden kannattavuus heikkeni, mikä osaltaan vauhditti alan toimialarationalisointia.

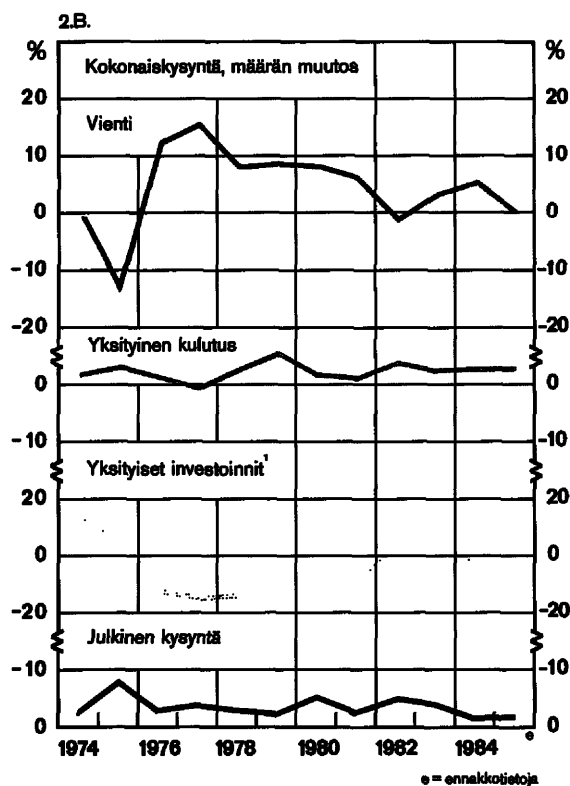
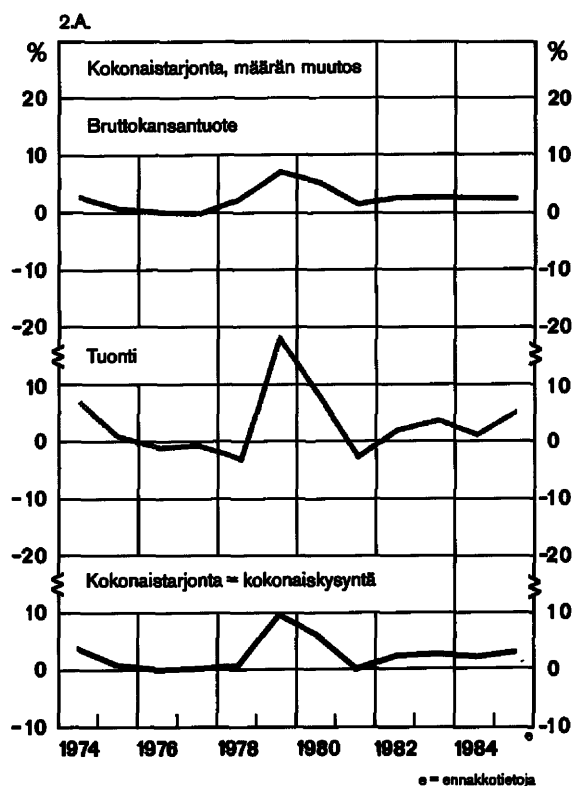
Viennin kasvun pysähtymisen vuoksi kotimaisen kysynnän merkitys tuotannon ja työllisyyden yllä- pitämisessä korostui. Kiinteiden investointien mää- rä lisääntyi noin 3 %. Pääomatavaratyypeittäin tar- kasteltuna kone- ja laiteinvestoinnit lisääntyivät merkittävästi. Rakennusinvestointien määrä sen si- jaan supistui hieman. Etenkin asuinrakennusinves- toinnit vähenivät selvästi vuoden jälkipuoliskolla. Asuntojen kysynnän heikkeneminen näkyi myös asuntojen hintojen nousun pysähtymisenä vuoden 1985 aikana.

Koko teollisuuden kiinteiden investointien määrä kasvoi 1985 vajaan 15 %. Investointien kasvu oli voi- makasta kaikilla teollisuuden päätoimialoilla suh- teellisen korkeana pysyneen kapasiteetin käyttö- asteen ja hyvän tulokehityksen johdosta (kuvio 3.B). Myös metsäteollisuudessa investointien kasvu vie- lä jatkui.

Varastojen suhde tuotantoon jatkoi trendinomais- ta laskua osaksi korkean reaalikoron vauhdittama- na. Kysynnän heikkeneminen aiheutti kuitenkin ta- hatonta varastonmuodostusta muun muassa met- säteollisuudessa.

Reaalipalkat nousivat melko nopeasti, mutta net- toveroasteen kiristyminen heikensi jossain määrin kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua. Kulutusalltius lisääntyi hieman ja yksityisen kulu-

Kuvio 2.
KYSYNNÄN JA TARJONNAN TASE

¹Ml. varastoinvestoinnit ja taseen tilastovirhe, eri asteikko.

tuksen määrän kasvu jatkui samaa vauhtia kuin edellisenä vuonna eli oli noin 3 %. Muutamien aikaisempien vuosien tapaan kulutuksen kasvua ylläpitivät pääasiassa kestävien kulutushyödykkeiden ostot. Erityisesti henkilöautoja myytiin runsaasti. Reaalikoron nousu ja inflaatio-odotusten vaimeneminen lisäsivät mielenkiintoa rahoitussäästämiseen.

Julkisen kysynnän määrän kasvu nopeutui vuonna 1985 hieman edellisestä vuodesta. Valtion kulutusmenojen määrää lisäsivät mm. puolustusvoimien kalustohankinnat. Myös kuntien kulutusmenot lisääntyivät nopeammin kuin kokonaiskysyntä kasvoi. Kuntien investoinnit puolestaan kasvoivat suhteellisen nopeasti kuntien vahvan rahoitusaseman vauhdittamina.

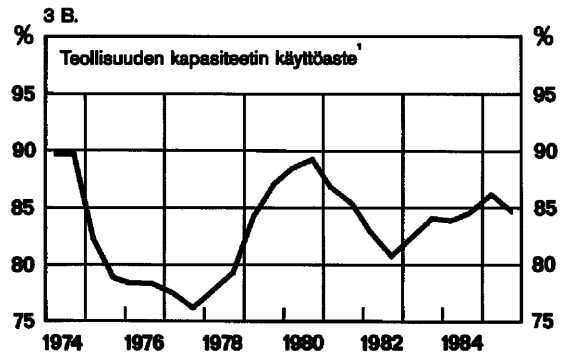
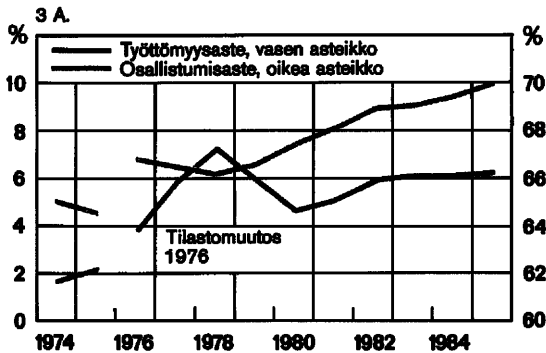
Kokonaistuotannon määrä kasvoi 1985 vajaat 3 %, joten kasvu jatkui tasaisena neljantenä perättäise-

nä vuonna. Eniten kasvavia toimialoja olivat metalliteollisuustuotanto ja palveluallkeinoet. Tuotannon kasvu hidastui vuoden jälkipuoliskolla selvästi. Eri-tyisen jyrkästi tuotanto supistui vuoden loppupuolella metsätaloudessa, jossa hakkuut alkuvuonna olivat poikkeuksellisen runsaat. Metsäteollisuudessa tuotannon määrä aleni jo alkuvuodesta. Koko vuonna metsäteollisuustuotanto jäi runsaan prosentin pienemmäksi kuin 1984. Myös rakennustoiminta vaimeni vuoden aikana merkittävästi ja jäi määrällitään suunnilleen samaksi kuin edellisenä vuonna.

Tuonnin määrä kasvoi lähes 6 % 1985, mikä heijasti kotimaisen kysynnän rakenteen muutosta. Tuontia lisäsivät kone- ja laiteinvestointien nopea kasvu sekä tuontiraaka-aineita käyttävien teollisuustoimialojen vilkas toimeliaisuus. Myös kulu-
tuskysynnän lisäys painottui etupäässä niihin hyö-

Kuvio 3.

TYÖTTÖMYYSASTE JA KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE

¹Suomen Pankin investointikyselyn mukaan.

dykeryhmiin, joissa tuonnin osuus on suuri. Tästä syystä erityisesti lännentuonnin määrä lisääntyi. Idäntuonti sen sijaan supistui.

TYÖLLISYYS

Työllisten määrä lisääntyi 1985 24 000 henkeä eli prosenttia. Kasvua oli ennen kaikkea palveluelinkeinoissa, joissa työllisiä oli 42 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työvoimavaltaisten toimialojen keskimääräistä nopeammasta kasvusta huolimatta koko teollisuuden työllisyys hieman supistui. Rakennustoiminnassa sekä maa- ja metsätaloudessa työllisyyden väheneminen jatkui.

Työvoiman tarjonta lisääntyi runsaan prosentin ja työttömyysaste nousi lievästi. Noin 163 000 työtöntä merkitsi 6.3 prosentin työttömyysastetta (kuviot 3.A). Työvoiman tarjontaa lisäsivät osallistumisasteen kasvu ja siirtolaisten paluumuuton jatkuminen.

HINTAKEHITYS

Ulkomaankauppahinnat kääntyivät laskuun alkuvuonna 1985 ja lasku jatkui koko loppuvuoden. Vuoden 1985 lopulla vienti- ja tuontihinnat olivat runsaat 3 % alempia kuin vuotta aiemmin.

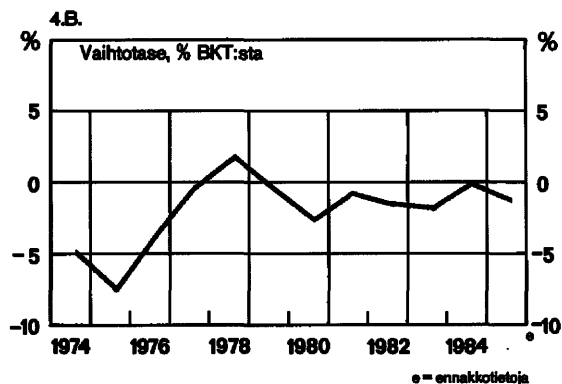
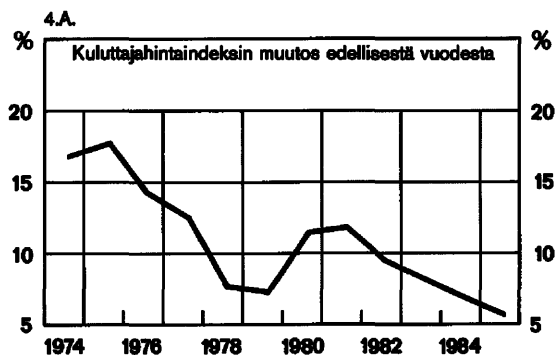
Myös kotimainen inflaatio hidastui ja kuluttajahintaindeksi oli keskimäärin vajaan 6 % edellisvuotista korkeampi (kuviot 4.A). Vuoden aikana kuluttajahinnat nousivat 5 % ja näin ollen saavutettiin hallituksen asettama inflaatiotavoite. Erityisesti ulkomaankauppahintojen lasku hidasti kuluttajahintojen nousua ja vuoden loppupuolella kuluttajahintaindeksin vuositason nousuvauhti oli vain runsas prosentti.

Ansiotason nousu sen sijaan hidastui verraten vähän. Sopimuskorotukset noudattivat voimassa ollut kaksivuotista tulosopimusta, minkä lisäksi palkkaliikumukset muodostuivat jokseenkin yhtä suuriksi kuin muutamana edellisena vuonna. Kaikkien palkansaajien keskimääräinen ansiotaso nousi noin 8 %.

Kuluttajahinnoilla mitattu inflaatioero Suomen ja OECD-maiden välillä oli vielä vuoden 1985 lopulla lähes prosenttiyksikkö. Vastaava ero työvoimakustannuksissa oli kuitenkin selvästi suurempi, mikä heikensi huomattavasti Suomen hintakilpailukykyä (kuviot 1.B).

Vaihtosuhte pysyi suunnilleen ennallaan. Lännenkaupan hieman heikentynyttä vaihtosuhdetta kompensoi idänkaupan vaihtosuhte, jota öljyn tuontihintojen lasku paransi.

Kuvio 4.
KULUTTAJAHINNAT JA VAIHTOTASE

ULKOMAINEN JA KOTIMAINEN RAHOITUS

Kauppataaseeseen alkuvuodesta muodostunut ylijäämä supistui vuoden loppua kohti. Koko vuonna lännenkaupan ylijäämä oli vain 1.4 mrd. markkaa, kun 1984 ylijäämää oli kertynyt 8 mrd. markkaa. Idänvientä lisääntyi huomattavasti ja sidotuilla valuutoilla käytävän kaupan tase muuttui 1.2 mrd. markkaa ylijäämäiseksi. Koko tavarakaupan tase oli näin ollen 2.6 mrd. markkaa ylijäämäinen. Palvelusten taseen ylijäämä supistui edelleen ja oli 1.7 mrd. markkaa. Pääomakorvausten ja tulonsiirtojen alijäämä hieman pieneni, kun sekä dollarin kurssi että kansainvälisten korkojen lasku vähensivät ulkomaisia velanhoitokustannuksia. Koko vaihtotase oli 4.0 mrd. markkaa alijäämäinen (kuvio 4.B). Sidottujen valuuttojen vaihtotase oli tasapainossa.

Kansantalouden rahoitustasapaino oli suhteellisen hyvä, vaikka kotimainen säästäminen ei riittänyt-kään täysin rahoittamaan investointeja. Yrityssektorin rahoitusaliylijäämä kasvoi, sillä investointien elpyminen lisäsi yritysten rahoitustarvetta. Rahoituslaitosten ylijäämä kasvoi hieman, mihin vaikutti mm. sosiaalivakuutusmaksujen korotus (kuvio 5.A). Talouden rahoitustasapainoa tukivat julkisen sektorin ennallaan pysynyt ylijäämä ja kotitaloussektorin alijäämän jatkonut supistuminen.

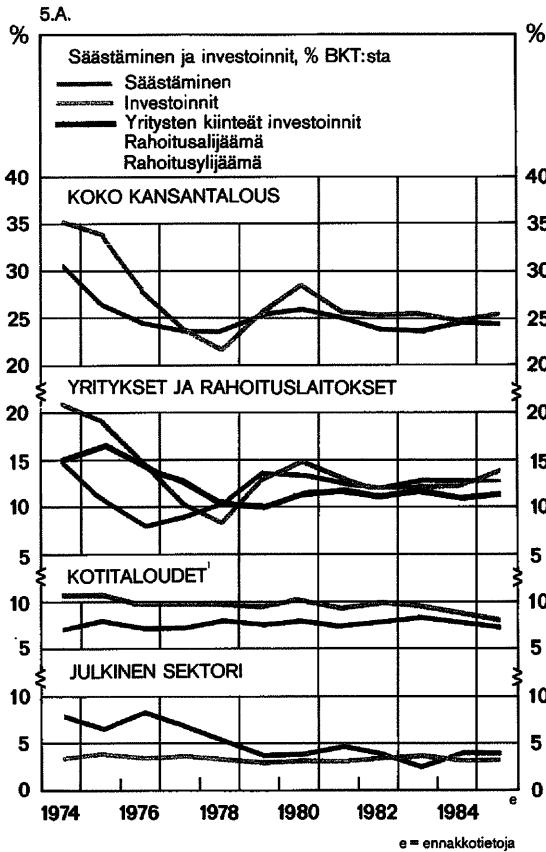
Suhteellisen kireänä jatkuneen finanssipolitiikan takia valtiontalouden juoksevat tulot kattoivat 1985 menot ilman rahoitusliiketoimia (kuvio 5.B). Netto-rahoitustarve oli hieman pienempi kuin edellisenä vuonna. Brutorahoitustarvetta lisäsi valtion kotimaisen velan kuoletusten kasvu. Rahoitustarpeensa kattamiseksi valtio toi pitkäaikaista ulkomaista pääomaa nettomääräisesti 1.4 mrd. markkaa ja käytti kotimaista rahoitusta nettomääräisesti 1.3 mrd. markkaa.

Kotitalouksien investointiasteen laskun jatkuminen paransi niiden rahoitusasemaa. Kotitalouksien säästämisen BKT-osuus pysyi vakaana. Rahoitussaamia kasvattivat myös lukuisat yrityskaupat. Rahoitussaamisten lisäyksestä valtaosa kanavoitui pitkäaikaisille talletustileille; valtion obligaatioiden osuus rahoitussäästämisestä pysyi jokseenkin ennallaan. Verollisten joukkovelkakirjojen osuus pysyi pienenä.

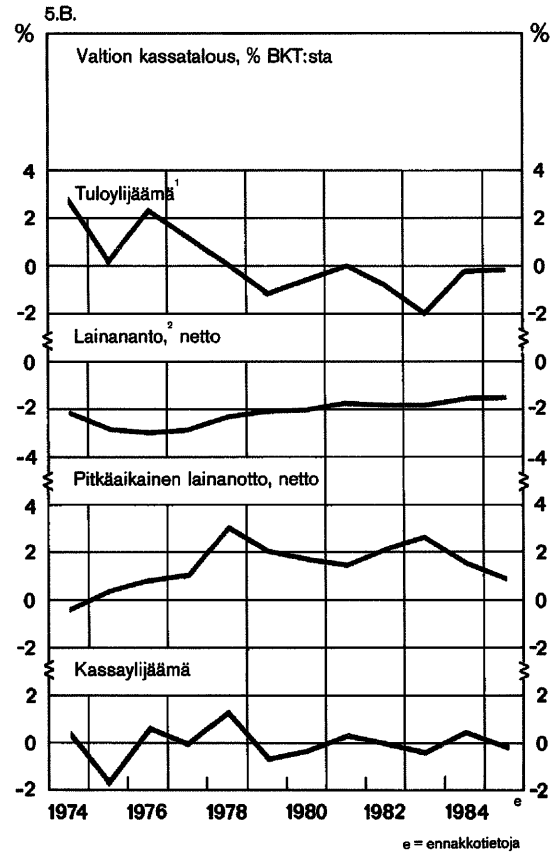
Vilkastunut investointitoiminta lisäsi yritysten ulkomaisten rahoituksen tarvetta, vaikka yritystulojen kehitys oli edelleen suhteellisen suotuisa. Lainanotto suuntautui edellisuvuotista enemmän kotimaahan ja rahoitusta hankittiin luotonoton lisäksi rahoitussaamia purkamalla. Yritysten halukkuutta tuoda ulkomaista pääomaa vähensi koti- ja ulkomaisten korkojen välisen eron kapeneminen. Yri-

Kuvio 5.

RAHOITUSTASAPAINO

¹ML. voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

¹Tulot – menot, ilman rahoitustaloustoimia.

²ML. muut finanssisijoitukset.

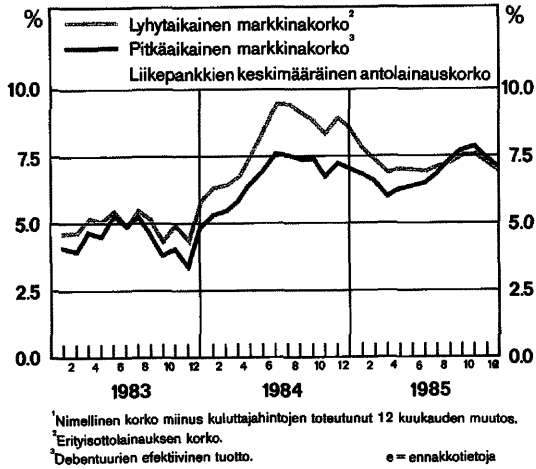
tykset tosin toivat pääomaa sekä suoraan että pankkien välityksellä nettomääräisesti noin 3 mrd. markkaa, mutta lukuun sisältyy kotimaassa liikkeeseen laskettuja, ulkomaisille sijoittajille myytyjä joukkovelkakirjalainoja runsaan 4 mrd. markan arvosta. Yritysten pankeissa terminoima valuuttasääminen kääntyi jyrkkään laskuun vuoden puolivälissä ja yritysten termiinipositio aleni vuoden aikana yhteensä lähes 7 mrd. markkaa.

Valuuttavarannon kehitys vuoden 1985 aikana oli suhteellisen tasainen. Vaihdeettava valuuttavaranto kasvoi Suomen Pankin taseen mukaan 3.5 mrd. markkaa ja oli vuoden lopussa 22.4 mrd. markkaa. Samanaikaisesti Suomen Pankilla oli termiinistö-sopimuksia 9 mrd. markkaa eli 11 mrd. markkaa vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Sidottu

ulkomainen nettovelka oli vuoden päättyessä 0.3 mrd. markkaa.

Kotimaisia nimelliskorkoja alennettiin vuoden kuussa inflaation laantumisen myötä. Toteutuneen inflaatiovauhdin perusteella lasketut reaaliset sekä hallinnolliset että markkinakorot alenivat alkuvuodesta edellisen vuoden lopun korkealta tasolta peruskoron ja päiväkoron laskun takia. Vuoden loppua kohti inflaatiovauhdin nopea hidastuminen nosti uudelleen korkosääntelyn alaisen antolainauksen ja debentuurien reaalkorkotasoa (kuvio 6). Pitkäaikaiset markkinakorot eivät seuranneet päiväkoron alenemista enää vuoden puolivälin jälkeen yhtä kiinteästi kuin aikaisemmin ja loppuvuodesta ne nousivat lyhytaikaisten korkojen tasolle. Verollisten joukkovelkakirjojen korkoihin heijastui jos-

Kuvio 6.
KOTIMAISIA REAALIKORKOJA¹

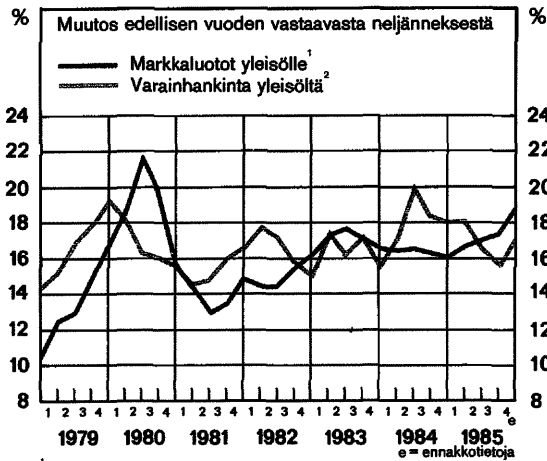
sain määrin myös valtion obligaatioiden korkotaso, joka laski vuoden aikana ½ prosenttiyksikköä.

Pankkien luotonannon kasvu oli edelleen nopeaa. Markkaluotot kasvoivat 17 prosentin vauhtia. Markkaluotonannon rakenne ei enää muuttunut vuoden 1984 lopulta lähtien, sillä vuonna 1985 joukkovelkakirjaluotot kasvoivat samaa vauhtia keskiporkosäättelyn alaisen antolainauksen kanssa (kuvio 7.A).

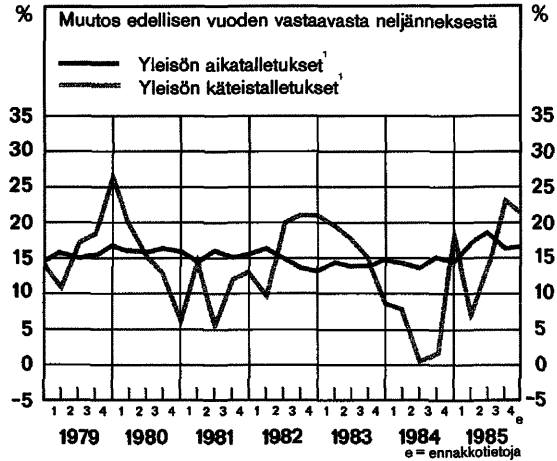
Pankkien koko varainhankinnan kasvuvauhti hidastui hieman vuoden loppua kohti, kun erityis ottolainauskanta vuoden lopulla supistui. Markkinaraha oli vuoden lopussa pankkien taseissa 14.0 mrd. markkaa, jossa oli kasvua edellisestä vuodesta 2.7 mrd. markkaa. Aikatalletusten kasvu oli kotitalouksien nimellistulokehitykseen verrattuna erittäin nopeaa (kuvio 7.B). Pankkitalletusten kasvua vauhdittivat lukuisat yrityskaupat, joita pankit rahoittivat antolainauksella yrityssectorille ja joissa maksuvälineinä käytettiin talletustodistuksia. Tämä selittää osaltaan yleiseen taloudelliseen kehitykseen nähden kovin nopeaa luotonkasvua.

Kuvio 7.
PANKKIEN LUOTOT JA VARAINHANKINTA

7.A.

7.B.

KESKUSPANKKIPOLITIikka

Suomen Pankin keskuspankkipolitiikan keskeisinä tavoitteina ovat viime vuosina olleet inflaation hidastaminen pysyvästi vähintään samalle tasolle kuin kilpailijamaissa, rahoitusmarkkinoiden kehittäminen etenkin lieventämällä asteittain korkosäätelystä sekä valuutansäännöstelyn ajanmukaistaminen. Tavoitteiden kannalta kehitys oli vuoden 1985 aikana myönteistä. Inflaatio hidastui ja koron merkitys rahoitusmarkkinoiden tasapainottajana kasvoi. Kesällä valuutansäännöstelyä jouduttiin kuitenkin tilapäisesti tiukentamaan. Ulkoinen tasapaino pysyi hyvänä, ja Suomen Pankkiin valuuttojen termiiniostosopimuksilla sidottua likviditeettiä voitiin asteittain purkaa. Virallisen valuuttaindeksin rajat pidettiin ennallaan koko vuoden. Inflaation hidastuessa oli mahdollista alentaa korkoja asteittain, mitä toteutettiin edellisen vuoden tapaan erityisesti päiväkkopolitiikalla. Loppuvuodesta rahapolitiikkaa sopeutettiin varovasti heikentyneen kysynnän olosuhteisiin. Vuoden lopulla päätettiin valuuttamääräyksien kokonaisuudistuksesta, jolla määräyksiä ennen kaikkea selvennettiin.

RAHAPOLITIikka

Rahapolitiikan pääpiirteet

Peruskorkoa alennettiin helmikuussa ja päiväkkorkoa useaan kertaan alkuvuoden aikana. Alennukset mitoitettiin kuitenkin pieniksi, koska haluttiin varmistua inflaation hidastumisen jatkumisesta. Vuoden jälkipuoliskolla päiväkkorkoa alennettiin myös suhdannenäkymien heikentymisen perusteella. Suomen Pankin koronmuutokset eivät heti vaikuttaneet pankkien uusien luottojen korkoihin, sillä useimmissa pankeissa keskikorkosääteley ei rajoittanut luottokorkojen asettamista. Uusien luottojen korot alkoivatkin laskea vasta loppuvuodesta. Ne pysyivät kuitenkin selvästi korkeampina kuin vanhojen luottojen korot keskimäärin. Vaikka nimelliskorot alenivat jonkin verran, pysyi reaalkorkotaso Suomessa korkeana myös kansainvälisesti katsottuna.

Korkea päiväkkorko ja hidastunut inflaatio yhdistyneenä lieventyneeseen korkosääteelyyn paransivat rahoitusmarkkinoiden tasapainoa. Korko ohjasi enenevästi rahoituksen käyttöä, ja luottojen määrällisen sääteley merkitys väheni edelleen.

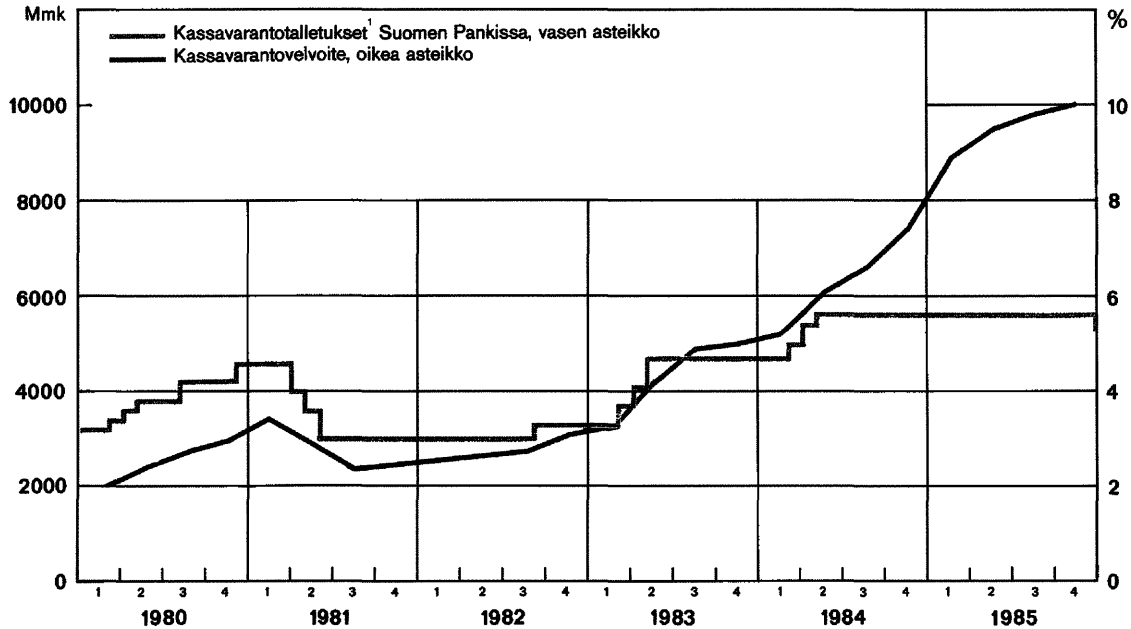
Korkeista koroista huolimatta pankkien markkantalainauksen kasvu oli nopeaa. Myös talletusten kasvu jatkui ripeänä. Huolimatta otto- ja antolainauksen korkeista kasvuluvuista rahoitusmarkkinoiden tilaa ei voi luonnehtia keveäksi. Kasvuluvut

selittyvät suurelta osin rahoitusmarkkinoiden rakenteellisista muutoksista. Joukkovelkakirja- ja valuuttaluotot sekä muu korkosääteley ulkopuolinen luotonanto olivat aikaisempina vuosina kasvaneet voimakkaasti. Korkosääteley lieventymisen johdosta eri luotonantomuotojen kasvuerot 1985 tasaantuivat. Varainhankinnassa markkinakoron ja verovapaiden talletusten koron välisen eron kaventuminen johti tavanomaisten talletusten osuuden kasvuun. Rahoitusmarkkinoita paisutti myös se, että luotoilla rahoitettiin edelleen runsaasti rahoitusvaateiden hankintoja reaalisijoitusten sijasta. Lukuisat yrityskaupat kasvattivat osaltaan otto- ja antolainauksen kasvulukuja. Huomionarvoista on, että tilanne asuntomarkkinoilla oli nopeasta luottojen kasvusta huolimatta varsin rauhallinen.

Rahoitusmarkkinoiden tilaa voidaan arvioida tarkastelemalla myös sitä, missä määrin pankit ovat käyttäneet lyhytaikaista velkaa maksuvalmiutensa ylläpitämiseksi. Pankkien asemaa tässä mielessä ei kuvaa kuitenkaan enää vain velka keskuspankkiin. On otettava huomioon myös pankkien rahamarkkinavelka yleisölle. Se koostuu erityisottolainauksesta sekä siitä lyhytaikaisesta markkavelasta, joka syntyy lähinnä yritysten kanssa tehtyjen valuutan termiinisopimusten perusteella. Vuoden 1985 aikana yrityssektorin termiinivaluutan myynti väheni, mikä supisti merkittävästi tätä lyhytaikaista markkavelkaa. Pankkien keskuspankkiasema kuitenkin heikkeni. Päiväluottojen määrä kas-

Kuvio 8.

PANKKIEN KASSAVARANTOTALLETUKSET

¹Päiväarvojen neljännesvuosikeskiarvo.

voi jonkin verran (kuvio 9) ja Suomen Pankin termiiniostosopimukseen perustuva pankkien markkasaaminen väheni tuntuvasti. Rahoitusmarkkinoiden tila ei vuoden 1985 aikana oleellisesti muuttunut, jos sitä tarkastellaan laskemalla yhteen liikepankkien ja Postipankin rahamarkkinavelka yleisölle ja niiden keskuspankkiasema.

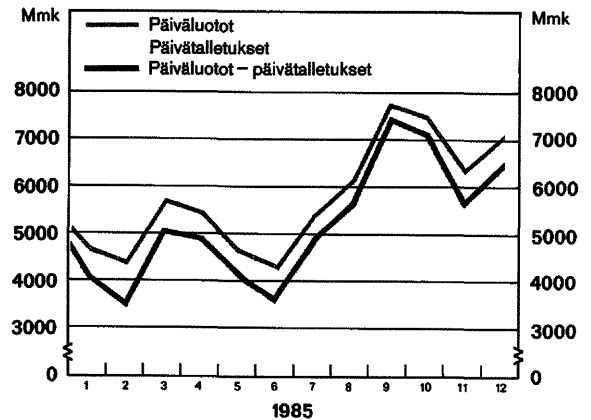
Rahapolitiikan toimenpiteet kohdistuivat pääasiassa korkoihin. Kassavarantovelvoitteen käyttö rahapolitiikan välineenä oli kuluneen vuoden aikana vähäistä. Osana rahapolitiikan linjan tarkistusta keveämpään suuntaan pankin johtokunta päätti joulukuussa alentaa kassavarantovelvoitteen 5.6 prosentista 5.3 prosenttiin joulukuun ja 5.0 prosenttiin tammikuun kassavarantopohjasta (kuvio 8).

Syyskuussa Suomen Pankki antoi rahalaitoksille uudet henkilöluotto-ohjeet, jotka oleellisilta osiltaan kuitenkin pysyivät lähes ennallaan. Uusien ohjeiden mukaan ensiasunnon rahoittamisessa vaa-

ditaan edelleen 25 prosentin omarahoitusosuutta, ja asunnon vaihdon rahoittamisessa on etukäteis-

Kuvio 9.

LIIKEPANKKIEN PÄIVÄMARKKINA - ASEMA

säästämisosuuden oltava vähintään kolmannes. Muiden suurehkojen henkilöluottojen osalta edellytetään suurempaa etukäteissästämisosuutta kuin asuntoluotoissa. Mitään suosituksia lainajasta ei enää annettu.

Korkopolitiikka

Korkopolitiikan keskeinen väline edellisen vuoden tapaan oli päiväkorko. Alkuvuodesta jatkettiin jo aiemmin omaksuttua varoalasta pienten muutosten linjaa. Päiväkorkoa laskettiin tammikuun aikana kahdessa vaiheessa 14.8 prosentista 14.2 prosenttiin. Helmi- ja huhtikuun alennusten jälkeen päiväkorko oli 13.8 %. Elokuusta lähtien päiväkorkoa alennettiin alempaa tiheämmin. Kesän ja syksyn aikana päiväkorko laski kaikkiaan seitsemän kertaa yhteensä 2.1 prosenttiyksikköä 11.7 prosenttiin (kuvio 10.A).

Päiväkorko ohjasi kiinteästi markkinakorkoja. Tästä syystä esimerkiksi pankkien erityisottolainauksen korko aleni vuoden aikana noin 3 prosenttiyksikköä, suurin piirtein saman verran kuin päiväkorko (kuvio 10.B). Yritysten varainhankintaa ja varainkäyttöä, mm. kiinteitä ja varastoinvestointeja, koskevat päätökset riippuvat yhä enemmän myös markkinakoroista.

Peruskorkoa alennettiin helmikuun alussa 1985 puolella prosenttiyksiköllä 9 prosenttiin. Joulukuussa tehtiin päätös samansuuruisesta alennuksesta, joka tuli voimaan vuoden 1986 alusta. Suomen Pankki edellytti, että sekä vanhojen lainojen että verovapaiden talletustilien korkoja alennetaan saman verran kuin peruskorkoa. Lähinnä uusien luottojen korkeiden korkojen ja kiinteän veksellikoron vuoksi antolainauksen keskikorko aleni helmikuussa 0.1 prosenttiyksikköä peruskorkoa vähemmän. Helmikuun jälkeen antolainauksen keskikorko nousi vuoden loppuun mennessä noin 0.1 prosenttiyksikköä vajaaseen 10.5 prosenttiin (kuvio 10. C).

Pankkien antolainauksen keskikoron yläraja oli koko vuoden niin korkea, ettei se juuri rajoittanut pankkien koron asetantaa eikä siten niiden luoton-

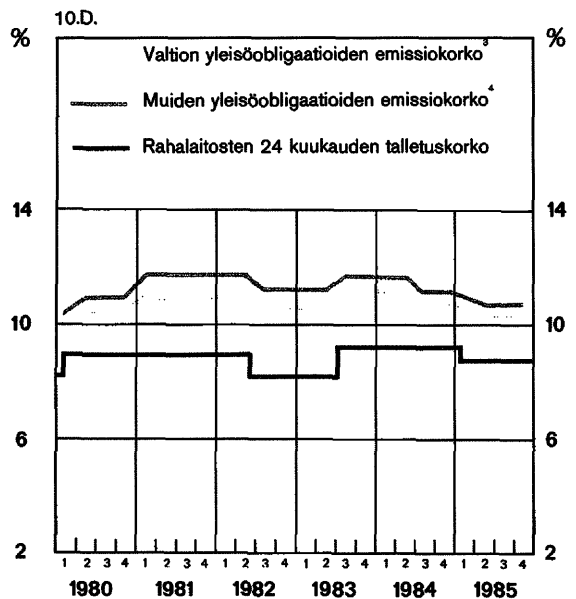
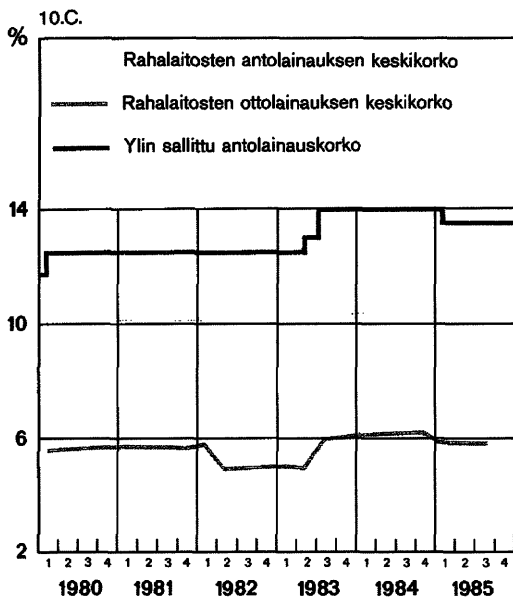
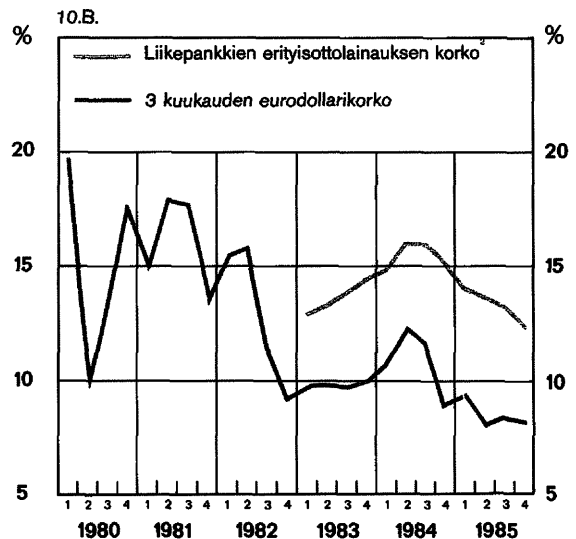
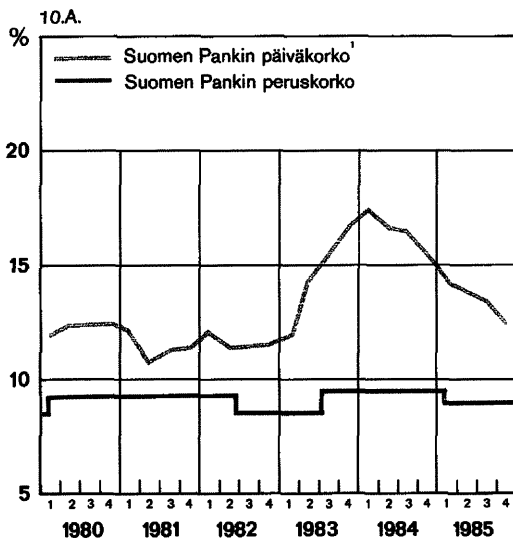
tarjontaa. Peruskoron aleneminen ei näkynyt pankkien uusien luottojen koroissa, joiden nousu jatkui kesäkuuhun asti; siihen mennessä ne olivat nousseet keskimäärin lähes 12 prosenttiin. Vuoden loppua kohden uusien luottojen korot laskivat, kun luotonkysyntä kokonaisuudessaan heikkeni ja vaihtoehdoisen markkinakorkoisen rahoituksen kustannukset alenivat. Vuoden lopussa uusien luottojen korko oli keskimäärin runsaat 11 %.

Päiväkorko laski vuoden 1985 aikana huomattavasti enemmän kuin peruskorko. Näiden korkojen välinen ero supistui 5.3 prosenttiyksiköstä 2.7 prosenttiyksikköön. Samalla markkinakoron ja hallinnollisten korkojen välinen ero kaventui eikä korkoeroa hyödyntävä rahoituskierto ollut enää niin kannattavaa kuin aikaisemmin. Viimeksi kuluneiden puoleltoista vuoden aikana onkin tuntuvasti voitu lieventää kaksikorkoasetelmaa, joka syntyi suhdannenousun hillinnän ja inflaation vaimentamisen yhteydessä.

Pankkien antolainauksen keskikorkosäätely lieveni edelleen vuonna 1985. Vuosina 1983 — 1985 antolainauskorkojen säätelyssä sovellettiin siirto-oikeusmenettelyä, jolla pankkien sallittiin siirtää osa markkinaehtoisesta ottolainauksen kustannuksista antolainauskorkoihin. Joulukuussa korkosäätelyä päätettiin lieventää ja yksinkertaistaa siten, että pankkien keskimääräisen antolainauskoron yläraja voi vastedes olla joko enintään 1.75 prosenttiyksikköä yli Suomen Pankin peruskoron tai vaihtoehtoisesti 0.5 prosenttiyksikköä yli ottolainauksen keskikoron. Samalla päätettiin myös poistaa pankkien antolainauskoron yläraja, kuitenkin edellytyksin, että asuntolainoihin sovelletut korot eivät nouse suhteessa peruskorkoon. Uudet määräykset tulivat voimaan vuoden 1986 alusta. Pankkien antolainauksen keskikorolle asetettu yläraja on nyttemmin lähinnä turvajärjestelmä äkillisten häiriöiden varalle.

Suomen Pankki muutti vuoden 1986 alusta myös päivämarkkinoiden korkojärjestelmää siten, että se ryhtyy maksamaan päivätalletuksille alempaa korkoa kuin se veloittaa päiväluotoista. Päiväkorkojen eriyttämisellä pyritään kehittämään erityisesti pankkien välisiä lyhyen rahan markkinoita. Voitiin

Kuvio 10.
KOROT

¹Päiväarvoista laskettu keskiarvo.
²Tilastoitu vuoden 1983 alusta lähtien.
³Myyntineillä painotettu.
⁴Emittoinneilla painotettu.

olettaa, että pankit mahdollisimman pitkälle pyrkivät tasaamaan maksuvalmiuseroja keskenään korkoeron hyödyntämiseksi, ennen kuin ne kääntyvät Suomen Pankin puoleen tallettajina tai lainanottajina.

Kotimaassa liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainalain mukaan Suomen Pankki on veloitettu pitämään rekisteriä suomalaisten lai-

nanottajien liikkeeseen laskemista joukkovelkakirjalainoista. Laki ei kuitenkaan koske sellaisia lainoja, joiden liikkeeseenlaskijana on valtio tai Pohjoismaiden Investointipankki. Lain mukaan joukkovelkakirjalainat voivat olla obligaatio-, debentuuritai ns. muita joukkovelkakirjalainoja. Obligaatiolainasta on annettava turvaava vakuus, jonka lisäksi sen liikkeeseen laskuun vaaditaan Suomen Pankin myönteinen lausunto ja valtioneuvoston lupa. Debentuurilainoista, jotka voivat olla joko luotto- tai vastuudebentuurilainoja, ei saa antaa vakuutta. Vastuudebentuurit ovat mahdollisessa liikkeeseenlaskijan konkurssissa huomommassa asemassa kuin joukkovelkakirjalainat yleensä. Ns. muiden joukkovelkakirjalainojen tunnusmerkkejä ei ole laissa tarkasti säädelty. Debentuurilainojen ja ns. muiden joukkovelkakirjojen liikkeeseen laskuun vaaditaan vain pankeilta viranomaisen lupa.

Muiden kuin valtion tai Pohjoismaiden Investointipankin toimesta laskettiin 1985 kotimaassa liikkeeseen kaikkiaan 257 joukkovelkakirjalainaa, joiden nimellisarvo oli yhteensä 14.4 mrd. markkaa. Lainojen lukumäärä kasvoi noin kolmanneksen edellisvuodesta, kun taas emissioiden nimellisarvo kasvoi lähes kaksi kolmannesta eli noin 5.5 mrd. markkaa. Kasvu aiheutui pääasiassa siitä, että kotimaassa liikkeeseen laskettuja joukkovelkakirjalainoja myytiin huomattavia määriä ulkomaille. Suomen Pankin päätöksellä, joka tuli voimaan 24.6.1985, kotimaisten joukkovelkakirjalainojen myynti ulkomaille kiellettiin toistaiseksi.

Yleisön merkittäviksi tarjottujen joukkovelkakirjalainojen yhteenlaskettu nimellisarvo yli kolminkertaistui edellisvuotisesta 9.4 mrd. markkaan. Tästä määrästä noin puolet myytiin ulkomaille. Ns. erillislainoja, joiden merkitseminen perustuu lainanottajan ja merkitsijän — useimmiten rahalaitoksen — väliseen sopimukseen, laskettiin liikkeeseen sen sijaan noin 5 mrd. markkaa eli miljardi markkaa vähemmän kuin 1984. Vähenneminen johtui siitä, että pankkien tarve käyttää joukkovelkakirjalainoja ja muita korkosäättelyn ulkopuolisia lainamuotoja pieneni.

Viime vuosien tapaan valtaosa liikkeeseen lasketuista lainoista oli ns. muita joukkovelkakirjalainoja,

joiden osuus emissioiden yhteenlasketusta nimellisarvosta oli 69 %. Obligaatiolainojen suhteellinen merkitys lainamuotona pieneni edelleen, kun muiden kuin valtion liikkeeseen laskemien obligaatiolainojen osuus supistui edellisvuoden 22 prosentista 17 prosenttiin. Debentuurilainojen osuus sen sijaan kasvoi 12 prosentista 14 prosenttiin.

Valtioneuvosto myönsi Suomen Pankilta saamansa myönteisen lausunnon perusteella luvan 26 obligaatiolainan liikkeeseen laskuun. Kiinnitysluottopankkien yhteensä 1.4 mrd. markan verottomien yleisöobligaatiolainojen ehdot olivat samat kuin valtion yleisöobligaatiolainojen. Yleisölle tarjottiin merkittäväksi myös yksi verollinen obligaatiolaina. Yritykset ovat valtaosin siirtyneet käyttämään obligaatiolainojen sijasta ns. muita joukkovelkakirjalainoja.

Debentuurilainoja laskettiin liikkeeseen edellisvuotiseen verrattuna lähes kaksinkertainen määrä. Ulkomaille myynnin johdosta yleisölainoina liikkeeseen laskettujen muiden joukkovelkakirjalainojen lukumäärä nelinkertaistui ja emissioiden yhteenlaskettu nimellisarvo kasvoi 1.5 mrd. markasta 6.7 mrd. markkaan.

Valtio laski liikkeeseen verottomia yleisöobligatioita 5 mrd. markan arvosta. Valtion erillislainojen vajaan 2 mrd. markan kasvusta puolet aiheutui siitä, että vuoden 1985 luvuissa ovat mukana myös valtion velkasitoumuslainat, joita aiemmin ei sisällytetty joukkovelkakirjalainoihin.

Joukkovelkakirjalainojen korkotaso aleni vuoden aikana. Kiinnitysluottopankkien ja valtion verottomien 10 vuoden yleisöobligatioiden kiinteät korot olivat vuoden ensimmäisissä lainoissa 11.25 % ja laskivat Suomen Pankin peruskoron alentamisen jälkeisissä emissioissa 10.75 prosenttiin. Valtion verottomien 5 vuoden yleisöobligaatiolainojen korkoja alennettiin vastaavasti 10.25 prosentista 9.75 prosenttiin (kuvio 10.D). Uusien verollisten, yleisön merkittäväksi tarjottujen joukkovelkakirjalainojen keskikorot olivat tammikuussa 13.44 % ja joulukuussa 11.88 %. Muutokset heijastivat ennen kaikkea päiväkoron tuntuva alenemista vuoden aikana sekä alenevia korko-odotuksia. Erillislainojen korkokehitys oli epäyhtenäinen.

KOTIMAASSA LIIKKEESEEN LASKETUT JOUKKOVELKAKIRJALAINAT 1984 JA 1985

	Lainojen lukumäärä			Lainojen nimellisarvo milj. mk.		
	1984	1985	Muutos	1984	1985	Muutos
Muut kuin valtion joukkovelkakirjat yhteensä	192	257	+ 65	8 838	14 379	+ 5 541
Yleisölainat yhteensä	65	140	+ 75	2 896	9 420	+ 6 524
Erillislainat yhteensä	127	117	- 10	5 942	4 959	- 983
Obligaatiolainat	22	26	+ 4	1 904	2 433	+ 529
yleisölainat, kiinnitys-						
luottopankit	9	13	+ 4	950	1 400	+ 450
verottomat	9	12	+ 3	950	1 350	+ 400
verolliset	—	1	+ 1	—	50	+ 50
erillislainat	13	13	—	954	1 033	+ 79
kiinnitysluottopankit	7	8	+ 1	780	1 000	+ 220
yritykset	6	5	- 1	174	33	- 141
Debentuurilainat	37	27	- 10	1 066	1 983	+ 917
yleisölainat	29	19	- 10	493	1 344	+ 851
erillislainat	8	8	—	573	639	+ 66
Muut joukkovelkakirjalainat	133	204	+ 71	5 868	9 963	+ 4 095
yleisölainat	27	108	+ 81	1 453	6 676	+ 5 223
erillislainat	106	96	- 10	4 415	3 287	- 1 128
Valtion joukkovelka—						
kirjalainat yhteensä	16	26	+ 10	5 073	7 669	+ 2 596
yleisölainat, verottomat	11	10	- 1	4 386	5 044	+ 658
erillislainat	5	16	+ 11	687	2 625	+ 1 938
Kaikki joukkovelka-						
kirjalainat yhteensä	208	283	+ 75	13 911	22 048	+ 8 137

Suhdannepoliittiset erityistalletukset

Suurin osa suhdannepoliittisista erityistalletuksista Suomen Pankissa on yritysten investointivarauksiin liittyviä investointitalletuksia. Talletuksia tehtiin vuoden aikana 1.8 mrd. markkaa ja niitä palautettiin 100 milj. markkaa. Talletuskanta kasvoi edellisestä vuodesta runsaat 80 % ja oli vuoden lopussa 3.8 mrd. markkaa. Valtaosa talletuksista, 1.3 mrd. markkaa, tehtiin vuoden alkupuoliskolla. Tähän vaikuttivat yritysten hyvän tulokehityksen lisäksi valtioneuvoston päätös korottaa 1984 päättyneiltä tilikausilta tehtyjen investointivarausten enimmäismäärää 50 prosentista 70 prosenttiin tilikauden voitosta sekä Suomen Pankin päätös maksaa vastaville talletuksille korkoa 1.5 prosenttiyksikköä alle peruskoron eli helmikuun alusta 7.5 %. Talletuksel-

le maksettava veroton korko on tavallisesti puolet peruskorosta, mutta Suomen Pankki voi maksaa erillisen päätöksen mukaan talletuksille myös korkeampaa korkoa.

Investointikysynnän vilkastuttamiseksi valtioneuvosto antoi kesäkuussa luvan käyttää ennen vuotta 1984 päättyneiltä tilikausilta tehdyt investointivaraukset. Käyttöajanjakso alkoi 1.10.1985 lukuun ottamatta Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkeja, joissa se alkaa 1.4.1986. Käyttö lupa koskee noin 1.7 mrd. markan investointitalletuksia Suomen Pankissa. Käyttöajanjakso päättyy 31.12.1987.

Valtioneuvosto päätti lopettaa tammikuussa viennitalletusten kannon selluloosasta. Syynä tähän oli

jo edellisenä syksynä alkanut vientikysynnän heikentyminen ja siitä johtuva vientimäärien ja -hintojen kääntyminen laskuun. Talletusten kanto mäntysahatavarasta oli lopetettu jo vuoden 1984 loppupuolella. Toukokuun loppuun mennessä vientitalletuksia oli kertynyt Suomen Pankkiin 99 milj. markkaa. Valtioneuvoston huhtikuussa tekemän päätöksen mukaan talletukset palautettiin siten, että mäntysahatavarasta kannetut 40 milj. markkaa palautettiin kesäkuussa ja selluloosasta kannetut 59 milj. markkaa marraskuussa. Vientitalletuksille maksettiin korkoa 0.75 prosenttiyksikköä alle peruskoron.

Valtioneuvoston syyskuussa tekemän päätöksen mukaisia kuntien suhdannetalletuksia ei tehty Suomen Pankkiin joulukuun loppuun mennessä.

Erityisrahoitusjärjestelyt

Suomen Pankin rahoittama erityisrahoitusjärjestelyjen luottokanta pieneni hieman ja oli vuoden lo-

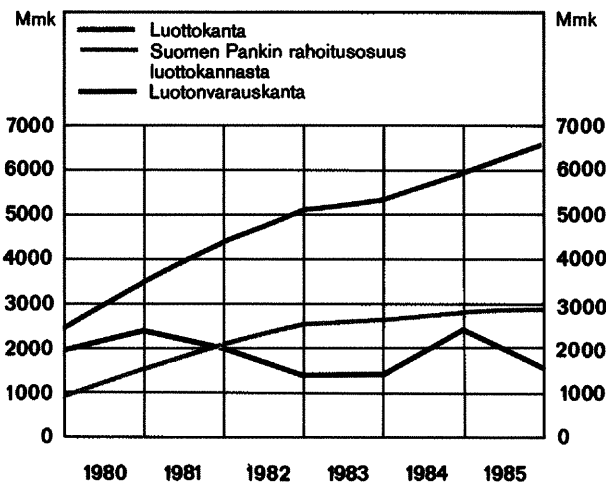
pussa 4 567 milj. markkaa. Kotimaisten toimitusten rahoitusjärjestelyn (KTR) tarkoituksena on turvata suomalaisille yrityksille ulkomaisten valmistajien kanssa tasaveroiset kilpailuedellytykset pääomatavaratoimitusten rahoituksessa kotimaan markkinoilla. Järjestelyyn osallistuvat Suomen Pankki, liikepankit ja Postipankki. Vuoden aikana rahoitusjärjestelyn ehtoihin ei tehty muutoksia. Suomen Pankin osuus kauppahinnan luototettavasta osasta oli 30 % ja luotonsaajilta perittävä korko oli peruskorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä.

KTR-luottoja varattiin 1 374 milj. markkaa, josta metsäteollisuuden koneiden osuus oli 32 % ja alusten 20 %. Vuoden päättyessä luottovaroja oli voimassa 1 626 milj. markkaa eli 34 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. KTR-luottojen nostot olivat 2 214 milj. markkaa eli 198 milj. markkaa enemmän kuin 1984. KTR-luottokanta kokonaisuudessaan kasvoi edellisvuotisesta 643 milj. markkaa 6 647 milj. markkaan, josta Suomen Pankin rahoitusosuus oli 2 924 milj. markkaa (kuvio 11.A).

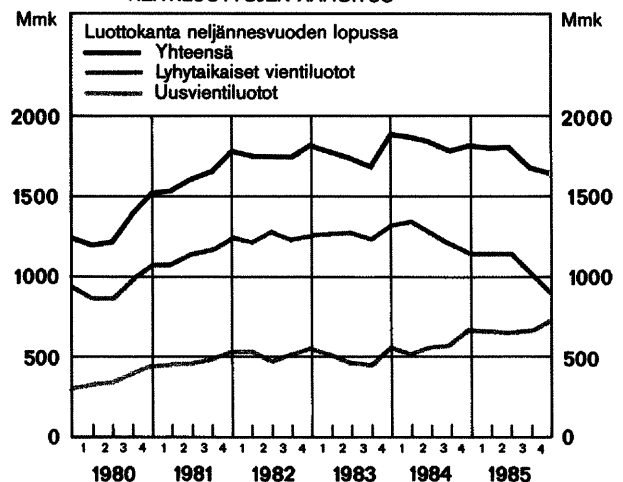
Kuvio 11.

ERITYISRAHOITUSJÄRJESTELYT

11.A. KOTIMAISTEN TOIMITUSTEN RAHOITUS

11.B. UUSVIENTILUOTTOJEN JA LYHYTAIKAISTEN VIENTILUOTTOJEN RAHOITUS

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely on tarkoitettu vaihdettavina valuuttoina maksettavan viennin yhteydessä myönnetyn, enintään 24 kuukauden vientiluoton rahoittamiseen. Suomen Pankin rahoittamien lyhytaikaisten vientiluottojen vuosikeskiarvona laskettavaksi yrityskohtaiseksi enimmäismääräksi vahvistettiin 20 milj. markkaa vuoden 1985 alusta. Viejiltä perittävä korko on ollut vuoden 1985 alusta lukien maksuajasta riippumatta peruskorko lisättyinä 0.25 prosenttiyksiköllä.

Lyhytaikaisten vientiluottojen kanta supistui 22 % ja oli vuoden lopussa 901 milj. markkaa mukaan luettuna rahoitusyhtiöille myönnetty 42 milj. markan vientifactoringrahoitus. Koko luottokannasta oli metallituote- ja konepajateollisuuden osuus 43 %, metalliteollisuuden 6 % sekä tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden 14 %. Rahoitusta oli vuoden lopussa 634 yrityksellä (kuvio 11.B).

Uusvientiluotoilla rahoitetaan pienen ja keskisuurten teollisuuden viennistä aiheutuvaa valmistusenaikaista käyttöpääoman tarvetta. Rahoittajankin uusvientiluotoista perimä korko oli 0.75 pro-

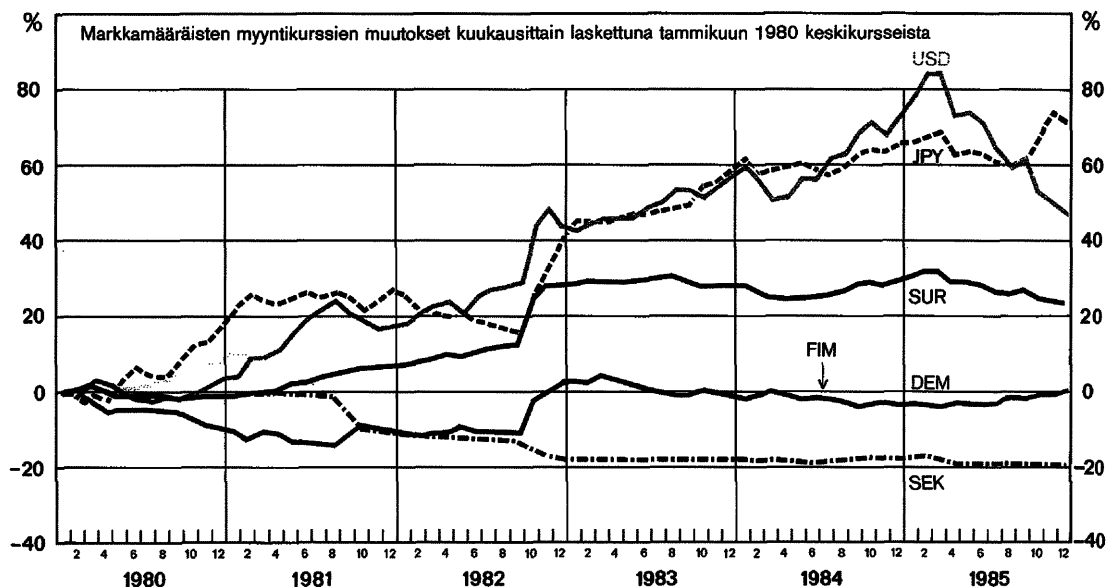
senttiyksikköä alle peruskoron. Uusvientiluottojen luottokanta kasvoi 67 milj. markkaa eli 10 % edellisvuotisesta ja oli vuoden päättyessä 742 milj. markkaa. Metall- ja konepajateollisuuden osuus luottokannasta oli 36 %, tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden 27 % ja turkistarhauksen 13 %. Uusvientiluottoasiakkaita oli vuoden lopussa yhteensä 2 840, joista turkistarhaajia 1 997.

VALUUTTAPOLITIikka

Kansainväliset valuutta- ja rahoitusmarkkinat

Kurssien muutokset kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla jatkuivat vuoden 1985 aikana voimakkaina (kuvio 12). Tammi-maaliskuussa dollarin pitkään jatkunut nousu muihin valuuttoihin nähden jatkui. Tähän vaikutti osaltaan Yhdysvaltain korkotason nousu. Helmikuussa eräät keskuspankit intervenoivat dollarin kurssin alentamiseksi, mutta vaikutus jäi tilapäiseksi. Vuoden kolmella viimeisellä vuosinel-

Kuvio 12.
TÄRKEIMPIEN VALUUTTAKURSSIEN MUUTOKSET

jänneksellä dollari heikentyi huomattavasti mm. rahapolitiikkaan liittyvien epävarmuuksien ja syksyisten ns. viiden maan ryhmän keskuspankkien mitattavien interventioiden johdosta. Kansainvälisillä valuutta- ja rahamarkkinoilla lisäsi epävarmuutta se, että raskaimmin velkaantuneet kehitysmaat joutuivat jatkuvasti turvautumaan velkojensa uudelleenjärjestelyihin.

Taloudellisen kasvun hidastumisen ja rahapolitiikan keventymisen johdosta korot laskivat Yhdysvalloissa selvästi edellisvuotista alhaisemmalle tasolle. Vuoden aikana niiden vaihtelut olivat kuitenkin mm. talouspoliittisten toimenpiteiden takia suuret (kuvio 13). Tammi-helmikuussa korot nousivat, kun rahapolitiikkaa kiristettiin. Maalikesäkuussa ne sitä vastoin laskivat talousnäkymien huonontumisen ja rahapolitiikan kevenemisen vuoksi. Jälkimmäisellä vuosipuoliskolla korot vakiintuivat kesäkuusta hieman korkeammalle tasolle.

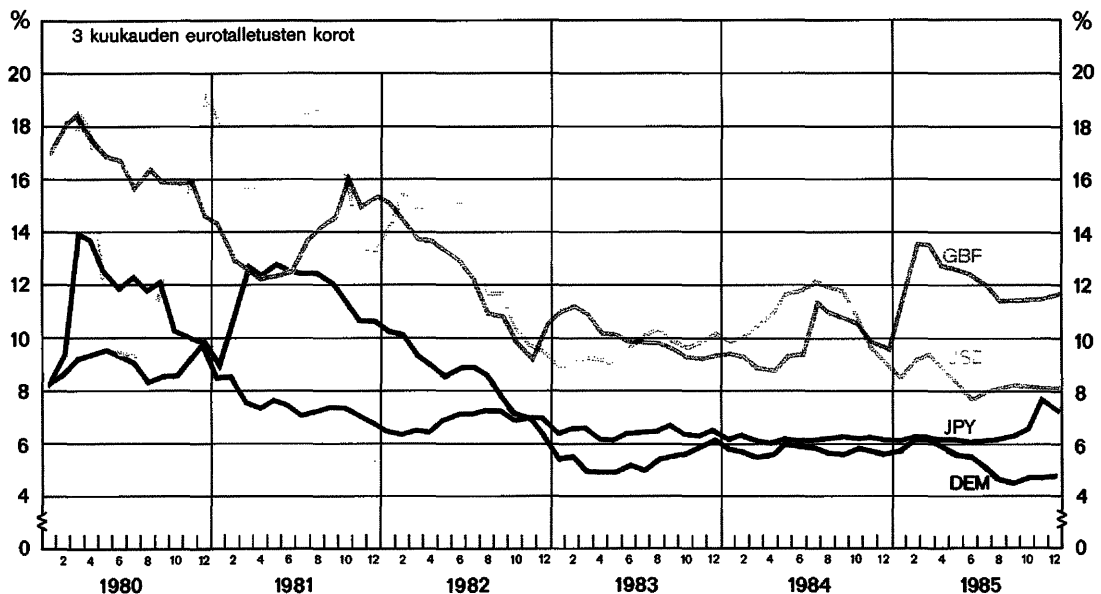
Englannissa puntaa heikensivät mm. odotukset öljyn hinnan alenemisesta ja pitkittyneet kiistat työ-

markkinoilla. Korkotaso nousi vuoden alussa lyhyen ajan kuluessa noin neljä prosenttiyksikköä, kun keskuspankki pyrki katkaisemaan punnan kurssin jatkuvan heikentymisen. Tämän johdosta punta vahvistui ja rahapolitiikkaa kevennettiin. Kun odotukset öljyn hinnan laskusta vahvistuivat, punnan kurssi heikentyi uudelleen vuoden loppupuolella muihin valuuttoihin kuin dollariin nähden.

Japanin jeni vahvistui syyskuusta alkaen muihin tärkeisiin valuuttoihin nähden. Syinä kehitykseen olivat Japanin keskuspankin mittavat interventiot ja mm. niiden tueksi kiristetty rahapolitiikka. Luottamus Saksan markan arvoa kohtaan lisääntyi ja Saksan markan korko (3 kuukauden eurotalletuskorolla mitattuna) laski noin prosenttiyksikön; se oli vuoden lopulla noin 4.5 %. Kehitykseen vaikuttivat mm. inflaatiovauhdin aleneminen, jatkuvasti pidättyväinen finanssipolitiikka ja eräiden muiden tärkeiden valuuttojen heikkous.

Vaikka kansainväliset korot laskivatkin yleisesti, reaalikorot säilyivät korkeina, mikä johtui inflaation samanaikaisesta vaimenemisesta. Esim. Yhdys-

Kuvio 13.
EUROTALLETUSTEN KOROT

valloissa lyhytaikaiset reaalkorot olivat keskimäärin vuoden aikana noin 5 % ja Saksassa vajaat 4 %.

Euroopan valuuttajärjestelmän (EMS) kurssveja tarkistettiin Italian liiran heikentymisen vuoksi heinäkuun 22. päivänä. Tällöin Italian liiran keskikurssia alennettiin 6 % ja muiden jäsenmaiden keskikurssveja nostettiin 2 %. Vuoden jälkipuoliskolla esiintyi aika ajoin arveluja uudesta EMS:n kurssien tarkistuksesta, mutta mitään tarkistuksia ei tehty.

Toiminta kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla oli vilkasta koko vuoden ja mm. koron- ja valuutanvaihtosopimusten (swap) käyttö lisääntyi huomattavasti. Korokojen lasku lisäsi lainanottoa niin euro- kuin kansallisillakin pääomamarkkinoilla. Painopiste oli kuitenkin euromarkkinoissa, joiden obligaatioemissiöt ja lyhytaikaiset velkakirjan muotoiset luottojärjestelyt lisääntyivät suuresti. Tavanomaisten euroluottojen määrä taas väheni edellisvuotisesta.

Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden luotonannon kokonaismäärä kuluneena vuonna nousi arviolta runsaaseen 250 mrd. dollariin. Tästä obligatioemissioiden osuus oli noin 160 mrd. dollaria, josta valtaosa oli euro-obligaatioita. Ulkomaiset emissiöt tärkeillä kansallisilla pääomamarkkinoilla pysyivät kokonaisuudessaan edellisvuotisella tasolla. Ulkomaalaisten pääsyä pääomamarkkinoille helpotettiin useissa maissa, näkyvimmin Japanissa ja Saksan liittotasavallassa. Vaihtuvakorkoisten emissioiden määrä pysyi varsin suurena erityisesti euro-obligaatiomarkkinoilla.

Teollistuneet maat nostivat edelleen valtaosan kansainvälisten markkinoiden luotoista. Ne ottivat luottonsa suurimmaksi osaksi arvopaperivelkoina, kun taas kehitysmaat ottivat pääasiassa pankkilainoja. Luotonotosta oli kuluneenakin vuonna huomattava osa vanhojen lainojen konvertointeja, joilla lainaehdot saatiin edullisemmiksi.

Kotimaiset valuuttamarkkinat ja valuuttapolitiikka

Kotimaisilla valuuttamarkkinoilla vuosi 1985 oli verrattain rauhallinen. Luottamus Suomen markkaan säilyi hyvänä. Suomen Pankin valuuttaindeksin

vaihtelurajat pidettiin ennallaan koko vuoden. Pääomanliikkeiden rakenne muuttui kuitenkin selvästi edellisvuotisesta. Pääomantuonti Helsingin Arvopaperipörssin kautta kasvoi alkuvuonna erityisen runsaasti ja Suomen Pankki joutui kesällä kieltämään toistaiseksi arvopaperipörssin kautta tapahtuvan joukkovelkakirjojen myynnin ulkomailla asuville. Termiinimarkkinoiden välityksellä tuotiin nettomääräisesti pääomaa. Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto vaihteli jonkin verran vuoden aikana mutta kasvoi hieman alkuvuonna saavuttamaltaan tasolta. Sitä vastoin Suomen Pankin ostot valuuttojen termiinimarkkinoilta vähenivät ja pankin termiinisolimusten määrä kääntyi selvään laskuun.

Valuuttakurssipolitiikka

Suomen Pankin valuuttaindeksi pysyi koko vuoden vaihtelualueensa keskiarvon alapuolella. Edellisvuosien tapaan Suomen Pankki piti valuuttaindeksin hyvin ahtaiden rajojen sisällä. Kesäkuun alusta lähtien Suomen Pankki on kuitenkin sallinut markkinatilanteen vaikuttaa hieman valuuttaindeksin päivittäisiin noteerauksiin (kuvio 14.A). Tämä lähinnä tekniseksi luonnehdittava pieni muutos vähensi Suomen Pankin tarvetta osallistua valuuttamarkkinoihin.

Valuuttaindeksin laskentakaavaan sisältyviä painoja muutettiin vuoden aikana viisi kertaa Suomen ulkomaankaupan rakenteen muutosten mukaisesti.

Vaikka markan arvo virallisen valuuttakurssiindeksin mukaan pysyi vakaana, se vaihteli vuoden aikana huomattavasti mm. maksuosuus- ja MERM-painoihin perustuvilla indekseillä mitattuna (kuvio 14.B). Tämä johtui ennen kaikkea siitä, että näissä indekseissä dollarin paino on suurempi kuin virallisessa valuuttaindeksissä.

Kansainvälisten valuuttamarkkinoiden keskinäiset kurssien muutokset heijastuivat sellaisinaan Suomen Pankin noteeraamiin valuuttojen markkakurssihin. Vuoden kuluessa Yhdysvaltain dollarin myyntikurssi laski Suomen markkaan nähden noin 17 %. Sen sijaan Saksan markan myyntikurssi nou-

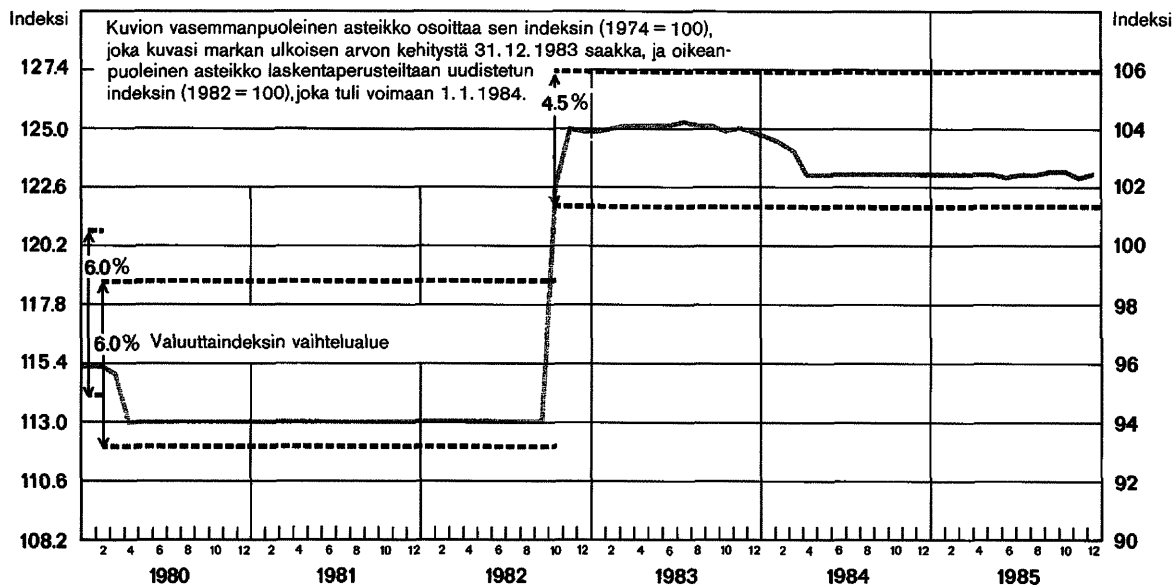
si 6 % ja Englannin punnan 2.5 %. Ruotsin kruunun kurssi laski tasaisesti koko vuoden, yhteensä noin 2 %. Neuvostoliiton rupla heikkeni markkaan nähden noin 5 % (kuvio 12 ja liitetaulukko 12).

Terminikurssit laskivat Suomen ja muiden maiden välisen korkoeron supistumisen johdosta. Kun dollarin terminikurssi vielä alkuvuonna ylitti vuositasolla avistakurssin noin 5.5 %, oli ero vuoden lopulla enää 2.7 %.

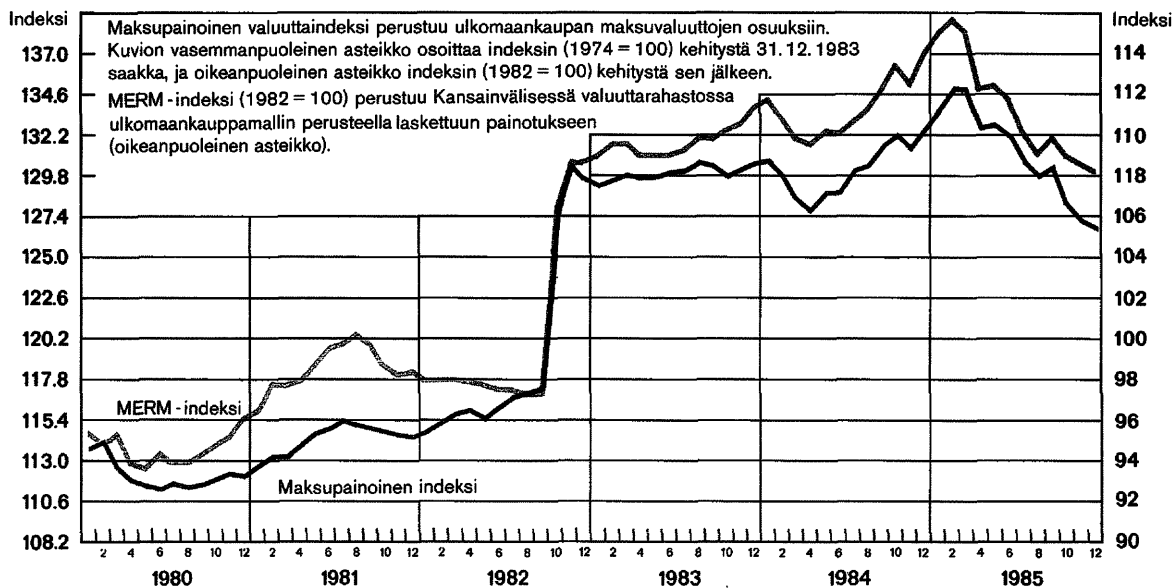
Kuvio 14.

MARKAN ULKOISEN ARVON KEHITYS

14.A.

14.B.

Ulkomaiset pääomanliikkeet ja termiinimarkkinat

Ulkomaisen pääoman tuonti, joka jo 1984 oli ollut runsasta, jatkui vilkkaana erityisesti vuoden alkupuolella. Tällöin varsinkin joukkovelkakirjojen myynti ulkomaille kasvoi. Loppuvuonna pääomantuonti perustui ensisijaisesti pankkien ulkomaisen velan lisäykseen. Päinvastoin kuin edellisenä vuonna, termiinimarkkinat supistuivat vuonna 1985.

Pitkäaikaisen ulkomaisen lainapääoman nostot vuonna 1985 olivat 13.0 mrd. markkaa, joka oli noin miljardi markkaa edellisvuotista vähemmän. Kansainvälisten pääomamarkkinoiden edulliset luottoehdot ja lainojen hyvä saatavuus suosivat edelleen lainojen konvertointeja. Kehitys näkyi myös suomalaisten ulkomailta ottamien luottojen ehdoissa: korkokustannukset alenivat ja keskimääräinen laina-aika pysyi edelleen pitkänä. Etenkin valtio muutti aikaisempaa enemmän lainojaan uusiksi, ehdoiltaan edullisemmiksi. Runsaiden kuoletusten vuoksi pitkäaikaisen luottojen nettonostot supistuivat edellisvuoden 6.5 mrd. markasta 4.8 mrd. markkaan.

Pitkäaikaisen pääoman nettotuonti vuonna 1985 oli 8.0 mrd. markkaa eli noin puolitoista miljardia markkaa edellisvuotista enemmän. Lainapääoman

NOSTETTUIJEN KIINTEÄ- JA VAIHTUVAKORKOIS- TEN RAHOITUSLAINOJEN EHDOT 1980 — 1985

	Kiinteäkorkoiset		Vaihtuvakorkoiset	
	Keski- korko, %	Keski- maksu- aika, vuotta	Keski- korko- margi- naali, %	Keski- maksu- aika, vuotta
1980	7.9	7.4	0.53	6.5
1981	11.7	6.6	0.52	6.5
1982	11.0	5.6	0.50	5.9
1983	9.8	5.8	0.56	4.0
1984	9.5	7.0	0.35	7.5
1985	8.3	7.3	0.29	7.4

nettotuonti oli noin 5.5 mrd. markkaa, joka oli puolitosta miljardia markkaa vähemmän kuin 1984. Lainapääoman nettotuonnista valtion osuus (ml. jäsenosuudet) oli 1.4 mrd. markkaa, pankkien 2.3 mrd. markkaa sekä yritysten ja muiden rahoituslaitosten noin 1.7 mrd. markkaa.

Lainapääoman nettotuontiin laskettavia pitkäaikaisia vientiluottoja nostettiin noin 0.5 mrd. markkaa, joka oli huomattavasti vähemmän kuin edellisen vuoden 3.3 mrd. markan nostot. Vähenneminen johtui paljolti siitä, että 1985 ei ollut yhtä suuria laiva- ja muita tavaratoimituksia kuin edellisenä vuonna.

PÄÄOMANTUONTI 1985, MILJ. MK

A Pitkäaikaisen pääoman tuonti, netto	
Luotot	
Suorat sijoitukset	
Portfoliosijoitukset	
— Ulkomaiset emissiot	
— Helsingin Arvopaperipörssin kautta tapahtuneet sijoitukset	
Jäsenosuudet	
B Lyhytaikaisen pääoman tuonti, netto	
Yritykset	
Pankit (pl. termiinikate)	
Pankkien termiinikate	
Yhteensä (A + B)	

	1.1.—30.6.	1.7.—31.12.
	+ 5 652	+ 2 345
	+ 2 426	+ 3 063
	— 1 035	— 627
	+ 4 304	— 40
	— 4	— 6
	+ 4 308	— 34
	— 43	— 51
	+ 171	— 424
	— 3 334	— 1 718
	+ 1 772	— 103
	+ 1 733	+ 1 397
	+ 5 823	+ 1 921

Myös kansainväliset pyrkimykset pienentää vientiluottoina annettavaa tukea vähensivät luottojen määrää.

Yksityisen lainapääoman tuonnin vähäisyyteen vaikutti osaltaan portfoliosijoitusten kasvu. Tämä johtui etenkin Suomessa liikkeeseen laskettujen markkamääräisten joukkovelkakirjojen runsaasta myynnistä ulkomaille. Kun koko edellisen vuoden aikana myynti oli noussut 1.0 mrd. markkaan, se kohosi jo vuoden 1985 ensimmäisellä puoliskolla peräti 4.5 mrd. markkaan. Tämän uuden rahoituskanavan laajeneminen jatkui markan vakaan ulkoisen arvon ja sijoittajan kannalta hyvän tuoton ansiosta, kunnes Suomen Pankki kesäkuun lopulla, mm. rahapoliittisista syistä, kielsi markkamääräisten joukkovelkakirjojen myynnit ulkomaille.

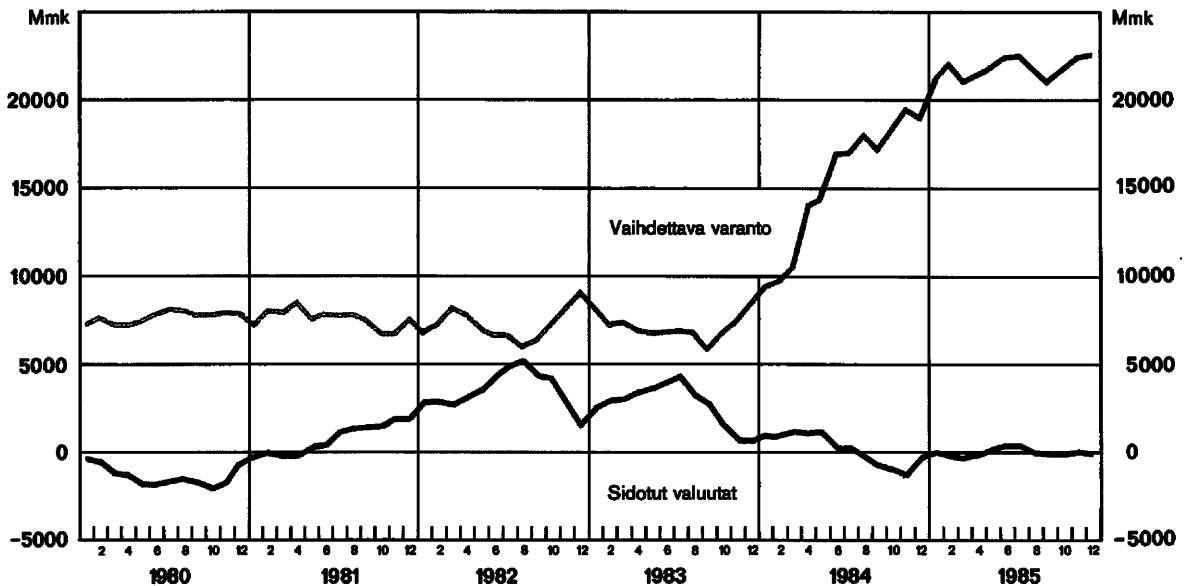
Ulkomaisen riskipääoman hankinta ulkomaille suunnatuin osakeannein lähes tyrehtyi parin edel-

lisen vuoden vilkkaiden myyntien jälkeen. Antien tarjontaa rajoitti mm. yritysten ulkomaalaisomistusta koskeva 20 prosentin yläraja. Myös osakkeiden kysyntä oli vaimeaa, mihin osaltaan vaikutti osakkeiden kurssien epävakaisuus.

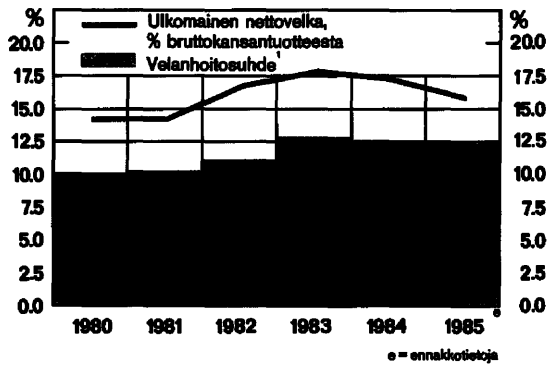
Vuodesta 1983 lähtien on Suomesta ulkomaille sijoitetun oman pääoman osuus koko ulkomaisesta pitkäaikaisesta bruttosaamisesta kasvanut. Osuutta on kasvattanut lähinnä yritysten jatkuva kansainvälistyminen. Nettomääräiset suorat sijoitukset ulkomaille olivat vuonna 1985 yli 2 mrd. markkaa. Ulkomaisten yritysten suorat sijoitukset Suomeen olivat nettomäärältään 0.4 mrd. markkaa.

Vuoden 1984 lyhytaikaisen pääoman nettotuonti kääntyi 1985 nettovienniksi, mikä johtui siltä, että Suomen ja muiden maiden välinen korkoero supistui vuoden aikana. Yritysten ulkomaiset lyhytaikai-

Kuvio 15.
SUOMEN PANKIN VALUUTTAVARANTO

Kuvio 16.
VELKAANTUMISKEHITYS

¹Koko ulkomaisen nettovelkan hoitomenu (luotelukset + korot), % vaihtotaseen tulosta. Hoitomenuihin ei sisälly Suomen Pankin varanto- ja öljytuotosten luoteluksia.

set nettovelat vähenivät 5.1 mrd. markkaa. Valuuttapankkien pääomantuonti jatkui edellisvuotiseen tapaan. Pankkien lyhytaikaisen ulkomaisen nettovelan lisäys oli koko vuoden aikana yhteensä 4.8 mrd. markkaa. Lisäys johtui osittain vientisaatavien rahoituksen kasvusta, johon vaikutti osaltaan se, että yritysten vastaavalle suoralle ulkomaiselle rahoitukselle asetettiin vuoden alusta lähtien kasvavarantovelvoite. Pankkien yrityksiltä ja ulkomailta ostaman termiinivaluutan määrä aleni vuoden aikana 23.5 mrd. markasta 16 mrd. markkaan. Koska Suomen Pankin ostosopimusten määrä aleni kuitenkin selvästi tätä enemmän, pankit ottivat ulkomaista velkaa edellisvuotista enemmän kattaakseen valuuttojen termiinisopimuksista aiheutuvia kurssiriskejä. Avistakatteen määrä lisääntyi erityisesti vuoden alussa ja vuoden loppukuukausina.

Vaihdeettava valuuttavaranto kasvoi Suomen Pankin taseen mukaan 3.5 mrd. markkaa 22.4 mrd. markkaan (kuvio 15 ja liitetaulukko 2). Sidottujen valuuttojen varanto pysyi lähes muuttumattomana ja vaihteli vuoden aikana -0.5 mrd. markasta 0.3 mrd. markkaan. Valuuttapankkien Suomen Pankin kanssa tekemien termiinimyyntisopimusten arvo väheni vuoden aikana noin 11 mrd. markkaa.

Suomen pitkäaikainen ulkomainen nettovelka oli vuoden 1985 lopussa 58.0 mrd. markkaa. Vaihtota-

seen tasapainoisen kehityksen johdosta ulkomaisen nettovelan hoitomenu suhteessa vaihtotaseen tuloihin alenivat 12.3 prosenttiin. Suomen koko ulkomainen nettovelka oli 53.5 mrd. markkaa, joka oli 15.8 % markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta (kuvio 16 ja liitetaulukko 13).

Valuuttapoliittiset toimenpiteet ja määräysten muutokset

Valuuttamääräyksiä muuttamalla Suomen Pankki pyrki lähinnä nykyaikaistamaan ja yksinkertaistamaan valuutansäännöstelyä. Vuoden 1985 kuluessa muutettiin mm. joukkovelkakirjojen myyntiä ulkomaille, pankkien valuutta-asemaa ja termiinimarkkinoita koskevia valuuttamääräyksiä. Lisäksi annettiin optio- ja futuurisopimuksia koskevat määräykset. Vuoden lopulla päätettiin 1.1.1986 voimaan tulevista uusista, aiempaa hieman lievemmistä valuuttamääräyksistä.

Helmikuussa valuuttapankkeja kiellettiin rahoittamasta kotimaisia ulkomaan valuutan määräisiä luottoja termiinisopimusten katteeksi hankitulla valuutalla tai muilta pankeilta saaduilla valuuttatalletuksilla. Tällä pyrittiin rajoittamaan kotimaisen, valuuttakurssiriskeille alttiin luotonuksen laajentumista.

Maaliskuussa valuuttapankeille annettiin oikeus välittää valuuttaoptioita sekä valuutta- ja korkofutoureita Suomessa asuville, mikä paransi yritysten mahdollisuuksia suojautua valuuttakurssiriskeiltä. Lupa ei kuitenkaan koske markkaoptioita. Samaan aikaan valuuttapankit saivat luvan antaa takauksia ulkomailta asuville muiden ulkomailta asuvien puolesta. Lisäksi mm. suorien sijoitusten osingot poistettiin Suomen Pankin luvanvaraisuuden piiristä muodollisestikin.

Kesäkuussa kiellettiin toistaiseksi Helsingin Arvo-paperipörssissä noteerattujen joukkovelkakirjojen myynti ulkomailta asuville, koska myynnit olivat tammi-kesäkuussa 1985 selvästi kiihtyneet. Näin

haluttiin mm. ylläpitää pitkäaikaisen pääoman tuonnin säätelyjärjestelmän tehoa ja turvata rahapolitiikan harjoittamisen edellytykset.

Heinäkuun alussa tulivat voimaan uudet pankki-kohtaiset valuutta-asetamääräykset, jotka asettavat rajat kunkin pankin ulkomaanvaluuttojen riskipositiolle markkaan nähden. Uusien rajojen määrittelyssä pyrittiin ottamaan huomioon pankkien ulkomaantolmintojen voimakas kasvu sekä keskeisten kauppavaluuttojen kurssien muutokset.

Syyskuussa tulivat voimaan uudet termiinimääräykset, joilla täsmennettiin aikaisempia määräyksiä. Aikaisemmasta käytännöstään poiketen Suomen Pankki päätti hyväksyä termiinkaupan kaupalliseksi taustaksi myös yrityksen valuutta-aseman. Nettoaseman laskentaperusteet on erikseen hyväksyttävä Suomen Pankissa. Kuten aikaisemmin, yritykset voivat terminoida vain vähentääkseen valuutaturussiriskiään.

Joulukuussa päätettiin valuuttamääräysten kokonaisuudistuksesta, joka tuli voimaan 1.1.1986. Uudistuksen ensisijaisena tarkoituksena oli selvittää määräyksiä. Uusiin valuuttamääräyksiin ei sisällynyt valuutansäännöstelyn olennaista muutosta. Vaikkakin säännöksiä eräiltä osin lievennettiin, valtaosa pääomanliikkeistä jäi edelleen Suomen Pankin luvan varaiseksi.

Uudistuksessa säilytettiin valuutansäännöstelyn kolmitasoinen järjestelmä, jonka mukaan valuuttamääräykset koostuvat valuuttalaista, valtioneuvoston päätöksestä sekä Suomen Pankin päätöksestä ja määräyksistä. Eduskunta antaa valuuttalailla valtioneuvostolle valtuudet päättää Suomen Pankin valuutansäännöstelyvaltuuksien käyttöönotosta, jonka jälkeen Suomen Pankki antaa tarvittavat yksityiskohtaiset määräykset ja toteuttaa säännöstelyä käytännössä. Uusi valuuttalaki ja sen perusteella annettavat määräykset ovat voimassa vuoden 1990 loppuun.

Merkittävimmät muutokset uusissa määräyksissä ovat tuonnin yliaikamaksujärjestelmän poistaminen ja ulkomaille suuntautuvien portfoliosijoitusten rajallinen vapauttaminen. Lisäksi nostettiin ul-

komaisen vapaa-ajanasunnon ostamiseen myönnettävän valuutan enimmäismäärää, täsmennettiin maksusopimusmaiden ja Suomen välisiin maksuihin sovellettavia säännöksiä, helpotettiin matkavaluutan hankintaa, laajennettiin arvopaperoiden välittäjien oikeuksia ja siirrettiin puhtaat riskivakuutukset pois luvanvaraisuuden piiristä.

Järjestelyt maksusopimusmaiden kanssa

Suomella oli vuoden 1985 lopussa clearingmaksusopimukset Neuvostoliiton, Bulgarian ja Saksan demokraattisen tasavallan kanssa. Suomi ja Bulgaria alkoivat käyttää clearingvaluuttana Suomen markkaa 1.4.1985 lähtien ja samalla tilin luottoraja muutettiin 3 milj. Yhdysvaltojen dollarista 25 milj. Suomen markkaan. Suomen ja Saksan demokraattisen tasavallan välisenä clearingvaluuttana on edelleen Suomen markka ja Suomen ja Neuvostoliiton välisenä clearingvaluuttana rupla.

Vuonna 1985 jatkettiin kokeilua, jossa Suomen ja Puolan välisessä kaupassa käytetään vaihdettavia Yhdysvaltojen dollareita, ja joulukuussa sovittiin, että 1986 maksuvaluuttana käy myös Suomen markka. Elokuussa 1985 sovittiin, että Suomen ja Tšekkoslovakian vapaavaluuttakokeilu jatkuu vuoden 1986 alusta automaattisesti kolme vuotta kerrallaan, ellei myöhemmin toisin sovita. Clearingmaksusopimukset Puolan ja Tšekkoslovakian kanssa ovat yhä muodollisesti voimassa.

Suomen ja Unkarin clearingmaksusopimus lakkautettiin 31. 1. 1985. Siirtyminen vapaavaluuttamaksuihin johtui siitä, että Unkari liittyi Kansainväliseen valuuttarahastoon, mikä edellyttää kahdenkeskistä maksujärjestelyistä luopumista.

Marraskuussa allekirjoitettiin Suomen Pankin ja Neuvostoliiton Ulkomaankauppapankin välinen maksutilityksiä ja tilinpitoa koskeva sopimus, joka liittyy Suomen ja Neuvostoliiton vuosien 1986—1990 tavaravaihto- ja maksusopimukseen.

Maksutilanne Suomen ja Neuvostoliiton välillä pysyi varsin tasapainoisena vuonna 1985. Vuoden alussa maiden välisellä clearingtilillä oli Suomen velkaa 95 milj. ruplaa eli noin 700 milj. markkaa. Vuoden lopussa Suomen velka oli 75 milj. ruplaa eli noin 540 milj. markkaa, vaikka kahdenkeskinen vaihtotase oli Suomelle 2.2 mrd. markkaa ylijäämäinen. Tilisaldon pysyminen likimain ennallaan joh-

tui lähinnä siitä, että 1985 laivojen viennistä saadut maksut olivat huomattavasti pienemmät kuin laivatoimitusten arvo. Suomen clearingvelka väheni tilapäisesti vuoden puolivälissä, mikä johtui lähinnä alkuvuoden vähäisestä raakaöljyn tuonnista ja laivojen vientiin liittyvien maksujen ajoittumisesta suurelta osin touko-heinäkuuhun.

SUOMEN PANKIN TASE JA TULOSLASKELMA

Suomen Pankin tase vuoden 1985 ja sitä edeltäneen vuoden lopussa esitetään sivuilla 28—29. Tase laaditaan ja julkaistaan ohjesäännön mukaan neljä kertaa kuukaudessa. Kuukausien lopun taseet vuodelta 1985 esitetään liitetaulukossa 1. Taseen keskeisten erien kehitys ilmenee kuviosta 17. Pankin tuloslaskelma vuodelta 1985 sekä edelliseltä vuodelta esitetään sivulla 33.

ULKOMAAT

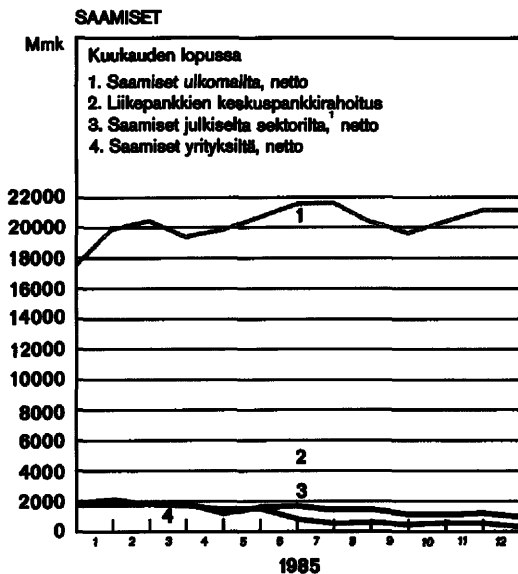
Suomen Pankin ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat vuoden aikana 3 649 milj. markkaa. Vuoden lopussa ulkomaisia nettosaamisia oli 21 225 milj. markkaa. Korkelimmillaan ne olivat kesän aikana ja alimmillaan vuoden alussa.

Vaihdettava valuuttavaranto, johon luetaan kulta, erityiset nosto-oikeudet, varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa sekä vaihdettavat valuuttasaamiset vähennettynä vaihdettavilla valuut-

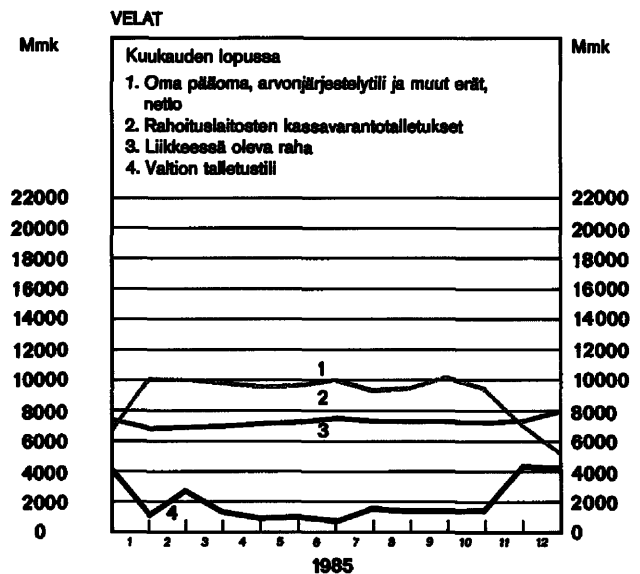
taveloilla, kasvoi vuoden aikana 3 529 milj. markkaa 22 359 milj. markkaan. Vaihdettaviin valuuttoihin on sisällytetty ulkomaiset joukkovelkakirjat. Tärkeimmät varantoerien muutokset olivat kultavarannon llsäys 349 milj. markkaa ja vaihdettavien valuuttojen kasvu 3 221 milj. markkaa.

Sidottu valuuttavaranto oli alijäämäinen aivan alkuvuotta ja kesäkuukausia lukuun ottamatta. Alijäämä oli suurimmillaan maaliskuussa 773 milj. markkaa ja ylijäämä kesäkuussa 352 milj. markkaa. Vuoden aikana alijäämä supistui 52 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 285 milj. markkaa.

Kuvio 17.
SUOMEN PANKIN TASE

Pl. valtion talletustili.

TASE, MK

VASTAAVAA	31.12.1984	31.12.1985
Kulta- ja valuuttasaamiset		
Kulta	1 732 450 215,16	2 081 473 367,59
Erityiset nosto-oikeudet	936 291 154,35	930 718 648,41
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	859 160 888,69	774 979 217,59
Vaihdettavat valuutat	15 387 258 835,37	18 607 612 626,92
Sidotut valuutat	387 365 732,39	255 590 259,39
	19 302 526 825,96	22 650 374 119,90
Muut ulkomaiset saamiset		
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	2 835 209 750,30	2 645 250 356,40
	2 835 209 750,30	2 645 250 356,40
Saamiset rahoituslaitoksilta		
Pankkien shekkitilit	530 154 296,21	—
Päiväluotot	5 017 630 093,37	5 218 487 781,07
Kätelsvaraluotot	1 582 859 000,—	1 925 099 000,—
Joukkovelkakirjat	1 998 465 001,20	2 065 466 655,90
Muut	56 312 471,48	46 960 952,17
	9 165 420 862,26	9 256 014 389,14
Saamiset julkiselta sektorilta		
Valtion velkakirjat	1 000 000 000,—	—
Joukkovelkakirjat	123 711 258,60	118 271 158,20
Valtion metallirahavastuu	806 083 817,50	890 363 082,50
Muut	21 430 579,95	14 272 062,88
	1 951 225 656,05	1 022 906 303,58
Saamiset yrityksiltä		
Viennin rahoitus	1 786 124 696,49	1 601 267 819,72
Kotimaisten toimitusten rahoitus	2 859 726 439,43	2 923 610 156,67
Joukkovelkakirjat	114 492 999,06	80 834 081,85
Muut	85 657 056,48	73 342 548,66
	4 846 001 191,46	4 679 054 606,90
Muut varat	141 755 661,43	145 789 189,14
YHTEENSÄ	38 242 139 947,46	40 399 388 965,06

Suomen Pankin muut ulkomaiset saamiset ja velat koostuivat yksinomaan Kansainvälisen valuuttarahaston eristä. Saamisiin sisältyvä markkaosuus valuuttarahastossa pieneni 190 milj. markkaa 2 645 milj. markkaan pääosin kurssinmuutosten takia. Veloista rahaston markkatilit supistuivat samoin 190 milj. markkaa pääasiassa kurssinmuutosten ta-

kia ja osoitetut erityiset nosto-oikeudet 68 milj. markkaa yksinomaan kurssinmuutosten takia. Kurssinmuutokset aiheutuivat siitä, että sekä markkaosuus että markkatilit määräytyvät erityisten nosto-oikeuksien vaihtokurssin perusteella Kansainvälisen valuuttarahaston soveltaman käytännön mukaisesti.

VASTATTAVAA

	31.12.1984		31.12.1985	
Valuuttavelat				
Vaihdettavat valuutat	84 625 700,48		35 580 755,14	
Sidotut valuutat	724 719 266,45	809 344 966,93	540 182 349,73	575 763 104,87
Muut ulkomaiset velat				
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatiilit	2 835 316 854,27		2 645 338 209,12	
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	916 941 635,90	3 752 258 490,17	848 899 909,40	3 494 238 118,52
Liikkeessä oleva raha				
Setelit	6 744 246 289,—		7 303 733 658,—	
Metalliraha	697 714 314,78	7 441 960 603,78	787 807 115,93	8 071 540 773,93
Velat rahoituslaitoksille				
Pankkien shekkitiilit	146 619 006,49		55 851,34	
Päivätalletukset	2 216 371 727,28		1 204 627 078,60	
Kassavarantotalletukset	8 696 484 811,65		10 222 236 587,72	
Pääomantuontitalletukset	744 534 210,—		639 260 170,—	
Muut	75 321 645,23	11 879 331 400,65	86 939 097,95	12 153 118 785,61
Velat julkiselle sektorille				
Shekkitiilit	832 158,01		371 047,09	
Valtion talletustili	4 200 000 000,—		4 300 000 000,—	
Vientitalletukset	75 791 226,—		—	
Pääomantuontitalletukset	—		—	
Muut	249 811,47	4 276 873 195,48	260 763,04	4 300 631 810,13
Velat yrityksille				
Investointi- ja alushankintatalletukset	2 126 454 941,47		3 840 890 639,12	
Pääomantuontitalletukset	668 058 178,76		423 943 037,97	
Muut	19 048 094,54	2 813 561 214,77	2 127 020,99	4 266 960 698,08
Muut velat		15 631 977,71		13 910 168,96
Arvonjärjestelytilli ja varaukset		963 048 199,94		1 638 698 268,31
SITRAn pääoma		400 000 000,—		400 000 000,—
Oma pääoma				
Kantarahasto	5 000 000 000,—		5 000 000 000,—	
Vararahasto	638 104 181,08		764 117 039,56	
Käyttämättömät voittovarot	—		—	
Tilivuoden voitto/tappio	252 025 716,95	5 890 129 898,03	—279 589 802,91	5 484 527 236,65
YHTEENSÄ		38 242 139 947,46		40 399 388 965,06

RAHOITUSLAITOKSET

Rahoituslaitosten nettosaaminen Suomen Pankilta kasvoi 184 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 2 897 milj. markkaa.

Liikepankkien koko keskuspankkirahoitus supis-

tui vuoden aikana 289 milj. markkaa. Vuoden alussa keskuspankkirahoituksen määrä oli 5 508 milj. markkaa, josta päiväluottojen osuus oli 5 018 milj. markkaa ja shekkiluottojen 490 milj. markkaa. Pankkien shekkiliikettä muutettiin joulukuun alusta siten, että shekkiliikkeen saldo siirretään automaattisesti päiväluotto- tai päivätal-

letustilille. Tämän jälkeen liikepankkien koko keskuspankkirahoitus on ollut sama kuin liikepankkien päiväluotot yhteensä. Keskuspankkirahoituksen määrä oli alimmillaan, vajaat 3 mrd. markkaa, tammikuun lopulla normaalin kausiliikkeen sekä valuuttavarannon kasvun johdosta. Vuoden alkupuoliskolla velan määrä vaihteli 4 ja 6 mrd. markan välillä. Loppukesällä velka kasvoi tuntuvasti valuuttavarannon laskun sekä valtiontalouden kiristävän vaikutuksen takia. Suurimmillaan, runsaat 9 mrd. markkaa, keskuspankkirahoitus oli syys- ja lokakuun alkupuolella.

Suomen Pankin päivämarkkinoilla liikepankeilla oli vuoden lopussa päiväluottoja 5 219 milj. markkaa. Tämä oli 201 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Liikepankkien päiväluottojen koko vuoden keskimäärä kasvoi 2 636 milj. markkaa vuoden 1984 keskimäärästä. Pankkien päivätalletukset supistuivat 1 011 milj. markkaa 1 205 milj. markkaan. Niistä oli liikepankkien talletuksia 580 milj. markkaa. Päivätalletusten keskimäärä nousi 1 395 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä.

Suomen Pankki sijoitti päivämarkkinoille vuoden lopussa 4 014 milj. markkaa eli 1 212 milj. markkaa enemmän kuin vuoden 1984 lopussa. Vuoden 1985 alkupuoliskolla pankkien päivätalletukset ylittivät ajoittain päiväluottojen määrän. Syntyneen talletusylijäämän Suomen Pankki vastaanotti päivämarkkinoilta. Vuonna 1985 Suomen Pankin sijoitus päivämarkkinoille oli keskimäärin 1 285 milj. markkaa. Edellisenä vuonna Suomen Pankin päivämarkkinoilta vastaanottama talletusylijäämä oli keskimäärin 39 milj. markkaa.

Korottomia käteisvaraluottoja, joilla Suomen Pankki rahoittaa rahalaitosten hallussaan pitämät seteli- ja metallirahakassat, oli vuoden päättyessä 1 925 milj. markkaa. Tämä oli 362 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Suomen Pankin omistamat, rahoituslaitosten liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat lisääntyivät 66 milj. markkaa 2 065 milj. markkaan.

Kassavarantotalletukset lisääntyivät vuoden aikana 1 526 milj. markkaa. Talletusten lisäys johtui yk-

sinomaan talletuspohjan kasvusta. Vuoden aikana liikepankkien (pl. OKO ja SKOP) osuus kassavarantotalletuksista nousi 42 prosentista 43 prosenttiin, osuuspankkien (ml. OKO) osuus pysyi 21 prosenttina ja säästöpankkien (ml. SKOP) osuus 25 prosenttina. Vuoden lopussa kassavarantotalletuksia oli Suomen Pankissa kaikkiaan 10 222 milj. markkaa. Rahoituslaitosten pääomantuontitalletukset supistuivat 106 milj. markkaa 639 milj. markkaan.

Saamisten ja velkojen lisäksi rahoituslaitoksilla oli Suomen Pankille vastuuta. Ne ovat syntyneet Suomen Pankin erityisrahoitusjärjestelyjen yhteydessä. Vienti- ja uusvientivekseleitä, joiden maksamisesta pankit ovat vastuussa, oli vuoden lopussa 1 601 milj. markkaa. Pankkien Suomen Pankille antamia takauksia kotimaisten toimitusten rahoitusluottojen maksamisesta oli 2 924 milj. markkaa.

JULKINEN SEKTORI

Suomen Pankilla oli vuoden lopussa nettovelkaa julkiselle sektorille 3 277 milj. markkaa. Tämä oli 951 milj. markkaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Saamiset julkiselta sektorilta vähenivät 928 milj. markkaa 1 023 milj. markkaan. Valtio kuoletti vuoden aikana kokonaan 1 000 milj. markan velkakirjalainansa, jonka Suomen Pankki oli myöntänyt vuoden 1982 lopulla. Suomen Pankin omistamat valtion joukkovelkakirjat supistuivat 6 milj. markkaa. Valtion metallirahavastuu, joka taseessa on liikkeessä olevan metallirahan vastaerä, kasvoi 85 milj. markkaa.

Suomen Pankin velat julkiselle sektorille kasvoivat 23 milj. markkaa 4 300 milj. markkaan. Valtion talletustilillä olevat varat lisääntyivät 100 milj. markkaa. Valtion yrityksiltä keräämät vientitalletukset, joita oli Suomen Pankissa vuoden alussa kaikkiaan 76 milj. markkaa, palautettiin yrityksille vuoden aikana.

YRITYKSET

Suomen Pankin nettoluotonanto yrityksille supistui vuoden aikana 1 620 milj. markkaa eli 80 % ja

oli vuoden lopussa 412 milj. markkaa.

Suomen Pankin saamiset yrityksiltä supistuivat 167 milj. markkaa. Viennin rahoitus, joka käsittää lyhytaikaiset vientiluotot ja uusvientiluotot, väheni 185 milj. markkaa. Lyhytaikaiset vientiluotot supistuivat 252 milj. markkaa ja uusvientiluotot lisääntyivät 68 milj. markkaa. Kotimaisten toimitusten rahoitus kasvoi 64 milj. markkaa. Näiden kolmen erityisrahoitusjärjestelyn luottokanta oli vuoden lopussa yhteensä 4 525 milj. markkaa. Lisäksi Suomen Pankilla on 42 milj. markkaa vientifactoring-rahoitukseen liittyviä vekseleitä, jotka taseessa sisältävät muihin saamisiin rahoituslaitoksilta. Suomen Pankin omistamien, yritysten liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen määrä aleni 33 milj. markkaa 81 milj. markkaan.

Suomen Pankin velat yrityksille kasvoivat 1 453 milj. markkaa. Investointi- ja alushankintatalletukset lisääntyivät 1 714 milj. markkaa 3 841 milj. markkaan. Näistä oli investointitalletuksia 3 818 milj. markkaa ja alushankintatalletuksia 23 milj. markkaa. Yritysten pääomantuontitalletukset supistuivat 244 milj. markkaa 424 milj. markkaan. Vuoden alusta niihin ovat sisältyneet myös kassavarantotalletukset, joita yritykset ovat tehneet ulkomaisilta pankeilta ottamistaan lyhytaikaisista luotoista. Vuoden päättyessä kyseisiä talletuksia oli 253 milj. markkaa.

LIIKKEESSÄ OLEVA RAHA

Liikkeessä olevan rahan määrä lisääntyi 630 milj. markkaa eli 8.5 %. Tämä kasvu vastasi suunnilleen kansantalouden nimellistä kasvua. Vuoden lopussa liikkeessä olevan rahan määrä oli 8 072 milj. markkaa, josta setelistä oli 7 304 milj. markkaa ja metallirahaa 768 milj. markkaa. Lisäksi tase-erään 'Muut velat' sisältyi liikkeessä olevia vanhan rahayksikön määräisiä seteleitä 9 milj. markkaa.

MUUT TASE-ERÄT

Pankin oma pääoma ilman tilivuoden tuloksen vaikutusta oli tilinpäätöksen mukaan 5 764 milj. markkaa eli 126 milj. markkaa suurempi kuin edellisen

vuoden päättyessä. Taseen loppusummasta oman pääoman osuus oli 14.3 %.

Pankin taseeseen ei ohjesäännön mukaan ole aktivoitu pankin omistamien kiinteistöjen, kalustojen eikä osakkaiden ja osuuksien arvoa, vaan ne poistetaan tuloslaskelmassa kokonaan sitä mukaa kuin niistä kertyy pankille kuluja. Suomen Pankki omistaa pankkikiinteistöt Helsingissä ja niissä kaupungeissa, joissa pankin haarakonnttorit toimivat. Pankilla on Vantaan kaupungissa teollisuuskiinteistö, jossa toimii Suomen Pankin setellipaino. Suomen Pankki omistaa myös Mortgage Bank of Finland Ltd:n ja Tervakoski Oy:n osake-enemmistön. Näiden sekä setellipainon toiminnasta julkaistaan erilliset toimintakertomukset. Lisäksi pankki on osakkaana mm. Teollistamisrahasto Oy:ssä sekä eräissä teollisuusyrityksissä. Suomen Pankin omistuksessa on myös Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto SITRA.

SETELINANTOTASE

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kultavaranto ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset, kasvoi vuoden 1985 aikana 3 145 milj. markkaa 23 056 milj. markkaan. Toissijainen setelinkate, joka käsittää katkelpoiset vekselit, pysyi ennallaan ylärajallaan ja oli 1 500 milj. markkaa. Täten koko setelinanto-oikeus nousi 3 145 milj. markkaa 24 556 milj. markkaan. Kun setelinanto-oikeuden käyttö, johon luetaan liikkeessä olevat setelit, vaadittaessa maksettavat sitoumukset sekä shekkiluotoista nostamatta oleva määrä, kasvoi yhteensä 172 milj. markkaa, lisääntyi setelinantovara 2 973 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 16 573 milj. markkaa.

SUOMEN PANKIN NETTOTASE

Taseen kehityksestä esitetään seuraavassa tiivistelmänä Suomen Pankin nettotase pääsektoreittain.

Vuoden 1985 aikana nettotase-erien kasvu jäi melko vähäiseksi, mikä heijastaa vakaata taloudellista kehitystä. Yhteensä rahoituslaitosten nettosaaminen Suomen Pankilta kasvoi 184 milj. markkaa 2 897 milj. markkaan.

NETTOTASEEN ERÄT, MILJ. MK

	31.12.1984	31.12.1985	Muutos
+ Nettosaamiset ulkomailta	17 576	21 225	+ 3 649
+ Nettosaamiset yrityksiltä	2 032	412	- 1 620
= Nettosaamiset yhteensä	19 608	21 637	+ 2 029
+ Nettovelka rahoituslaitoksille	2 713	2 897	+ 184
+ Nettovelka julkiselle sektorille	2 326	3 277	+ 951
+ Liikkeessä oleva raha	7 442	8 072	+ 630
+ Oma pääoma, arvonorjesty-			
tilli ja muut tase-erät, netto	7 127	7 391	+ 264
= Nettovelat ja oma pääoma yhteensä	19 608	21 637	+ 2 029

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelman mukaan pankin korkotuotot lisääntyivät 508 milj. markkaa ja olivat yhteensä 2 973 milj. markkaa. Korot kotimaisista saamisista kasvoivat 199 milj. markkaa. Pääasiassa valuuttavarannon kasvun takia korot ulkomaisista saamisista lisääntyivät 309 milj. markkaa. Korkotuotot ja -kulut sisältävät päiväluottojen ja -talletusten korot bruttomääräisinä. Koti- ja ulkomaisten saamisten korot sisältävät myös koti- ja ulkomaisten joukkovelkakirjojen korot.

Suomen Pankin korkokulut lisääntyivät 985 milj. markkaa 2 611 milj. markkaan. Kotimaisien velkojen korot kasvoivat 1 068 milj. markkaan. Tämä johtui ver-
raten korkeasta päiväkorosta sekä kassavaranto- ja päivätalletusten ynnä valuuttojen termiiniostopi-
musten huomattavasta määrästä. Kassavarantotalle-
tuksille maksettiin korkoja 842 milj. markkaa ja päi-
vätalletuksille 610 milj. markkaa. Korot ja varauspro-
visiot ulkomaisista veloista supistuivat 83 milj. mark-
kaa, ja niitä maksettiin enää vain vajaa 1 milj. mark-
kaa.

Korkotuottojen ja -kulujen erotus eli korkokate su-
pistui 477 milj. markkaa ja oli 362 milj. markkaa.

Muut tuotot supistuivat 232 milj. markkaa 108 milj. markkaan. Muut kulut kasvoivat 423 milj. markkaa 750 milj. markkaan. Kasvu aiheutui lähinnä kurssi-
eroista, joista kirjattiin kuluja nettomääräisesti 461 milj. markkaa; edellisenä vuonna niistä kirjattiin tuot-
toja 266 milj. markkaa. Kurssieroihin sisältyvät valuut-
tanvaihtotuotot ja valuuttakurssien aiheuttamat saa-
misten ja velkojen arvomuutokset. Kurssierosta ai-
heutuneiden kulujen lisäys johtui valuuttavarannon
ja valuuttojen termiiniostopi-
musten huomattavasta
yhteismäärästä sekä dollarin kurssin tuntuvasta las-
kusta. Palkat ja sosiaalikulut lisääntyivät 13 milj.
markkaa, setelien valmistuskulut supistuivat 8 milj.
markkaa ja erittelemättömät kulut kasvoivat 7 milj.
markkaa. Poistoja tehtiin 70 milj. markkaa ja ne su-
pistuivat 50 milj. markkaa edellisvuotisista. Varaus-
ten määrää ei tilinpäätöksessä muutettu.

Suomen Pankin tappio tilivuodelta oli 280 milj. mark-
kaa. Edellisenä vuonna pankin voitto oli 252 milj.
markkaa. Tappio on ohjesäännön mukaan katettu va-
rarahastosta vuoden 1986 avautustaseessa.

TULOSLASKELMA, MK

	1.1.—31.12.1984		1.1.—31.12.1985	
Korkotuotot				
Korot kotimaisista saamisista	1 271 810 797,90		1 470 627 514,54	
Korot ulkomaisista saamisista	1 192 886 820,18	+2 464 697 618,08	1 502 281 032,66	+2 972 908 547,20
Korkokulut				
Korot kotimaisista veloista	1 542 372 150,84		2 610 117 169,—	
Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista	83 432 770,66	—1 625 804 921,50	529 417,67	—2 610 646 586,67
Korkokate		+ 838 892 696,58		+362 261 960,53
Muut tuotot				
Provisiot	1 100 739,07		2 161 710,87	
Kurssierot	266 196 710,89		—	
Muut tuotot	73 244 824,63	+ 340 542 274,59	105 678 422,05	+107 840 132,92
Muut kulut				
Palkat	88 455 434,96		97 516 419,29	
Sosiaalkulut	36 493 484,37		39 437 739,46	
Setelien valmistus	41 738 721,84		33 597 037,01	
Poistot	119 611 513,64		69 618 975,13	
Kurssierot	—		461 340 541,69	
Muut kulut	41 110 099,41	—327 409 254,22	48 181 183,78	—749 691 896,36
Varausten lisäys		—600 000 000,—		—
TILIVUODEN VOITTO(+)/TAPPIO(—)		+252 025 716,95		—279 589 802,91

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT

Epävarmuus taloudellisen kasvun jatkumisesta leimasi valuuttajärjestelmää ja kauppaa koskevia kansainvälisiä keskusteluja vuonna 1985. Suurimpina ongelmina pidettiin maailmantalouden epätasapainoa sekä uhkaa, jonka velkatilanne aiheutti rahoitusjärjestelmän toimivuudelle. Talouspoliittisen yhteistyön kiinteystämistä pidettiin entistä välttämättömämpänä. Yhdysvaltain kilpailukyvyyn ja kauppataseen jatkuva heikentyminen sai maan viranomaiset vähitellen tarkistamaan talouspolitiikkaansa. Syyskuussa kutsuttiin Yhdysvaltain aloitteesta koolle valuuttakokous, jossa viiden maan keskuspankin johtajat sopivat toimista dollarin kurssin alentamiseksi. Kokouksen tuloksia voidaan pitää merkittävänä johtavien teollisuusmaiden taloudellisen yhteistyön tiivistämisessä. Myös kauppapoliittisissa neuvotteluissa, joiden tarkoituksena oli käynnistää uusi kansainvälinen kauppaneuvottelukierros, tapahtui vuoden aikana edistystä.

KANSAINVÄLINEN VALUUTTARAHASTO (IMF)

Kansainvälisen valuuttarahaston toiminta painotui 1985 etenkin maailmantalouden kannalta tärkeimpien maiden sisäisten ja ulkoisten tasapainotomuuksien sekä kehitysmaiden velanhoito-ongelmien käsittelyyn. Rahasto korosti niitä vaaroja, joita kaupan vapautta vastaan kohdistuvat paineet aiheuttavat maailmantalouden elpymiselle ja velkaongelman hallinnalle.

Maailmantalouden lyhyen aikavälin kehitysnäkymät arvioitiin rahaston syksyllä julkaisemassa katsauksessa edelleen suhteellisen suotuisiksi. Kasvuarvioita oli tosin korjattu jonkin verran alaspäin, mikä heijasti lähinnä sitä, että Yhdysvaltain talouden kehitys oli alkuvuonna ennakoitua heikompaa. Lisäksi rahaston ennusteessa kiinnitettiin huomiota suuriin, etupäässä kielteiseen suuntaan vaikuttaviin epävarmuuksiin.

Rahaston näkemyksen mukaan kehitys on johtanut tasapainottomuuksiin, jotka jatkuessaan voivat ehkäistä kasvun edellytyksiä. Yhdysvaltain budjettialijäämän supistaminen edistäisi korkokannan ja dollarin arvon alentumista, lieventäisi kehitysmaiden velkataakkaa ja voisi kiihdyttää maailmantalouden kasvua. Teollistuneiden maiden kasvun

ylläpitämiseksi erityisesti Japanin ja joidenkin Länsi-Euroopan maiden tulisi rahaston mukaan harjoittaa kasvua tukevaa talouspolitiikkaa. Talouksien rakenteen jäykkyyksien poistamiseen kiinnitettiin erityistä huomiota.

Etenkin Yhdysvaltain talouden ulkoisen tasapainon jatkuvan heikentymisen katsottiin aiheuttavan paineita lisätä kansainvälisen kaupan esteitä. Rahasto vetosi jäsenmaihiin kauppaa rajoittavien toimien torjumiseksi. Se kiinnittää tulevassa valvontatoiminnassaan erityistä huomiota kaupan esteisiin.

Keskusteluja valuuttajärjestelmän toiminnasta jatkettiin ns. kymmenen maan ryhmän (johtavat teollisuusmaat) julkistaman raportin pohjalta. Raportin keskeiset toimenpidesuositukset liittyivät valuuttarahaston valvontatehtävään. Valvonnan tehostamiseksi ehdotettiin keskittymistä erityisesti johtavien teollisuusmaiden talouspolitiikan koordinoitupyrykimyksiin. Kehitysmaiden vastaava valmisteluun, ns. kahdenkymmenenneljän maan ryhmä, valmisti myös raportin kansainvälisen valuuttajärjestelmän toiminnan kehittämisestä. Raportissa ehdotettiin syvällisempiä muutoksia valuutta- ja rahoitusjärjestelmään kuin kymmenen maan raportissa. Valuuttarahasto maailman valuuttakysymysten ja kansainvälisen valuuttapoliittisen yhteistyön neuvotteluelimenä käsittelee lähemmin raporteissa esitettyjä ehdotuksia.

Velkaantuneiden kehitysmaiden rahoitusongelmien selvittelyssä valuuttarahaston panos on ollut keskeinen. Rahasto on suunnitellut taloudellisia sopeutusohjelmia ja auttanut jäsenmailta monivuotisten rahoitusjärjestelyiden aikaansaamisessa pankkiryhmittymien kanssa. Velkojen uudelleenjärjestelyissä rahasto on toiminut sekä neuvotte- luosapuolena että välittäjänä. Vaikka IMF myöntää itsekin luottoja, rahaston ensisijainen merkitys kansainvälisen velkaongelman selvittelyssä on, että pankit yleensä asettavat IMF:n kanssa neuvotellun talousohjelman omien lainojensa myöntämi- sen edellytykseksi.

1980-luvun velkaantumisongelmat ovat aiheutta- neet muutoksia rahaston rahoituspolitiikassa. Malden talouksien tasapainottomuuksia on yhä use- ammin jouduttu tarkastelemaan keskipitkän aika- välin ongelmina. Viime vuosina on siten tehty pi- tempiaikaisia sopeutusluottositoumuksia tai toteu- tettu asteittaista talouden sopeutusta uselden pe- räkkäisten valmiusluottojen avulla.

Viime vuosien vakauttamistoimenpiteet ovat estä- neet velkakriisin kärjistymisen, mutta velallismai- den talouden sisäinen sopeutuminen ei aina ole onnistunut siten kuin velkoja uudelleen järjestel- täessä on tavoiteltu. Maailmantalouden elpymisen sekä toteutetun vakautuspolitiikan vuoksi etenkin suuret velallismaat pystyivät vuonna 1985 kuiten- kin huomattavasti kohentamaan ulkoista tasapai- noaan. Pankkiluottoja saaneiden maiden maksuky- ky parani. Sitä vastoin useissa sellaisissa kehitys- maissa, jotka joutuivat turvautumaan pääosin jul- kiseen rahoitukseen, kauppavaje pysyi suurena ja velanhoito oli edelleen vakava ongelma. Se ilmeni mm. kasvavina viivästyminä rahaston luottojen ta- kaisinmaksuissa.

Yhdysvaltain aloite velanhoitostrategiasta, ns. Baker-suunnitelma, jolla pyrittiäisiin keventämään kehitysmaiden velanhoitoa ja vakauttamaan kan- sainvälistä rahoitusjärjestelmää, sai loppuvuodesta runsaasti huomiota osakseen. Tämän ehdotuksen keskeisiä aineksia ovat yhtäältä velallismaiden si- toutuminen kasvuhakuiseseen talouden sopeutuspo- liitiikkaan ja toisaalta kansainvälisten liikepankkien sitoutuminen myöntämään noin 20 mrd. dollarin

verran lisärahoitusta seuraavan kolmivuotiskauden aikana. Lisäksi Maailmanpankki ja alueelliset ke- hitysluottolaitokset laajentaisivat suunniteltua net- tolainanantoaan velallismaille 50 prosentilla eli noin 9 mrd. dollarilla seuraavan kolmen vuoden ai- kana. Kaikkein köyhimpien maiden, lähinnä Afrikan maiden, lainojen hoidon helpottamiseksi otetta- siin käyttöön IMF:n kehitysmaiden avustusrahas- ton (Trust Fund) ja kehitysluottolaitosten varoja. IMF:n ja Maailmanpankin yhteistyötä pyrittiäisiin li- sääämään talousohjelmien toteuttamisessa ja lai- naehto- jen yhteensovittamisessa.

Valuuttarahaston väliaikaiskomitea kokoontui ke- vällä Washingtonissa (DC), ja uudelleen syksyl- lä Söulissä, Etelä-Koreassa, IMF:n ja Maailmanpan- kin yhteisen vuosikokouksen yhteydessä.

Maailmantalouden näkymien ja velkaongelmien li- säksi olivat syksyn kokouksessa esillä erityisten nosto-oikeuksien (SDR) lisäosoitukset sekä rahaston tilapäiseksi tarkoitetun ns. laajennetun luotonsaata- vuuden politiikan luottorajojen tarkistaminen.

Erityisten nosto-oikeuksien lisäosoituksista ei suu- rimpien teollisuusmaiden vastustuksen vuoksi voi- tu nytkään sopia. SDR:n asemasta kansainvälises- sä valuuttajärjestelmässä päätettiin laatia perusteel- linen selvitys.

Laajennetun luotonsaataavuuden politiikkaa päätettiin jatkaa vuonna 1986. Jäsenmaille annettavien luotto- jen ylärajoja kuitenkin laskettiin lievästi, vuoden val- miusluotoissa 90 tai 110 prosenttiin ja kolmivuotis- sa sopimuksissa 270 tai 330 prosenttiin jäsenosuu- desta. Jälkimmäisiä rajoja sovelletaan malhin, joilla on poikkeuksellisen suuri rahoitustarve ja jotka to- teuttavat erittäin pitkälle menevää talouden sopeu- tusta. Maalla ei saa olla kerrallaan käytössään rahas- ton luottoja yhteensä enempää kuin 400 tai 440 % jäsenosuudesta.

Jäsenmaat nostivat vuonna 1985 rahaston eri luot- tolähtelistä 4.0 mrd. SDR eli melkein puolet vähem- män kuin edellisenä vuonna. Jatkuneet velanmak- suongelmat ilmenivät maiden toistuvassa tarpees- sa solmia uusia sopimuksia rahaston kanssa. Vuo- den 1985 lopussa oli voimassa 32 luottosopimusta yhteensä 9.9 mrd. SDR:n arvosta.

	1983	1984	1985
NOSTETUT LUOTOT YHTEENSÄ	12.6	7.3	4.0
Luotto-osuuksien käyttö	4.9	3.1	2.7
Pitkäaikaiset sopeutusluotot	4.6	3.3	0.4
Pysyvät erityisluottojärjestelyt:			
— Vientivaihtelujen tasausluotot	2.8	0.8	0.9
— Puskurivarastoluotot	0.3	0.0	0.0
LUOTTOJEN KUOLETUKSET YHTEENSÄ	2.0	2.5	3.6
UUSIA LUOTTOSITOUMUKSIA	11.3	4.1	3.3

IMF-luottojen vähäiseen määrään vaikutti ennen kaikkea se, että pitkäaikaisesta rahoitusjärjestelyjen vuosittain nostettavissa olevaa luottoerää pienennettiin. Lisäksi monet velkaantuneista maista olivat jo nostaneet lähes kaiken IMF-ohjelmansa puitteissa saatavan rahoituksen. Oli myös tapauksia, joissa talousohjelma ei syystä tai toisesta toteutunut sovitulla tavalla ja lisänostot jäädytettiin, kunnes uudesta ohjelmasta päästäisiin yhteisymmärykseen.

IMF:ssä sovittiin alkuvuodesta ns. tehostetusta talouden seurannasta (enhanced surveillance), jonka mukaan rahasto seuraa tiiviisti jäsenmaiden talousohjelmia hyvinkin pitkän ajanjakson aikana, vaikkei maalla enää olisikaan rahaston kanssa voimassa olevaa luottosopimusta. Näin rahasto toimii pankkilainoituksen ehtona olevien talousohjelmien arvioijana ja sen tarkoituksena on palauttaa vähitellen velallismaan luottokelpoisuus kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Vuonna 1985 Suomi kuului edelleen niihin maihin, joiden valuuttaa IMF käytti lainanantoonsa.

Suomen Pankki hoitaa Suomen yhteydet Kansainväliseen valuuttarahastoon. Pohjoismaiden edustajana rahaston johtokunnassa toimi ruotsalainen Hans Lundström ja hänen varamiehenään tanskalainen Henrik Fugmann. Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtaja Rolf Kullberg toimi Suomen edustajana valuuttarahaston hallintoneuvostossa ja hänen varamiehenään pankinjohtaja Pentti Uusivirta.

KANSAINVÄLINEN JÄRJESTELYPANKKI (BIS)

Kansainvälinen järjestelypankki (BIS) toimii teollisuusmaiden keskuspankkien perinteisenä yhteistyöelimenä kansainvälisen valuuttayhteistyön edistämiseksi. BIS:n edustaja osallistuu säännöllisesti sekä IMF:n väliaikaiskomitean että kymmenen maan ryhmän valtiovarainministereiden ja keskuspankkien pääjohtajien kokouksiin. BIS hoitaa Euroopan valuuttajärjestelmän maksusuoritusten kirjanpitoa ja suorittaa tilastointitehtäviä mm. OECD:lle. Suomen Pankki on BIS:n osakas.

Järjestelypankki on aikaisempina vuosina osallistunut kansainvälisen velkakriisin lieventämisyhtiömyksiin sekä myöntämällä itse lyhytaikaisia lainoja että osallistumalla valuuttarahaston rahoituspohjan vahvistamiseen. Vuonna 1985 toiminnan painopiste oli korkean tason neuvottelujen järjestämisen lisäksi taloudellisessa selvitystoiminnassa ja erityisesti kansainvälistä luottotoimintaa koskevien maakohtaisten tilastotietojen kokoamisessa ja julkaisemisessa.

MAAILMANPANKKIRYHMÄ (IBRD, IDA, IFC)

Kansainvälisen jälleenrakennuspankin (IBRD) toimintaa sävyttivät sen jäsenmaiden luottokelpoisuus- ja rahoitusvaikeudet. IBRD joutui väliaikai-

sesti supistamaan lainan myöntämistään suunnitelluista tavoitteista, sillä useiden maiden investointiprojektit olivat uudelleenarviointien kohteina tai niitä lykättiin myöhempään ajankohtaan.

Tilikauden aikana maailmanpankkiryhmä myönsi uusia lainoja yhteensä 15.3 mrd. dollaria, joka oli 5 % vähemmän kuin edellisenä tilikautena. Maailmanpankin keskimääräinen rahoitusosuus oli lähes 40 % rahoituskohteiden kokonaiskustannuksista.

Kansainvälinen jälleenrakennuspankki myönsi kesäkuun lopussa 1985 päättyneenä tilikautena 44 jäsenmaalle 131 hankkeeseen luottoja yhteensä 11.4 mrd. dollaria. Kansainvälinen kehitysjärjestö (IDA) antoi halpakorkoisia lainoja 3.0 mrd. dollaria. Nämä lainat annettiin 45:lle vähiten kehittyneelle maalle ja varat käytetään 105 hankkeen rahoitukseen. Kansainvälinen rahoitusyhtiö (IFC) investoi 0.9 mrd. dollaria kehitysmaiden yrityksiin.

Kansalliset kehitysrahoituslaitokset, muut kehitysrahoitusjärjestöt ja liikepankit osallistuivat yhteisrahoitustoiminnan puitteissa Maailmanpankin projektien rahoitukseen 4.8 mrd. dollarilla. Yhteisrahoituksen määrä kasvoi 20 % edellisvuotisesta.

Kertomusvuoden aikana päätettiin perustaa investointeja takaava laitos pankin yhteyteen. Uusi MIGA-laitos (Multilateral Investment Guarantee Agency) vakuuttaa kehitysmaihin suuntautuvia investointeja poliittisia riskejä vastaan ja tarjoaa siten ulkomaisista sijoituksista kiinnostuneille kehitysmaalle mahdollisuuden edistää ulkomaisia investointeja maissaan.

Suomi maksoi 1985 IBRD:lle viidennen maksuerän, noin 16.5 milj. markkaa, 1981 — 1986 toteutettavasta yleisestä pääomankorotuksesta. Lisäksi Suomi maksoi ensimmäisen maksuerän, noin 11.9 milj. markkaa, 1985—1986 toteutettavasta IBRD:n ns. valikoivasta pääomankorotuksesta.

IDA:n seitsemäs lisärahoitusohjelma tuli voimaan kuluneena vuonna. Suomi maksoi lisärahoituksen ensimmäisen vuosierän, 120 milj. markkaa. Suomi osallistuu IDA:n yhteyteen perustetun Afrikka-

rahaston rahoitukseen 1985 — 1987 yhteensä 78 milj. markalla, josta 1985 maksettiin 18 milj. markkaa.

Suomi kannatti Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) pääoman korottamista. Pääoman korotus ei kuitenkaan tullut vielä voimaan, joten maksuerät siirtyvät maksettaviksi 1986 — 1990.

Suomen Pankki avustaa valtiovarain- ja ulkoaslainministeriötä suhteiden hoidossa maailmanpankkiryhmään.

MUU KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Suomi on jäsenenä Aasian kehityspankissa (ADB), Afrikan kehityspankissa (AfDB) ja Latalaisen Amerikan kehityspankissa (IDB). Suomen Pankki hoitaa muiden viranomaisten ohella osaltaan suhteita näihin kansainvälisiin rahoituslaitoksiin samaan tapaan kuin maailmanpankkiryhmään ja toimii niiden sopimusartiklojen mukaisena talletuspankkina Suomessa.

Suomen Pankki on aikaisempien vuosien tapaan osallistunut muiden viranomaisten ohella myös mm. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD), Euroopan vapaakauppa-alueen (EFTA) ja Euroopan talouskomission (ECE) piirissä tapahtuvaan toimintaan. OECD:ssä Suomen Pankki on osallistunut lähinnä talouspoliittisen komitean, rahoitusmarkkinakomitean sekä niiden alaisten työryhmien työskentelyyn.

Pohjoismainen yhteistyö valuuttapolitiikan alueella on jatkunut vakiintuneita suuntaviivoja noudattaen. Suomen Pankin edustajat ovat osallistuneet Pohjoismaiden finanssivaliokunnan (NFU) sekä valuutta- ja finanssiasioita käsittelevän virkamieskomitean (NÄVF) kokouksiin. Keskuspankkien pääjohtajien vuotuinen tapaaminen pidettiin kuluneena vuonna Norjassa.

Finanssivaliokunnan kokouksissa käsiteltiin sekä pohjoismaiden keskinäisiä valuuttakysymyksiä että maiden näkökantoja kansainvälisiin kysymyksiin.

Kokouksissa valmisteltiin erityisesti kannanottoja valuuttarahastossa esiin tuleviin kysymyksiin. Mail-la on yhteinen edustus niin valuuttarahaston joh-tokunnassa kuin väliaikaiskomiteassakin.

Pohjoismaiden ministerineuvoston asettaman vir-kamieskomitean kokouksissa oli esillä Pohjolan ta-louskehityksen ja täystyöllisyyden edistämiseksi laaditun laajapohjaisen toimintasuunnitelman jat-koseuranta. Komitea keskusteli lisäksi pääoman-liikkeiden vapauttamisen edellytyksistä Pohjolas-sa ja tarkasteli sekä toteutettuja että suunniteltu-ja valuutansäännöstely- ja valuuttapoliittisia toi-menpiteitä Pohjoismaissa. Komitea sai vuonna 1985 valmiiksi työmarkkinatoimikunnan (NAUT) kanssa yhteistyössä tehdyn raportin työttömyyden kustannuksista Pohjolassa.

Suomen Pankki otti osaa suomalais- neuvostoliit-toilaisen taloudellisen yhteistyökommision sekä

Suomen ja SEV:n yhteistyökommision toimintaan. Kansainvälisen investointipankin (MIB) neuvoston 38. kokoukseen sekä Kansainvälisen taloudellisen yhteistyön pankin (MBES) neuvoston 61. kokouk-seen Suomen Pankki osallistui tarkkailijana.

Suomen Pankki oli edustettuna Suomen ja Neu-vostoliiton välisissä vuoden 1986 tavaravaihtoa koskevissa neuvotteluissa sekä muiden sosialis-tisten maiden KEVSOS- ja TTT-sekakomissioiden kokouksissa.

Suomalais-neuvostoliittolainen 6. pankkiseminaari, jonka Neuvostoliiton valtionpankki järjesti Suo-men Pankin kanssa, pidettiin Tbilisissä 16.—20.9.1985. Seminaarissa käsiteltiin kansainvälisten raha- ja valuuttamarkkinoiden tilaa, Suomen ja Neuvostoliiton välisiä taloussuhteita sekä molempien maiden pankkilaitosten toimintaa.

RAHA- JA VALUUTTAPOLIITTISIA TOIMENPITEITÄ 1985

Tammikuu

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely

Suomen Pankki korotti 1.1. alkaen lyhytaikaisista vientiluotoista pankeilta perimäänsä korkoa siten, että se luottoajasta riippumatta on sama kuin Suomen Pankin kulloinkin voimassa oleva peruskorko. Pankkien yrityksiltä perimä korko on 0,25 prosenttiyksikköä korkeampi kuin peruskorko. Samassa yhteydessä Suomen Pankki alensi rahoittamiensa lyhytaikaisten vientiluottojen keskimäärän yritystä ja vuotta kohti 30 milj. markasta 20 milj. markkaan.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 14,8 prosentista 14,6 prosenttiin 11.1. alkaen ja edelleen 14,2 prosenttiin 25.1. alkaen.

Vientitalletukset

Valtioneuvosto päätti lopettaa vientitalletusten kantamisen selluloosasta 31.1. alkaen.

Helmikuu

Korkopoliitiikka

Suomen Pankki alensi peruskorkonsa 9,5 prosentista 9 prosenttiin 1.2. alkaen. Rahalaitosten edellytettiin yleensä alentavan vanhojen lainojen korkoja 0,5 prosenttiyksiköllä samasta ajankohdasta lukien. Myös rahalaitosten antolainauskorkojen yläraja aleni 13,5 prosenttiin. Lisäksi pankkien verovapaiden talletustilien korot alenivat keskimäärin 0,5 prosenttiyksikköä.

Kotimaiset ulkomaan rahan määräiset luotot

Suomen Pankki päätti, että valuuttapankin myöntämät kotimaiset ulkomaan rahan määräiset luotot, jotka eivät perustu Suomen Pankin lupiin, saavat 1.2. alkaen olla yhteismäärältään enintään yhtä suuret kuin niiden talletusten yhteismäärä, jotka valuuttapankit ovat ottaneet vastaan kotimaisille valuuttatileille muilta kuin pankeilta.

Suomen ja Unkarin välinen maksusopimus

Suomen ja Unkarin viranomaiset sopivat lokakuussa 1984, että maiden välinen maksusopimus päättyy 31.1. Maiden väliset maksut suoritetaan 1.2. alkaen vaihdettavina valuutoina.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 14,2 prosentista 14,0 prosenttiin 26.2. alkaen.

Maaliskuu

Valuuttaoptiot

Suomen Pankki päätti antaa valuuttapankille oikeuden tehdä optiosopimuksia 1.3. alkaen. Sopimukset eivät kuitenkaan saa koskea Suomen markkoina noteerattuja valuuttakursseja.

Muutoksia valuuttamääräyksiin

Suomen Pankki tarkisti erälltä osin valuuttamääräyksiä 1.3. alkaen. Muutoksista tärkeimmät olivat:

— Ulkomaalaisten Suomeen tekemien suorien sijoitusten osinkotulot saadaan siirtää ulkomaille valuuttapankin kautta ilman Suomen Pankin erityislupaa.

— Ulkomailta asuvan puolesta annetun vakuuden ottaminen ulkomailta asuvalta on sallittua ilman Suomen Pankin erityislupaa. Vastaavasti Suomessa asuvan puolesta vakuuden antaminen ulkomailta asuvalle on sallittua ilman erityislupaa.

Huhtikuu

Suomen ja Bulgarian väliset maksujärjestelyt

Suomen ja Bulgarian välisissä maksuissa siirryttiin 1.4. alkaen käyttämään Suomen markkaa clearingvaluuttana ja samalla clearingtiin luottoraja nostettiin 3 milj. Yhdysvaltojen dollarista 25 milj. Suomen markkaan.

Vientitalletukset

Valtioneuvosto päätti 3.4. vientitalletusten palauttamisesta. Sahatavarasta kannetut vientitalletukset palautettiin kesäkuun ja selluloosasta kannetut marraskuun aikana.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 14.0 prosentista 13.8 prosenttiin 26.4. alkaen.

Kesäkuu

Investointivaraukset

Valtioneuvosto päätti 13.6. vapauttaa yritysten käyttöön lokakuun alusta lähtien vuonna 1983 ja sitä aikaisemmin päättyneiltä tilikausilta tehdyt investointivaraukset. Suur-Helsingin alueella varaukset saa ottaa käyttöön vasta 1.4.1986 alkaen. Investointivarausten käyttöjakso päättyy 31.12.1987.

Joukkovelkakirjalainojen myyminen ulkomaille

Suomen Pankki kielsi valuuttamääräysten muutoksella Helsingin Arvopaperipörssissä noteerattujen obligaatioiden, debentuurien ja muiden joukkovelkakirjalainojen myynnin ulkomailta asuville toistaiseksi 24.6. alkaen.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 13.8 prosentista 13.6 prosenttiin 26.6. lähtien.

Elokuu

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 13.6 prosentista 13.3 prosenttiin 15.8. lähtien.

Syyskuu

Valuuttojen termiinimarkkinat

Suomen Pankin uudet valuuttojen termiinimarkkinoita koskevat määräykset tulivat voimaan 1.9. Näissä määräyksissä yrityksille annetaan mahdollisuus tehdä termiinisopimuksia suoraan valuuttasaamisten ja -velkojen välisen nettovaluutta-aseman perusteella. Myös liiketoimikohtaisen terminoinnin mahdollisuus säilytettiin.

Henkilöluotto-ohjeet

Suomen Pankki antoi 6.9. rahalaitoksille uudet henkilöluotto-ohjeet. Asuntoluottoja koskevat ohjeet pysyivät lähes ennallaan; ensiasunnon rahoittamisessa vaaditaan 25 prosentin omarahoitussuosuus ja asunnon vaihdon rahoittamisessa on etukäteissäästämisosuuden oltava vähintään kolmannes. Muiden suurehkojen henkilöluottojen osalta vaaditaan suurempi etukäteissäästämisosuus kuin asuntoluottojen, mutta vähimmäisosuuden täsmällisestä määrittelystä luovuttiin. Samoin luovuttiin kokonaan pienehköjä henkilöluottoja koskevista ohjeista.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 13.3 prosentista 12.9 prosenttiin 17.9. alkaen.

Kuntien suhdannetalletukset

Valtioneuvosto teki 19.9. päätöksen, jonka perusteella kunnat voivat 1.10.1985 — 2.5.1986 tehdä suhdannetalletuksia. Varat pidetään talletettuina Suomen Pankissa ja ne ovat nostettavissa 1.10.1986 — 31.8.1987. Suomen Pankki maksaa talletuksille koron, joka on peruskorko vähennettynä 2 ½ prosenttiyksiköllä, minkä lisäksi yli vuoden pituisille talletuksille maksetaan valtion varoista 5 ½ prosentin suuruinen lisäkorko.

Lokakuu

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 12.9 prosentista 12.6 prosenttiin 18.10. alkaen.

Marraskuu

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 12.6 prosentista 12.4 prosenttiin 5.11. alkaen ja edelleen 12.0 prosenttiin 26.11. alkaen.

Joulukuu

Pankkien shekkitilit

Suomen Pankki muutti 1.12. alkaen pankkien shekkitilikäytäntöä siten, että shekkitilien saldo siirretään automaattisesti päiväluotto- tai päivätaletustilille.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki alensi päiväkoron 12.0 prosentista 11.7 prosenttiin 27.12. alkaen.

Kassavarantovelvoite

Suomen Pankki alensi kassavarantovelvoitteen 5.6 prosentista 5.3 prosenttiin joulukuun kassavarantopohjasta.

Päätettiin seuraavista 1986 voimaan tulevista toimista.

Korkopolitiikka

Suomen Pankki alensi peruskorkonsa 9.0 prosentista 8.5 prosenttiin 1.1.1986 alkaen. Samassa yhteydessä poistettiin rahalaitosten antolainauskorkojen yläraja. Suomen Pankki edellyttää kuitenkin, että omaan käyttöön tulevan asunnon hankintaan myönnettyjen luottojen korkotasoa ei nosteta suhteessa peruskorkoon.

Vanhojen lainojen sekä rahalaitosten verovapaiden talletustilien korkojen edellytetään alenevan yleensä 0.5 prosenttiyksikköä.

Antolainauksen keskkoron säätely

Suomen Pankki muutti rahalaitosten antolainauksen keskkorkosäätelyä vuoden 1986 alusta lukien. Keskkorko saa olla kunkin kalenterikuukauden lopussa enintään yhtä suuri kuin Suomen Pankin peruskorko lisättynä 1.75 prosenttiyksikköä. Jos rahalaitoksen koko markkaottolainauksen keskkorko ylittää Suomen Pankin peruskoron enemmällä kuin 1.25 prosenttiyksikköä, rahalaitoksen antolainauksen keskkorko saa olla enintään yhtä suuri kuin kyseisen kuukauden ottolainauksen keskkorko lisättynä 0.5 prosenttiyksikköä.

Päivämarkkinat

Suomen Pankki muutti vuoden 1986 alusta päivämarkkinoiden korkojärjestelmää siten, että se maksaa päivätalletuksille alemmaa korkoa kuin se veloittaa päiväluotoista. Talletuksille maksettava korko on 2.1. alkaen 11.0 %.

Muutoksia valuuttamääräyksiin

Valuuttalaki uudistettiin vuoden 1986 alusta viideksi vuodeksi. Samalla jatkettiin Suomen Pankin valuutansäännöstelyvaltuuksia ja selvennettiin määräyksiä. Mm. seuraavassa esitettyjä määräyksiä lievennettiin. Tuonnin ylläkkamaksujärjestelmä poistettiin; tuonnin toimitusluottojen enimmäisluottoajaksi tuli 6 kk eli sama kuin entinen yliaikamaksuton toimitusluottoaika. Sijoitukset noteerattuihin ulkomaisiin arvopapereihin ja ulkomalsten rahalaitosten tileille sallittiin 10 000 markan enimmäismäärään kalenterivuotta ja henkilöä kohti. Ulkomaisen vapaa-ajanasunnon enimmäishinta nostettiin 600 000 markkaan. Välittömästi maastamuuton yhteydessä myönnettävän siirtolaisvaluutan yläraja nostettiin samoin 600 000 markkaan yksin muuttavaa henkilöä kohden ja 400 000 markkaan henkilöä kohti useamman perheenjäsenen muuttaessa. Valuuttapankeille annettiin oikeus luovuttaa matkavaluuttaa ilman ylärajaa matkavaluutan ostajan tekemän kustannuserittelyn perusteella. Arvopapereiden välittäjille annettiin samat oikeudet kuin valuuttapankeille toimia Suomessa asuvien ja ulkomalla asuvien välisten arvopaperikauppojen välittäjinä.

Suomen ja Tšekkoslovakian väliset maksujärjestelyt

Suomen ja Tšekkoslovakian viranomaiset sopivat elokuussa 1985, että noudatettu vapaavaluuttakäytäntö jatkuu vuoden 1986 alusta automaattisesti kolme vuotta kerrallaan, ellei myöhemmin toisin sovita.

Suomen ja Puolan väliset maksujärjestelyt

Suomen ja Puolan viranomaiset sopivat joulukuussa 1985, että Suomen ja Puolan välisissä maksulissa voidaan vuonna 1986 käyttää maksuvaluuttana Yhdysvaltojen dollarin lisäksi myös Suomen markkaa.

Kassavarantovelvoite

Suomen Pankki alensi kassavarantovelvoitteen 5.3 prosentista 5.0 prosenttiin tammikuun kassavarantopohjasta.

TAULUKOT

Taulukko 1.

SUOMEN PANKIN TASE KUUKAUSITTAIN 1985, MILJ. MK

VASTAAVAA	I	II	III
Kulta- ja valuuttasaamiset	21 460	22 268	21 194
Kulta	1 732	1 732	1 732
Erityiset nosto-oikeudet	944	995	955
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	866	904	853
Vaihdettavat valuutat	17 491	18 317	17 439
Sidotut valuutat	427	320	215
Muut ulkomaiset saamiset	2 835	2 835	2 835
Markkaosuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	2 835	2 835	2 835
Saamiset rahoituslaitoksilta	6 430	8 278	7 854
Pankkien shekkitilit	116	43	8
Päiväluotot	2 868	4 816	4 599
Käteisvaraluotot	1 382	1 364	1 273
Joukkovelkakirjat	2 011	2 030	1 904
Muut	53	25	70
Saamiset julkiselta sektorilta	1 952	1 958	2 021
Valtion velkakirjat	1 000	1 000	1 000
Joukkovelkakirjat	130	105	156
Valtion metallirahavastuu	814	839	847
Muut	8	14	18
Saamiset yrityksiltä	4 958	4 928	4 934
Viennin rahoitus	1 836	1 782	1 788
Kotimaisten toimitusten rahoitus	2 929	2 947	2 963
Joukkovelkakirjat	110	116	100
Muut	83	83	83
Muut varat	141	141	142
YHTEENSÄ	37 776	40 408	38 980

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
21 434	21 931	22 564	22 630	21 783	21 130	21 919	22 552	22 650
1 732	1 732	1 732	1 732	1 732	1 732	1 732	1 732	2 081
961	963	960	934	941	932	925	932	931
872	842	855	832	795	799	805	783	775
17 667	18 183	18 764	18 863	18 062	17 424	18 208	18 854	18 608
202	211	253	269	253	243	249	251	255
2 822	2 828	2 808	2 808	2 841	2 830	2 818	2 835	2 645
2 822	2 828	2 808	2 808	2 841	2 830	2 818	2 835	2 645
8 027	7 026	7 229	7 949	8 936	11 269	9 665	9 482	9 256
71	88	33	72	52	185	41	13	—
4 558	3 611	3 845	4 391	5 553	7 396	5 950	5 901	5 219
1 435	1 373	1 384	1 533	1 371	1 617	1 567	1 450	1 925
1 899	1 915	1 900	1 929	1 938	2 027	2 058	2 073	2 065
64	39	67	24	22	44	49	45	47
1 808	1 819	1 817	1 580	1 575	1 297	1 269	1 320	1 023
790	790	790	560	560	280	280	280	—
149	156	156	154	145	140	107	152	118
856	860	865	866	870	877	882	888	891
13	13	6	0	—	0	—	—	14
4 858	4 917	4 924	4 935	4 896	4 821	4 948	4 865	4 679
1 724	1 760	1 790	1 739	1 693	1 654	1 773	1 737	1 601
2 960	2 984	2 964	3 019	3 041	3 006	3 016	2 970	2 924
92	92	91	99	85	83	82	82	81
82	81	79	78	77	78	77	76	73
144	144	144	143	145	144	144	144	146
39 093	38 665	39 486	40 045	40 176	41 491	40 763	41 198	40 399

Taulukko 1. (Jatk.)

VASTATTAVAA	I	II	III
Valuuttavelat	514	751	790
Vaihdettavat valuutat	53	63	73
Sidotut valuutat	461	688	717
Muut ulkomaiset velat	3 759	3 800	3 745
Kansainvälisen valuuttarahaston markkatilit	2 835	2 835	2 835
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	924	965	910
Liikkeessä oleva raha	6 881	6 929	6 972
Setelit	6 197	6 229	6 269
Metalliraha	684	700	703
Velat rahoituslaitoksille	15 362	15 300	15 595
Pankkien shekkitilit	6	17	7
Päivätalletukset	5 738	5 184	5 335
Kassavarantotalletukset	8 799	9 241	9 452
Pääomantuontitalletukset	754	756	710
Muut	65	102	91
Velat julkiselle sektorille	1 285	2 893	1 500
Shekkitilit	1	1	1
Valtion talletustili	1 200	2 800	1 400
Vientitalletukset	84	92	99
Pääomantuontitalletukset	—	—	—
Muut	0	0	0
Velat yrityksille	2 825	3 120	3 268
Investointi- ja alushankintatalletukset	2 144	2 184	2 362
Pääomantuontitalletukset	676	932	903
Muut	5	4	3
Muut velat	15	14	15
Arvonjärjestelytili ja varaukset	840	1 295	780
SITRAn pääoma	400	400	400
Oma pääoma	5 895	5 906	5 915
Kantarahasto	5 000	5 000	5 000
Vararahasto	764	764	764
Tulostili	131	142	151
YHTEENSÄ	37 776	40 408	38 980

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
551	204	21	21	442	545	566	460	576
28	55	21	21	30	33	34	43	36
523	149	—	—	412	512	532	417	540
3 739	3 735	3 709	3 697	3 714	3 695	3 677	3 688	3 494
2 822	2 828	2 808	2 821	2 841	2 830	2 818	2 835	2 645
917	907	901	876	873	865	859	853	849
7 173	7 322	7 553	7 376	7 342	7 352	7 322	7 442	8 072
6 464	6 609	6 828	6 648	6 614	6 624	6 590	6 703	7 304
709	713	725	728	728	728	732	739	768
15 536	15 182	15 643	15 617	15 368	16 645	16 192	14 125	12 153
42	41	33	8	0	3	69	21	0
5 199	4 785	5 120	4 981	4 692	5 940	5 381	3 881	1 205
9 502	9 577	9 686	9 878	9 928	9 983	10 019	10 097	10 222
713	686	700	652	656	632	617	34	639
80	93	104	98	92	87	106	92	87
1 510	1 200	858	1 658	1 558	1 558	1 559	4 400	4 300
0	1	0	0	0	0	1	0	0
1 000	1 100	800	1 600	1 500	1 500	1 500	4 400	4 300
99	99	58	58	58	58	58	—	—
411	—	—	—	—	—	—	—	—
0	0	0	0	0	0	0	0	0
3 417	3 410	4 069	4 400	4 202	4 255	4 270	4 252	4 267
2 523	2 668	3 389	3 749	3 771	3 817	3 827	3 819	3 841
891	739	676	647	427	434	432	429	424
3	3	4	4	4	4	11	4	2
15	16	15	18	16	15	14	14	14
832	1 267	1 274	910	1 185	1 200	936	590	1 639
400	400	400	400	400	400	400	400	400
5 920	5 929	5 944	5 948	5 949	5 826	5 827	5 827	5 484
5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
764	764	764	764	764	764	764	764	764
156	165	180	184	185	62	63	63	—280
39 093	38 665	39 486	40 045	40 176	41 491	40 763	41 198	40 399

Taulukko 2.

VAIHDETTAVA JA SIDOTTU VARANTO VUOSIEN 1983 — 1985 LOPUSSA, MILJ. MK

	1983	1984	1985
Kulta	1 383	1 732	2 081
Erityiset nosto-oikeudet	226	936	931
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa	751	859	775
Vaihdettavat valuutat			
Saamiset	5 869	15 387	18 608
Velat	— 34	— 84	— 36
Vaihdettava varanto	8 195	18 830	22 359
Sidotut valuutat			
Saamiset	550	388	255
Velat	— 0	— 725	— 540
Sidottu varanto	550	— 337	— 285

Taulukko 3.

SUOMEN PANKIN SOVELTAMIA KORKOJA 1969—1985, %

Päivästä	Suomen Pankin peruskorko	Luottojen korkorajat ¹		Päiväkoron	
		alaraja	yläraja	alaraja	yläraja
12.12.1969	7	6	9	.	.
1. 6.1971	8½	6	9	.	.
1. 1.1972	7¾	6	9	.	.
1. 7.1973	9¼	7½	10½	.	.
1. 9.1975	9¼	7½	10½	9¼	30
1. 6.1976	9¼	7½	10½	9¼	25
1.10.1977	8¼	6½	9½	8¼	25
1. 1.1978	8¼	6½	9½	8¼	24
1. 5.1978	7¼	5½	8½	7¼	23
1.11.1979	8½	6¾	9¾	8½	24
1. 2.1980	9¼	7½	10½	9¼	24¾
1. 1.1981	9¼	7½	10½	9¼	24¼
1. 6.1982	8½	6	11	8½	23½
1. 7.1983	9½	7	12	9½	24½
1. 2.1985	9	6½	11½	9	24

¹ Muussa kuin pankeille suuntautuvassa kotimaisessa luotonannossa sovellettujen korkojen rajat.

Taulukko 4.

**KOTIMAINEN CLEARINGLIKE: VAIHDETTUJEN PANKKIVEKSELIEN JA SHEKKIEN
SEKÄ TILISIIRTOJEN LUKUMÄÄRÄ JA ARVO 1983 — 1985**

Vuosi ja kuukausi	Pääkonttori		Haarakonttorit		Yhteensä	
	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo milj.mk	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo milj.mk	Lukumäärä 1 000 kpl	Arvo milj.mk
1983	102 802	415 428	467	12 370	103 269	427 798
1984	112 179	475 412	208	13 189	112 387	488 601
1985	133 684	553 345	192	16 633	133 876	569 978
1985						
Tammikuu	9 857	41 935	15	1 253	9 872	43 188
Helmikuu	8 890	42 601	15	1 052	8 905	43 653
Maaliskuu	9 597	41 412	15	1 338	9 612	42 750
Huhtikuu	10 649	43 486	15	1 323	10 664	44 809
Toukokuu	11 749	47 343	17	1 370	11 766	48 713
Kesäkuu	10 829	44 035	17	1 419	10 846	45 454
Heinäkuu	11 963	46 568	18	1 611	11 981	48 179
Elokuu	11 026	43 564	17	1 109	11 043	44 673
Syyskuu	10 934	43 636	15	1 609	10 949	45 245
Lokakuu	13 574	53 353	16	1 446	13 590	54 799
Marraskuu	11 804	50 969	15	1 339	11 819	52 308
Joulukuu	12 812	54 443	17	1 764	12 829	56 207

Taulukko 5.

LIKEPANKKIEN KESKUSPANKKIASEMA JA KESKUSPANKKIRAHOITUKSEN KUSTANNUKSET 1980 — 1985¹

Vuosi ja kuukausi	Liikepankkien keskuspankki-rahoitus, brutto milj. mk	Liikepankkien keskuspankki-rahoitus, netto milj. mk	Liikepankkien kassavarantotalletukset milj. mk	Liikepankkien keskuspankki-asema milj. mk	Keskuspankki-rahoituksen kokonaiskustannus %	Keskuspankki-rahoituksen marginaalikustannus %
1980	4 963.6	4 963.3	2 219.6	2 743.7	12.37	14.94
1981	4 087.7	4 087.6	2 440.8	1 646.8	11.61	14.75
1982	3 171.7	3 166.0	2 425.3	740.7	11.99	14.16
1983	4 529.8	4 477.5	3 789.1	688.4	15.14	15.42
1984	3 175.7	2 396.3	5 539.8	-3 143.5	16.53	16.53
1985	5 811.8	5 216.4	8 480.8	-3 264.4	13.37	13.37
1985						
Tammikuu	4 713.3	4 095.2	7 732.7	-3 637.5	14.61	14.57
Helmikuu	4 414.1	3 500.7	7 856.3	-4 355.6	14.18	14.18
Maaliskuu	5 727.3	5 081.0	8 232.2	-3 151.2	14.00	14.00
Huhtikuu	5 483.0	4 919.1	8 388.5	-3 469.4	13.96	13.96
Toukokuu	4 690.7	4 134.0	8 412.5	-4 278.5	13.80	13.80
Kesäkuu	4 336.7	3 613.7	8 502.0	-4 888.3	13.77	13.77
Heinäkuu	5 444.2	4 882.5	8 612.0	-3 729.5	13.60	13.60
Elokuu	6 153.4	5 611.3	8 736.5	-3 125.2	13.43	13.43
Syyskuu	7 771.4	7 456.8	8 772.8	-1 316.0	13.11	13.11
Lokakuu	7 516.3	7 160.8	8 795.0	-1 634.2	12.78	12.78
Marraskuu	6 406.8	5 678.4	8 811.3	-3 132.9	12.37	12.37
Joulukuu	7 084.4	6 463.0	8 917.8	-2 454.8	11.96	11.96

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.

Taulukko 6.

SUOMEN PANKIN PÄIVÄMARKKINAT 1980—1985 ¹

Vuosi ja kuukausi	Päiväluottojen kysyntä Liikepankit milj.mk	Päivätalletusten tarjonta		Suomen Pankin nettosijoitus milj.mk	Päivä- korko ² %
		Liikepankit milj.mk	PSP milj.mk		
1980	4 179.0	0.3	865.9	3 312.8	12.38
1981	3 494.4	0.1	1 333.3	2 161.0	11.48
1982	2 757.6	5.7	1 180.6	1 571.3	11.64
1983	4 131.3	52.3	1 354.7	2 724.3	15.37
1984	3 175.8	779.4	2 435.6	— 39.2	16.53
1985	5 811.8	595.4	3 931.2	1 285.2	13.37
1985					
Tammikuu	4 713.3	618.1	3 297.1	798.1	14.57
Helmikuu	4 414.1	913.4	4 004.4	— 503.7	14.18
Maaliskuu	5 727.3	646.3	3 962.4	1 118.6	14.00
Huhtikuu	5 483.0	563.9	4 367.2	551.9	13.96
Toukokuu	4 690.7	556.7	3 897.7	236.3	13.80
Kesäkuu	4 336.7	723.0	4 176.0	— 562.3	13.77
Heinäkuu	5 444.2	561.7	3 898.8	983.7	13.60
Elokuu	6 153.4	542.1	3 573.4	2 037.9	13.43
Syyskuu	7 771.4	314.6	4 454.9	3 001.9	13.11
Lokakuu	7 516.3	355.5	4 257.1	2 903.7	12.78
Marraskuu	6 406.8	728.4	4 139.5	1 538.9	12.37
Joulukuu	7 084.4	621.4	3 146.3	3 316.7	11.96

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.² 1.2.1980 — 30.4.1983 päiväkoron lisäksi on peritty lisäkorkoa, joka ei sisälly tähän sarjaan.

Taulukko 7.

SETELINANTO 1980—1985, MILJ. MK

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus			Setelinantovara
	Ensisijainen kate	Toissijainen kate	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	Shekki-luotoista nostamatta	
31.12.							
1980	7 681	1 500	9 181	4 572	1 089	0	5 661
1981	9 350	1 308	10 658	5 152	144	2	5 298
1982	11 109	1 500	12 609	5 572	64	2	5 638
1983	9 491	1 500	10 991	6 029	88	2	6 119
1984	19 911	1 500	21 411	6 744	1 067	0	7 811
1985	23 056	1 500	24 556	7 304	679	—	7 983
1985							
31.1.	22 066	52	22 118	6 197	3 476	—	9 673
28.2.	22 849	22	22 871	6 229	1 256	—	7 485
29.3.	21 777	51	21 828	6 269	1 642	—	7 911
30.4.	21 967	61	22 028	6 465	1 332	—	7 797
31.5.	22 492	34	22 526	6 609	1 531	—	8 140
28.6.	23 123	44	23 167	6 828	1 452	—	8 280
31.7.	23 161	22	23 183	6 648	739	—	7 387
30.8.	22 292	881	23 173	6 615	553	—	7 168
30.9.	21 584	1 495	23 079	6 625	653	—	7 278
31.10.	22 380	617	22 997	6 590	766	—	7 356
29.11.	23 004	1 500	24 504	6 703	590	—	7 293
31.12.	23 056	1 500	24 556	7 304	679	—	7 983

Taulukko 8.

**LIIKKEESSÄ OLEVAT SETELIT JA METALLIRAHAT VUOSIEN 1980—1985 LOPUSSA,
MILJ. MK**

Rahalaji	1980	1981	1982	1983	1984	1985
SETELIT						
UUDET						
500 mk	1 364.6	1 655.8	1 925.1	2 173.0	2 659.8	2 984.3
100 "	2 377.3	2 611.3	2 728.1	2 890.7	3 101.5	3 247.7
50 "	435.5	462.8	476.1	498.2	557.5	611.9
10 "	307.3	329.9	345.1	362.0	389.5	429.6
5 "	80.8	86.4	90.8	98.5	29.1	23.3
1 "	6.3	6.4	6.5	6.7	6.8	6.9
Yhteensä	4 571.8	5 152.6	5 571.7	6 029.1	6 744.2	7 303.7
VANHAT						
10 000—100 vmk	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2
50—5 "	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2
Yhteensä	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4
Kaikkiaan	4 581.2	5 162.0	5 581.1	6 038.5	6 753.6	7 313.1
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	—	24.4	42.7	63.4	62.6	75.9
25 "	19.9	19.9	19.9	19.9	19.9	19.9
10 "	39.2	39.2	38.4	38.4	38.5	38.4
5 "	26.9	28.5	30.1	32.1	169.6	202.7
1 "	174.6	197.5	214.6	234.1	243.8	256.8
50 p	41.0	45.8	50.0	55.3	56.9	60.7
20 "	34.4	38.7	42.9	46.8	49.8	54.0
10 "	18.8	20.6	23.0	24.8	26.1	27.8
5 "	16.8	18.7	19.9	21.2	22.3	23.5
1 "	10.1	9.3	8.8	8.5	8.2	8.1
Yhteensä	381.7	442.6	490.3	544.5	697.7	767.8
VANHAT						
1 000—1 vmk	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2
50—1 vp	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Yhteensä	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7
Kaikkiaan	397.4	458.3	506.0	560.2	713.4	783.5

Taulukko 9.

SETELINVALMISTUS JA SETELINPOISTO 1980—1985, MILJ. MK

Setelinvalmistus	1980	1981	1982	1983	1984	1985
SETELIT						
UUDET						
500 mk	2 917.0	—	—	—	—	200.0
100 "	3 144.0	2 349.5	2 024.5	362.2	2 679.8	2 183.8
50 "	—	736.0	—	—	1 288.4	1 796.0
10 "	939.2	863.7	155.2	824.3	1 081.2	520.0
5 "	305.8	369.2	333.2	344.6	—	—
1 "	—	0.4	—	—	—	—
Yhteensä	7 306.0	4 318.8	2 512.9	1 531.1	5 049.4	4 699.8
milj. kpl	192.3	198.8	102.4	155.0	160.7	110.2
Setelinpoisto						
SETELIT						
UUDET						
500 mk	172.4	220.5	325.7	383.8	296.5	603.1
100 "	1 045.0	1 315.0	1 720.0	1 675.0	875.0	1 855.0
50 "	467.5	537.5	660.0	660.0	452.5	632.5
10 "	489.4	540.1	570.7	608.3	520.5	689.1
5 "	238.6	273.6	256.1	286.4	396.1	12.0
1 "	0.8	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1
Yhteensä	2 413.7	2 886.8	3 532.7	3 613.6	2 540.7	3 791.8
milj. kpl	117.6	133.2	139.5	149.0	149.8	103.8
VANHAT						
Yhteensä	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
milj. kpl	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Kaikkiaan	2 413.7	2 886.8	3 532.7	3 613.6	2 540.7	3 791.8
milj. kpl	117.6	133.2	139.5	149.0	149.8	103.8

Taulukko 10.

SETELIT JA METALLIRAHAT 1985, MILJ. MK

Rahalaji	Vastuu- summa 31.12.1984	Valmis- tettu 1985	Poistettu 1985	Vastuu- summa 31.12.1985	Suomen Pankissa 31.12.1985	Liikkeessä 31.12.1985
SETELIT						
UUDET						
500 mk	4 624.1	200.0	603.1	4 221.0	1 236.7	2 984.3
100 "	7 373.2	2 183.8	1 855.0	7 702.0	4 454.3	3 247.7
50 "	2 154.4	1 796.0	632.5	3 317.9	2 706.0	611.9
10 "	1 611.5	520.0	689.1	1 442.4	1 012.8	429.6
5 "	62.4	—	12.0	50.4	27.1	23.3
1 "	10.4	—	0.1	10.3	3.4	6.9
Yhteensä	15 836.0	4 699.8	3 791.8	16 744.0	9 440.3	7 303.7
milj. kpl	310.0	110.2	103.8	316.4	211.2	105.2
VANHAT						
Yhteensä	9.4	—	—	9.4	0.0	9.4
milj. kpl	11.5	—	—	11.5	0.0	11.5
Kaikkiaan	15 845.4	4 699.8	3 791.8	16 753.4	9 440.3	7 313.1
milj. kpl	321.5	110.2	103.8	327.9	211.2	116.7
METALLIRAHAT						
UUDET						
50 mk	64.5	15.0	0.2	79.3	3.4	75.9
25 "	20.0	—	—	20.0	0.1	19.9
10 "	38.5	—	—	38.5	0.1	38.4
5 "	224.8	40.0	0.6	264.2	61.6	202.6
1 "	276.2	19.0	0.2	295.0	38.1	256.9
50 p	64.8	5.0	0.0	69.8	9.1	60.7
20 "	55.7	3.0	0.0	58.7	4.7	54.0
10 "	29.6	2.0	0.0	31.6	3.8	27.8
5 "	23.7	1.3	0.0	25.0	1.4	23.6
1 "	8.3	—	0.0	8.3	0.3	8.0
Yhteensä	806.1	85.3	1.0	890.4	122.6	767.8
VANHAT						
1 000—100 vmk	15.2	—	—	15.2	0.0	15.2
50 vmk—1 vp	0.5	—	—	0.5	0.0	0.5
Yhteensä	15.7	—	—	15.7	0.0	15.7
Kaikkiaan	821.8	85.3	1.0	906.1	122.6	783.5

Taulukko 11.

AVISTAMYYNTIKURSSIT 1980—1985, MK

Valuutta	1980			1981			1982		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	3.941	3.730	3.604	4.707	4.315	3.812	5.572	4.820	4.325
1 Kanadan dollari	3.365	3.194	3.111	3.825	3.602	3.159	4.570	3.913	3.611
1 Englannin punta	9.290	8.691	8.245	9.590	8.731	7.987	9.356	8.423	8.108
1 Irlannin punta	8.000	7.689	7.255	7.367	6.976	6.850	7.461	6.854	6.518
100 Ruotsin kruunua	89.75	88.43	87.45	89.05	85.74	79.00	80.50	77.03	72.65
100 Norjan kruunua	77.40	75.81	75.00	76.85	75.54	73.80	77.70	74.84	69.25
100 Tanskan kruunua	69.80	66.53	63.75	64.30	60.96	58.50	63.40	57.93	54.20
100 Islannin kruunua	0.98	0.81	0.66	66.00	60.35	53.30	54.30	40.79	32.05
100 D-markkaa	216.14	205.58	194.45	198.40	191.31	183.35	223.65	198.76	190.05
100 Hollannin florinia	195.95	188.02	179.20	181.35	173.43	165.30	202.40	180.66	173.00
100 Belgian frangia ¹	13.330	12.818	12.133	12.280	11.688	11.230	11.450	10.584	9.870
100 Sveitsin frangia	235.65	222.87	210.60	247.70	220.34	203.30	266.25	237.79	221.95
100 Ranskan frangia	92.55	88.85	84.40	85.45	79.92	76.50	79.00	73.65	67.85
100 Italian liiraa	0.465	0.440	0.414	0.419	0.385	0.363	0.389	0.358	0.341
100 Itävallan šillinkä	30.12	28.90	27.45	28.48	27.17	26.14	31.85	28.31	27.12
100 Portugalin escudoa	8.02	7.60	7.30	7.45	7.17	6.83	6.85	6.13	5.48
100 Espanjan pesetaa	5.69	5.25	4.88	4.92	4.72	4.52	4.82	4.41	4.19
100 Japanin jeniä	1.898	1.662	1.515	2.032	1.967	1.903	2.274	1.943	1.783
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.992	5.741	5.603	6.328	5.986	5.646	7.473	6.624	6.170
1 erityinen nosto-olkeus (SDR)	4.95537	4.84255	4.79084	5.22182	5.07140	4.88542	5.92336	5.30563	5.05149

¹ Kaupallinen kurssi

Valuutta	1983			1984			1985		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	5.899	5.570	5.241	6.552	6.010	5.530	7.132	6.206	5.425
1 Kanadan dollari	4.726	4.524	4.277	4.964	4.645	4.347	5.129	4.554	3.889
1 Englannin punta	8.845	8.456	7.996	8.444	8.023	7.584	8.501	8.000	7.424
1 Irlannin punta	7.540	6.957	6.613	6.696	6.533	6.371	6.763	6.590	6.435
100 Ruotsin kruunua	73.10	72.75	72.45	73.75	72.77	71.85	73.85	72.22	71.35
100 Norjan kruunua	77.45	76.44	75.25	75.80	73.84	71.95	72.85	72.31	71.50
100 Tanskan kruunua	63.85	61.07	58.85	59.55	58.16	56.75	60.60	58.71	57.45
100 Islannin kruunua	32.25	23.25	20.35	20.80	19.39	16.15	17.30	15.20	13.05
100 D-markkaa	227.25	218.61	211.75	218.25	211.65	205.25	220.90	211.42	206.35
100 Hollannin florinia	204.45	195.66	189.35	193.25	187.72	182.00	196.20	187.45	181.95
100 Belgian frangia ¹	11.860	10.934	10.450	10.670	10.428	10.170	10.820	10.483	10.250
100 Sveitsin frangia	274.15	265.70	260.60	267.50	256.42	247.75	265.40	253.60	242.40
100 Ranskan frangia	80.00	73.53	69.80	70.90	69.07	66.95	72.15	69.40	67.60
100 Italian liiraa	0.393	0.369	0.352	0.353	0.344	0.334	0.344	0.327	0.315
100 Itävallan šillinkiä	32.30	31.11	30.15	31.00	30.13	29.20	31.45	30.12	29.40
100 Portugalin escudoa	6.04	5.14	4.41	4.46	4.14	3.87	3.93	3.67	3.42
100 Espanjan pesetaa	4.25	3.91	3.71	3.81	3.75	3.67	3.82	3.66	3.51
100 Japanin jeniä	2.521	2.351	2.254	2.626	2.534	2.414	2.770	2.610	2.490
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.636	7.491	7.411	7.547	7.357	7.198	7.773	7.419	7.140
1 erityinen nosto-olkeus (SDR)	6.11828	5.94325	5.81780	6.42611	6.14739	5.90956	6.75940	6.27879	5.93241

¹ Kaupallinen kurssi

Taulukko 12.

AVISTAMYNTIKURSSIT 1985, MK

Valuutta	Tammikuu			Helmikuu			Maaliskuu		
	Korkein	Keskim.	Allin	Korkein	Keskim.	Allin	Korkein	Keskim.	Allin
1 USA:n dollari	6.687	6.640	6.575	7.132	6.853	6.646	7.114	6.861	6.436
1 Kanadan dollari	5.055	5.023	4.990	5.129	5.078	5.014	5.070	4.962	4.715
1 Englannin punta	7.621	7.510	7.424	7.574	7.525	7.495	8.046	7.688	7.490
1 Irlannin punta	6.576	6.548	6.527	6.542	6.496	6.435	6.532	6.486	6.440
100 Ruotsin kruunua	73.65	73.38	73.15	73.85	73.69	73.50	73.65	72.97	72.35
100 Norjan kruunua	72.65	72.53	72.30	72.75	72.64	72.40	72.85	72.56	72.40
100 Tanskan kruunua	58.95	58.75	58.40	58.85	58.28	57.55	58.60	58.11	57.85
100 Islannin kruunua	16.75	16.54	16.45	17.30	16.72	16.50	17.25	16.62	15.95
100 D-markkaa	210.55	209.90	208.90	210.10	208.47	206.35	209.35	207.80	206.80
100 Hollannin florinia	186.45	185.81	185.15	185.80	184.09	181.95	185.55	183.82	182.80
100 Belgian frangia ¹	10.520	10.489	10.430	10.490	10.385	10.250	10.400	10.341	10.290
100 Sveitsin frangia	253.25	250.36	248.30	248.10	245.43	243.60	247.95	244.48	242.40
100 Ranskan frangia	68.90	68.70	68.40	68.85	68.34	67.60	68.75	68.14	67.80
100 Italian lillraa	0.344	0.343	0.341	0.342	0.339	0.331	0.336	0.331	0.327
100 Itävallan šillinkiä	30.00	29.92	29.80	29.95	29.70	29.40	29.85	29.61	29.45
100 Portugalin escudoa	3.93	3.90	3.87	3.88	3.83	3.75	3.90	3.81	3.72
100 Espanjan pesetaa	3.82	3.81	3.79	3.81	3.79	3.75	3.78	3.76	3.75
100 Japanin jeniä	2.636	2.619	2.597	2.732	2.636	2.590	2.721	2.660	2.567
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.602	7.582	7.549	7.773	7.652	7.582	7.743	7.654	7.506
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	6.50533	6.47031	6.43282	6.75940	6.58222	6.46590	6.75355	6.60166	6.37190

Kaupallinen kurssi

Valuutta	Huhtikuu			Toukokuu			Kesäkuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	6.581	6.445	6.257	6.715	6.477	6.336	6.437	6.371	6.273
1 Kanadan dollari	4.818	4.732	4.639	4.852	4.716	4.636	4.700	4.665	4.609
1 Englannin punta	8.137	8.028	7.915	8.186	8.091	7.954	8.251	8.172	8.102
1 Irlannin punta	6.602	6.562	6.528	6.563	6.533	6.491	6.553	6.535	6.518
100 Ruotsin kruunua	72.40	72.05	71.70	72.40	72.14	71.95	72.30	72.10	71.90
100 Norjan kruunua	72.70	72.52	72.40	72.55	72.47	72.30	72.50	72.40	72.25
100 Tanskan kruunua	58.65	58.32	57.80	58.40	58.00	57.45	58.25	58.06	57.90
100 Islannin kruunua	16.45	16.02	15.70	16.20	15.73	15.40	15.70	15.52	15.30
100 D-markkaa	210.90	209.55	208.70	209.50	208.44	206.95	209.00	208.37	207.90
100 Hollannin florinia	186.30	185.32	184.65	185.50	184.60	183.20	185.35	184.78	184.00
100 Belgian frangia ¹	10.460	10.405	10.360	10.410	10.365	10.310	10.370	10.347	10.320
100 Sveitsin frangia	253.55	249.89	246.45	249.05	247.90	246.10	249.45	248.20	246.90
100 Ranskan frangia	68.15	68.78	68.50	68.80	68.50	67.95	68.65	68.49	68.30
100 Italian liiraa	0.331	0.329	0.328	0.329	0.328	0.327	0.329	0.328	0.327
100 Itävallan šillinklä	30.05	29.85	29.70	29.85	29.68	29.55	29.75	29.67	29.60
100 Portugalin escudoa	3.82	3.77	3.73	3.77	3.71	3.66	3.71	3.69	3.68
100 Espanjan pesetaa	3.78	3.76	3.72	3.74	3.71	3.69	3.69	3.67	3.64
100 Japanin jenlä	2.609	2.568	2.535	2.637	2.578	2.543	2.579	2.564	2.534
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.552	7.487	7.422	7.584	7.496	7.450	7.482	7.455	7.416
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	6.45718	6.38070	6.27956	6.54719	6.39994	6.32299	6.39313	6.34484	6.29513

¹ Kaupallinen kurssi

Taulukko 12. (Jatk.)

Valuutta	Heinäkuu			Elokuu			Syyskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	6.340	6.099	5.894	6.067	5.942	5.879	6.263	6.025	6.731
1 Kanadan dollari	4.672	4.516	4.366	4.472	4.387	4.347	4.571	4.404	4.199
1 Englannin punta	8.501	8.402	8.265	8.363	8.253	8.122	8.344	8.232	8.077
1 Irlannin punta	6.657	6.570	6.522	6.705	6.653	6.620	6.676	6.611	6.561
100 Ruotsin kruunua	72.30	71.95	71.55	71.95	71.70	71.50	72.25	71.89	71.45
100 Norjan kruunua	72.40	72.29	72.20	72.45	72.30	72.15	72.65	72.39	71.95
100 Tanskan kruunua	58.80	58.26	57.90	59.15	58.93	58.70	59.30	58.60	58.20
100 Islannin kruunua	15.40	15.07	14.65	15.10	14.77	14.60	15.35	14.57	13.75
100 D-markkaa	211.60	209.37	207.90	214.10	213.31	212.10	215.95	212.50	210.60
100 Hollannin florinia	188.40	185.97	184.50	190.25	189.63	188.70	191.35	188.92	187.55
100 Belgian frangia ¹	10.480	10.398	10.330	10.570	10.547	10.510	10.640	10.510	10.440
100 Sveitsin frangia	258.70	252.74	248.25	261.70	259.72	257.65	264.25	258.26	255.45
100 Ranskan frangia	69.65	68.98	68.40	70.20	69.98	69.70	70.80	69.77	69.25
100 Italian liria	0.328	0.323	0.315	0.321	0.319	0.317	0.321	0.318	0.316
100 Itävallan šillinkiä	30.15	29.82	29.65	30.55	30.40	30.25	30.70	30.25	29.90
100 Portugalin escudoa	3.68	3.64	3.59	3.66	3.63	3.59	3.63	3.57	3.42
100 Espanjan pesetaa	3.66	3.64	3.62	3.65	3.64	3.63	3.63	3.59	3.54
100 Japanin jeniä	2.558	2.529	2.497	2.546	2.509	2.490	2.669	2.550	2.500
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.442	7.359	7.292	7.374	7.319	7.291	7.451	7.366	7.265
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	6.32842	6.21168	6.10596	6.19630	6.13158	6.09627	6.30792	6.18331	6.06109

¹ Kaupallinen kurssi

Valuutta	Lokakuu			Marraskuu			Joulukuu		
	Korkein	Keskim.	Allin	Korkein	Keskim.	Allin	Korkein	Keskim.	Allin
1 USA:n dollari	5.749	5.690	5.820	5.637	5.579	5.438	5.542	5.487	5.425
1 Kanadan dollari	4.194	4.168	4.119	4.108	4.060	3.952	3.975	3.941	3.889
1 Englannin punta	8.163	8.106	8.065	8.106	8.042	7.978	8.123	7.952	7.827
1 Irlannin punta	6.727	6.676	6.650	6.704	6.668	6.652	6.763	6.737	6.693
100 Ruotsin kruunua	71.80	71.63	71.40	71.70	71.60	71.35	71.75	71.57	71.35
100 Norjan kruunua	72.50	72.10	71.60	72.05	71.66	71.50	72.05	71.85	71.70
100 Tanskan kruunua	59.60	59.41	59.15	59.80	59.53	59.40	60.60	60.23	59.80
100 Islannin kruunua	14.05	13.85	13.55	13.80	13.63	13.35	13.55	13.36	13.05
100 D-markkaa	216.55	215.47	214.55	216.75	215.40	214.95	220.90	218.51	216.50
100 Hollannin florinia	192.20	191.11	190.40	192.85	191.26	190.70	196.20	194.03	192.45
100 Belgian frangia ¹	10.670	10.633	10.610	10.690	10.654	10.630	10.820	10.722	10.660
100 Sveitsin frangia	265.40	262.81	261.70	263.15	262.36	261.40	262.15	261.01	259.35
100 Ranskan frangia	71.10	70.80	70.55	71.20	70.80	70.65	72.15	71.57	71.05
100 Italian lillraa	0.322	0.320	0.320	0.322	0.320	0.319	0.325	0.322	0.319
100 Itävallan šillinkä	30.85	30.69	30.55	30.85	30.66	30.55	31.45	31.12	30.85
100 Portugalin escudoa	3.55	3.52	3.45	3.53	3.50	3.46	3.51	3.48	3.46
100 Espanjan pesetaa	3.55	3.54	3.51	3.52	3.51	3.51	3.55	3.54	3.52
100 Japanin jeniä	2.669	2.653	2.631	2.770	2.740	2.679	2.725	2.710	2.676
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	7.292	7.262	7.223	7.239	7.209	7.140	7.211	7.183	7.147
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	6.08167	6.05177	6.01629	6.05098	6.01647	5.93602	6.00068	5.97101	5.93241

¹ Kaupallinen kurssi

Taulukko 13.

SUOMEN PITKÄAIKAINEN ULKOMAINEN VELKA JA SAAMINEN 1985, MILJ. MK

	Saldo 31.12.1984	Nostot 1985	Kuoletukset 1985	Netto- nostot 1985	Kurssi- vaikutus 1985	Saldo 31.12.1985
RAHOITUSLAINAT	63 958	12 406	7 128	+ 5 278	- 4 638	64 598
Yksittäisvelkakirjat ¹	27 753	4 314	3 901	+ 413	- 2 028	26 138
Joukkovelkakirjat	36 205	8 092	3 227	+ 4 865	- 2 610	38 460
Obligaatiot	25 376	6 470	2 236	+ 4 234	- 1 767	27 843
Debentuurit	3 334	1 161	22	+ 1 139	- 566	3 907
Talletustodistuslainat	1 095	—	291	- 291	- 126	678
Private placement -lainat	6 310	461	655	- 194	- 140	5 976
Lainat Maailmanpankilta	90	—	23	- 23	- 11	56
TUONTILUOTOT	3 865	435	1 048	- 613	- 325	2 927
Lalva- ja lentokoneluotot	1 529	241	472	- 231	- 151	1 147
Muut tuontiluotot	2 336	194	576	- 382	- 174	1 780
VUOKRAUSLUOTOT	293	168	3	+ 165	- 45	413
SUORAT SIOITUKSET	2 646	490	110	+ 380	- 16	3 010
Oma pääoma	2 240	442	94	+ 348	—	2 588
Osakasluotot	406	48	16	+ 32	- 16	422
PORTFOLIOSIOITUKSET	2 013	4 971	707	+ 4 284	—	6 277
JÄSENOSUUDET²	512	234	94	+ 140	—	652
PITKÄAIKAINEN BRUTTOVELKA^{1,3}	73 287	18 704	9 090	+ 9 614	- 5 024	77 877
RAHOITUSLAINAT	268	711	75	+ 636	- 57	847
VIENTILUOTOT	8 920	543	1 897	- 1 354	- 1 000	6 566
KEHITYSLUOTOT	227	61	2	+ 59	—	286
SUORAT SIOITUKSET	8 689	2 207	165	+ 2 042	- 178	10 553
Oma pääoma	7 405	1 857	32	+ 1 825	..	9 230
Osakasluotot	1 284	350	133	+ 217	- 178	1 323
JÄSENOSUUDET²	1 420	234	—	+ 234	—	1 654
PITKÄAIKAINEN BRUTTOSAAMINEN³	19 524	3 756	2 139	+ 1 617	- 1 235	19 906
PITKÄAIKAINEN NETTOVELKA	53 763	14 948	6 951	7 997	- 3 789	57 971

¹ Valuuttapankkien omista nimissään ulkomailta ottamat yritysten pitkäaikaisten investointiluottojen jälleerahoitusluotot on tilastoitu 31.12.1984 alkaen pitkäaikaiseen pääomaan.

² Velkaan sisältyvät velkakirjojen muodossa maksetut jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja saamiseen Suomen jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa.

³ Velka- ja saamissaldot on laskettu saldopäivämäärän kurssien mukaan, nostot ja kuoletukset kuukausittain laskettujen myynti-kurssien keskiarvojen mukaan.

TILINTARKASTAJIEN KERTOMUS

Suomen Pankin vuoden 1985 tilien ja toiminnan tarkastuksesta

Eduskunnan valitsemina tilintarkastajina olemme 10.—14.3.1986 suorittaneet Suomen Pankin tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 1985 hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

Pankin tarkastusosasto on tilivuoden aikana tarkastanut pankin kirjanpitoa ja toimintaa. Olemme perehtyneet sisäisestä tarkastuksesta laadittuihin kertomuksiin.

Olemme lukeneet pankin tilinpäätöskertomuksen ja saaneet johtokunnalta pankin toimintaa koskevia selostuksia.

Tilinpäätös, joka osoittaa tappiota 279 589 802,91 markkaa, on laadittu eduskunnan pankkivaltuusmiesten vahvistamien tilinpäätösperusteiden ja voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Edellä olevan perusteella ja koska tarkastuksemme ei ole antanut aihetta huomautuksiin, esitämme tuloslaskelman ja taseen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä johtokunnalle tarkastamaltamme tilivuodelta.

Helsingissä maaliskuun 14. päivänä 1986

Peter Muurman

Matti Vesterinen

Kalevi Mattila

Pentti Mäki-Hakola

Håkan Malm

J. Kalervo Virtanen KHT

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIEHET VUODEN 1985 LOPUSSA

Matti Jaatinen (puheenjohtaja)
Erkki Liikanen (varapuheenjohtaja)
Matti Maljala
Aarne Saarinen
Pirkko Työläjärvi
Mauri Miettinen
Veikko Vennamo
Mikko Jokela
Olli Helminen

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA VUODEN 1985 LOPUSSA

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten vahvistama johtokunnan työnjako

Rolf Kullberg puheenjohtaja	Pankin toiminnan yleinen johto ja valvonta Keskuspankkipolitiikan yleisperiaatteet Johtokunnan edustus Johtokunnan jäsenten toiminnan ja heidän ratkaisujensa asiasisällön valvonta
Pentti Uusivirta	Ulkomaisen rahoituksen osastolle kuuluvat asiat Idänkaupan osastolle kuuluvat asiat Valuuttapolitiikan osaston kansainvälisiin rahalaitoksiin ja järjestöihin liittyvät asiat Kansainväliset rahalaitokset ja järjestöt
Ele Alenius	Tutkimusosastolle kuuluvat asiat Kassaosastolle kuuluvat asiat Maksuosastolle kuuluvat asiat Setelipaino Haarakonttorit
Harri Holkeri	Valuuttapolitiikan osastolle kuuluvat asiat (paitsi kansainväliset rahalaitokset ja järjestöt) Valuuttaosastolle kuuluvat asiat Hallinto-osastolle kuuluvat asiat Laskentaosastolle kuuluvat asiat Tarkastusosastolle kuuluvat asiat
Seppo Lindblom kauppa- ja teollisuusministeri, virasta vapaa	
Esko Olliia	Henkilöstöosastolle kuuluvat asiat Valuuttantarkkailuosastolle kuuluvat asiat Rahoitusosastolle kuuluvat asiat Tietojenkäsittelyosastolle kuuluvat asiat SITRA
Markku Puntilla vs. jäsen	Rahapolitiikan osastolle kuuluvat asiat Kansantalouden osastolle kuuluvat asiat Tiedotusosastolle kuuluvat asiat

PÄÄKONTTORI

Johtajat

Eino Helenius

Pentti Koivikko

Sirkka Hämäläinen

M. Vanhala

Johtokunnan sihteeri

Sisäinen tarkastus

Turvallisuusryhmä

Rakennusprojektit

Osastot

Hallinto-osasto
Laskentaosasto
Henkilöstöosasto
Kassaosasto

Tutkimusosasto
Rahoitusosasto
Maksuosasto
Kansantalouden osasto
Tiedotusosasto
Tietojenkäsittelyosasto
Rahapolitiikan osasto

Valuuttapolitiikan osasto
Valuuttaosasto
Idänkaupan osasto
Ulkomaisen rahoituksen osasto
Valuutantarkkailuosasto

Tarkastusosasto

Osastopäälliköt

Urpo Levo
Ossi Leppänen
Anton Mäkelä
Reijo Mäkinen
ylikassanhoitaja

Heikki Koskenkylä
Raimo Hyvärinen

—
Kari Puumanen
Antti Heinonen
Erkki Vehkamäki
Ralf Pauli

Johnny Åkerholm
Karl Pekonen
Kari Holopainen
Markus Fogelholm
Esa Ojanen

H. T. Hämäläinen

Timo Männistö

Jyrki Ahvonen
turvallisuuspäällikkö

Bengt Palmroos

HAARAKONTTORIT

Konttorit

Joensuu
Jyväskylä
Kotka
Kuopio
Lahti
Mikkeli
Oulu
Pori
Rovaniemi
Tampere
Turku
Vaasa

Konttorinjohtajat

Hiikka-Liisa Pitkänen
Pauli Lähde
Antti Saarlo
Pekka Konttinen
Kari Lottanen
Juhani Huuskonen
Heikki Hakola
Teppo Säiläkivi
Renne Kurth
Rauno Haikarainen
Reino Ylönen
Martti Hagman

SETELIPAINO

Toimitusjohtaja Tor-Leif Huggare
Varatoimitusjohtaja H. Taipale

SUOMEN PANKKI

Perustettu 1811

Käyntiosoite: Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite: PL 160, 00101 Helsinki

Puhelinnumero: (90) 1831

Telex: 121224 spfb sf

Sähköosoite: SUOMENPANKKI Helsinki

Haarakonttorit:

Joensuu:	Torikatu 34, PL 80, 80101 Joensuu, puh. (973) 212 16
Jyväskylä:	Kauppakatu 21, PL 165, 40101 Jyväskylä, puh. (941) 211 433
Kotka:	Keskuskatu 19, PL 211, 48101 Kotka, puh. (952) 182 500
Kuopio:	Kauppakatu 25—27, PL 123, 70101 Kuopio, puh. (971) 125 611
Lahti:	Torikatu 3, PL 170, 15111 Lahti, puh. (918) 298 31
Mikkeli:	Päiviönkatu 15, PL 61, 50101 Mikkeli, puh. (955) 148 40
Oulu:	Kajaaninkatu 8, PL 103, 90101 Oulu, puh. (981) 224 366
Pori:	Valtakatu 11, PL 110, 28101 Pori, puh. (939) 325 344
Rovaniemi:	Valtakatu 23, PL 205, 96201 Rovaniemi, puh. (960) 160 01
Tampere:	Hämeenkatu 13, PL 325, 33101 Tampere, puh. (931) 254 20
Turku:	Linnankatu 20, PL 373, 20101 Turku, puh. (921) 260 66
Vaasa:	Kirkkopuistikko 22, PL 44, 65101 Vaasa, puh. (961) 118 322